ἡ Παιδόπολις

2

PHOTO-OFFSET
ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

ἡ Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ διεύθυνση: Καρνεάδου 24

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1950
ΕΤΟΣ Α΄, ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 2

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι	Δρχ. 100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται	» 50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες	» 25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται	» 10.000

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: ΧΑΡ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ, Κορυζῆ 11

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ἀπαντᾷ:

* Ἀγαπητὲ **Γιῶργο Τράντα,** σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιατὶ εἶσαι τόσο ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὸ περιοδικό μας. Τὸ γράμμα σου εἶναι τὸ πρῶτο π' ἀνοίξαμε καὶ χαρήκαμε πολὺ γιατὶ καὶ σὲ σένα, ὅπως καὶ σὲ τόσα ἄλλα παιδιά, ἄρεσε ἡ «Παιδόπολις».

* Ἔχεις πολὺ δίκιο, ἀγαπητὲ **Πάνο Τικόπουλε.** Τὸ «Ἐσὺ καὶ οἱ ἄλλοι» εἶναι πραγματικὰ ἕνα περίφημο ἀνάγνωσμα, ποὺ εἴμαστε βέβαιοι πὼς θ' ἀρέσῃ σ' ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ διαβάζουν τὴν «Παιδόπολι». Εἶδες κι' ἐσὺ ὅτι ὁ καϋμένος ὁ Θάνος, ἂν καὶ τόσο μικρός, εἶναι πόσο πνιγμένος στὰ χρέη! Χρέη στὸ σπίτι του, στοὺς γονεῖς του, στὴν κοινότητά του, σ' αὐτοὺς ποὺ πέρασαν καὶ τόσους ἄλλους! Μὰ πιστεύω πὼς θὰ μπορέσῃ νὰ ξεπληρώσῃ τὰ χρέη του! Φαίνεται τόσο καλὸ παιδί. Νὰ παρακολουθῇς τακτικὰ τὸ «Ἐσὺ κι' οἱ ἄλλοι». Ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ τὸ διαβάζουν κι' ὅσο προχωρεῖ θὰ γίνεται καὶ πιὸ ἐνδιαφέρον.

* Δημοσιεύσαμε μικρούλα, **Νίκη Μ.** στὸ πρῶτο φύλλο τὴν ἔκθεσή σου γιὰ τὰ «Ἡρωϊκὰ Ἑλληνόπουλα» γιατὶ ἦταν πολὺ καλὴ γιὰ τὴν ἡλικία σου. Ὥστε καὶ ἄλλα περιοδικὰ δημοσίευσαν συνεργασίες σου; Στέλνε μας, λοιπόν, ὅ,τι γράφεις κι' ἐμεῖς θὰ τὰ δημοσιεύουμε,—μὲ τὴ βεβαιότητα πὼς θὰ εἶναι πάντα καλογραμμένα—στὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν». Σημειώνουμε εὐχαρίστως ὅτι τὰ «Ἡρωϊκὰ Ἑλληνόπουλα» τὰ ἔγραφες πέρσυ ποὺ ἤσουν στὴν τρίτη τοῦ Δημοτικοῦ κι' ὄχι ἐφέτος ποὺ εἶσαι στὴν τετάρτη!

* Βέβαια, μικρέ μου **Χρηστάκη Δοντᾶ,** καθένας ἔχει ὑποχρέωση νὰ πηγαίνῃ στὸ ραντεβοῦ στὴν ὥρα του. Οὔτε νωρίτερα οὔτε ἀργότερα. Ὁ φίλος σου, δὲν ἦταν καθόλου «ἐν τάξει» νὰ ἔρθῃ στὸ σπίτι σου μισὴ ὥρα πρωτύτερα. Μὲ τὴν πρόωρη ἐπίσκεψή του κι' ἐκεῖνος στενοχωρήθηκε καὶ σένα καὶ τοὺς δικούς σου σᾶς ἔβαλε σὲ δύσκολη θέση.

* Μὰ θέλει καὶ ρώτημα, **Ἑλένη Δημοπούλου;** Μπορεῖς νὰ στέλνῃς ὅ,τι θέλεις. Καὶ σταυρόλεξα, καὶ αἰνίγματα, καὶ παροιμίες γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν». Καὶ φυσικὰ κι' ἐσὺ κι' ὅλα τὰ ἀγόρια καὶ κορίτσια ποὺ διαβάζουν «Παιδόπολι» μπορεῖτε νὰ στέλνετε ὅ,τι θέλετε. Καὶ θὰ δημοσιεύεται ἂν ἐγκριθῇ.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΤΙ ΕΓΡΑΨΕ Ο ΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ "ΠΑΙΔΟΠΟΛΙ„

Ὁ Ἀθηναϊκὸς τύπος ὑποδέχθηκε μὲ ἐνθουσιασμὸ τὴν ἔκδοση τῆς «Παιδόπολης». Τὸ «Ἐμπρὸς» ἔγραψε:

«Μέσα εἰς τὴν βροχὴν τόσων ἐντύπων, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ξεχωρίσωμεν ἕνα δεκαπενθήμερον περιοδικόν, τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη τὸ πρῶτον φύλλον. Καὶ μόνον τὸ ὄνομά του—«Παιδόπολις» ὀνομάζεται—θὰ ἦτο ἀρκετὸν νὰ προκαλέσῃ τὴν συγκινητικὴν προσοχὴν κάθε ἀνθρώπου. Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ, πέραν τῆς εἰκόνος τῆς Βασιλίσσης ποὺ ὑπάρχει εἰς τὸ ἐξώφυλλον, μὲ μίαν λυγμώδη ἔκφρασιν, ποὺ δείχνει συμπυκνωμένον τὸν μητρικὸν πόνον, μέσα εἰς τὰς σελίδας της ἡ «Παιδόπολις» κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ ἕνα ὑλικὸν ἐκλεκτῆς ποιότητος. Εἶναι μία ψυχικὴ καὶ διανοητικὴ πανδαισία ποὺ προσφέρεται σὲ κάθε ἄνθρωπο, σὲ κάθε ἄνδρα καὶ γυναῖκα καὶ σὲ κάθε Ἑλληνόπουλο. Δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ καμμίαν οἰκογένειαν, ἀπὸ κανένα σχολεῖον, ἀπὸ κανένα παιδί. Παρελαύνει καὶ ζωγραφίζεται ἐκεῖ ὅλον τὸ δρᾶμα τοῦ ἐθνικοῦ ξεσπιτώματος, ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐθνικῆς μας ἀλληλεγγύης, μέσα εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν πλημμυρισμένην ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν θείαν οὐσίαν τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος. Ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὸ διαβάζῃ κάθε Ἕλλην οἱασδήποτε ἡλικίας καὶ κάθε Ἑλληνίς. Μὲ ἕνα χιλιόδραχμον θὰ ἐξασφαλίσῃ ἕνα ψυχικὸν λουτρόν, μὲ συστατικὰ τὴν ἐθνικὴν συγκίνησιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ χρέους».

> «Τὴν πρώτη συγκίνηση τοῦ χωρισμοῦ μας τὴν ἔνοιωσαν τὰ μεγάλα παιδιὰ ποὺ ἔφευγαν γιὰ τὶς τεχνικὲς Σχολὲς τῶν Ἀθηνῶν. Αὐτὸ τὸ δείχνουν στὰ γράμμματα ποὺ μᾶς ἔστειλαν γιὰ νὰ μᾶς εὐχηθοῦν γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο».
>
> (Ἀπὸ γράμμα τοῦ Μιχάλη Κουτζογιάννη τῆς παιδόπολης «Ἅγιος Γεώργιος» Καβάλλας, στὴ μητέρα του ποὺ μένει στὴν Κομοτινή).

Ἡ «Ἑστία» ἐπίσης ἀφιέρωσε τὸ παρακάτω σημείωμα:

«Αἱ παιδοπόλεις, εἰς τὰς ὁποίας συνεκεντρώθησαν τὰ διασωθέντα ἀπὸ τὸ ἀπαίσιον παιδομάζωμα Ἑλληνόπουλα, τὰ περίφημα ἐκεῖνα «φασιστικὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης τῆς Φρειδερίκης», ἐναντίον τῶν ὁποίων μαίνονται κυριολεκτικῶς οἱ κομμουνισταί, δὲν ἠρκέσθησαν νὰ παράσχουν ἁπλῶς στοργικὴν οἰκογενειακὴν περίθαλψιν εἰς τὰ παιδιά· κατέβαλαν ταυτοχρόνως μίαν τιμίαν καὶ συστηματικὴν προσπάθειαν διδασκαλίας, διὰ νὰ ἐπιστρέψουν τὰ παιδιὰ αὐτὰ εἰς τὰς πατρίδας των, ὡς πραγματικοὶ παράγοντες πολιτισμοῦ, προόδου καὶ βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς εἰς τὰ χωριά των.

Ἤδη τὰ παιδιὰ ἐπιστρέφουν πράγματι μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν νίκην εἰς τὰ χωριά των. Αἱ παιδοπόλεις, ἐπιθυμοῦσαι νὰ διατηρήσουν τὴν ἐπαφὴν μαζύ των καὶ νὰ καθοδηγοῦν τὰ παιδιὰ εἰς κάθε προσπάθειάν των, ὅπως προαγάγουν τὴν ζωὴν τῆς οἰκογενείας των καὶ τοῦ χωριοῦ των, ἐκδίδουν δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν τὸ νέον περιοδικὸν «Παιδόπολις».

Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ πρῶτον τεῦχος ἐπιτρέπει τὰς ἀγαθωτέρας ἐλπίδας ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτὸς θὰ ἐπιτευχθῇ»

Ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ» ἔγραψε:

Μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν χαρὰν χαιρετίζομεν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ νέου παιδικοῦ περιοδικοῦ «Ἡ Παιδόπολις».

Τὸ περιοδικὸν τοῦτο, ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Ἐράνου «Πρόνοια Βορείων Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος» ἀποτελεῖ μίαν ἐπιμελημένην ἔκδοσιν συμπληροῦσαν τὴν προσπάθειαν τῶν γονέων καὶ διδασκάλων διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ παιδιοῦ καὶ προσφέρουσαν εἰς τὸ παιδὶ μίαν ἐκλεκτὴν πνευματικὴν τροφήν, ὑπὸ τύπον ψυχαγωγίας.

Ἡ στήλη «Ἐσὺ καὶ οἱ ἄλλοι» χρήζει ἰδιαιτέρας προσοχῆς, διότι διὰ πρώτην φορὰν ἐμφανίζεται εἰς Ἑλληνικὸν περιοδικὸν τὸ θέμα τῆς ἀγωγῆς του πολίτου μὲ τρόπον τόσον ἐπαγωγικὸν διὰ τὸν νεαρὸν ἀναγνώστην.

Καὶ ἡ «Ἀκρόπολις» ἐσημείωσε τὰ παρακάτω λίγα λόγια:

«Ἐκυκλοφόρησε τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ περιοδικοῦ «Ἡ παιδόπολις» ὀργάνου τοῦ ἐράνου «Πρόνοια Β. Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος». Τὸ ἐξώφυλλον τοῦ νέου περιοδικοῦ κοσμεῖ ὡραιοτάτη ἔγχρωμος φωτογραφία τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης».

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἡ Βασίλισσα

Ὅπως ἀνακοίνωσε τὸ Αὐλαρχεῖο τῆς Βασιλίσσάς μας ἡ Α. Μ. «ηὐδόκησε νὰ ἀναλάβη τὴν ἐπίτιμο προεδρία τῆς ἑταιρείας «προστασίας ἀναπήρων παίδων». Ἔτσι γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ Μεγάλη Μάνα τῶν Ἑλληνοπαίδων ἐξεδήλωσε τὸ ὁλόθερμο ἐνδιαφέρον της γιὰ τὸ Ἑλληνόπουλο. Καὶ ἔρχεται καὶ ἡ ἴδια μὲ τὴν προσωπική της συμβολή, νὰ δυναμώση τὴν κίνηση ποὺ γίνεται γύρω ἀπὸ τὸ ἀνάπηρο παιδί, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ὄχι μόνο ἀπὸ προστασία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαραίτητη ἐκπαίδευση γιὰ νὰ γίνη ἕνα καλὸ καὶ χρήσιμο μέλος τῆς Κοινωνίας.

Ὁ Πρόεδρος Τροῦμαν

Γύρω ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις ποὺ ἔγιναν σ' ὅλο τὸν κόσμο ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὀργάνωση τοῦ «Πανελληνίου πένθους» γιὰ τὴν κατακράτηση τῶν ἀπαχθέντων παιδιῶν μας, ξεχωρίζει τὸ μήνυμα τοῦ Προέδρου Τροῦμαν:

Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπαντῶντας στὴν ἔκκληση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ ὑποσχέθηκε ὅλη τὴν ὑποστήριξη τῆς Μεγάλης Πατρίδας του γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ στὴν Ἑλλάδα τῶν χιλιάδων παιδιῶν ποὺ ἁρπάχτηκαν ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας τους.

Τὸ μήνυμα τοῦ Προέδρου λέει ἀνάμεσα στ' ἄλλα:

«Αἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες θὰ ἐξακολουθήσουν κάθε δυνατὴ ὑποστήριξη στὸ σχέδιο ποὺ ἐφαρμόζει ὁ ΟΗΕ καὶ ὁ Διεθνὴς Ἐρυθρὸς Σταυρός. Ὁ λαὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἰδιαίτερα οἱ Ἀμερικανίδες μητέρες ἔνοιωσαν βαθειὰ συγκίνηση ἀπὸ τὰ δεινοπαθήματα τῶν Ἑλληνοπαίδων αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους, ποὺ τὰ στερήθηκαν. Εὐχόμεθα ὅπως αἱ κυβερνήσεις τῶν χωρῶν, ποὺ τὰ παιδιὰ αὐτὰ βρίσκονται τώρα, παρακινημένες ἀπὸ ἀνθρωπιστικὸ πνεῦμα νὰ πραγματοποιήσουν τὸν ὁμόφωνο πόθο τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ ὅπως τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἀποδοθοῦν στὶς οἰκογένειές τους».

Εὐχαριστήρια

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν δημοσίευσε τὴν Πρωτοχρονιὰ στὶς καθημερινὲς ἐφημερίδες τὸ παρακάτω εὐχαριστήριο στὸ Ἑλληνικὸ Λαὸ γιὰ τὴ συμμετοχή του στὸν ἔρανο τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ καὶ στὴν ἐκδήλωση τοῦ πένθους γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα ποὺ ἅρπαξαν οἱ συμμορίτες:

«Βαθύτατα συγκεκινημένος διὰ τὴν ἀνυπέρβλητον προθυμίαν, μεθ' ἧς ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἀνταπεκρίθη εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐκκλήσεις τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Δέματος τοῦ Ἐπαναπατρισμοῦ καὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀπαχθέντων Ἑλληνοπαίδων, ἀπευθύνω πρὸς αὐτὸν θερμὰς καὶ ἐγκαρδίους εὐχάς.

»Δέομαι δὲ ὁλοψύχως τοῦ Παναγάθου, ὅπως εὐδοκήση νὰ θέση τέρμα εἰς τὰς δοκιμασίας του καὶ χαρίζηται τὸ ἐπιτέλλον Νέον Ἔτος, φορὸν εἰρήνης, γαλήνης, εὐδαιμονίας καὶ πάσης ἀγαθωσύνης».

★ ★

Οἰκοδόμοι.

Στὸ κάτασπρο σπιτάκι μας, παράθυρα κλειστά...
Ὁ πόλεμος τὸ ρήμαξε, τὸ γέμισ' ἄγρια χόρτα.
Θὰ πᾶμε ἐκεῖ, θ' ἀνάψουμε τὰ φῶτα τὰ σβηστά,
θ' ἀνθίσουνε γαρούφαλα κι' ἀγιόκλημα στὴν πόρτα.

Στὴν ἥσυχη ποὺ παίζαμε πλακόστρωτη αὐλὴ
μὲ τὰ γεράνια γύρωθε, τὸ πέτρινο πηγάδι,
τὴ μάνα μας θ' ἀκούσουμε ξανὰ νὰ μᾶς καλεῖ
νὰ μᾶς χαρίσει ἀξέχαστο, ἕνα φιλὶ ἕνα χάδι...

Στὸν τοῖχο θὰ κρεμάσουμε, στὴν ἴδια τὴ γωνιά,
σὰν τότε, τὸ καντήλι μας μπρὸς στὸ εἰκονοστάσι
ὁ Θεὸς καὶ πάλι σπίτι μας νὰ μᾶς χαμογελάση.

Καὶ τώρα πιὰ ποὺ πέρασε ἡ βαρυχειμωνιά,
καινούργιο ἐμεῖς θὰ χτίσουμε, χαρούμενα ἕναν κόσμο
στὸ κάτασπρο σπιτάκι μας, ποὺ θὰ εὐωδιάζη δυόσμο!

Ν. Τυπάλδος

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς

ὁμιλεῖ γιὰ τὰ ἀπαχθέντα Ἑλληνόπουλα

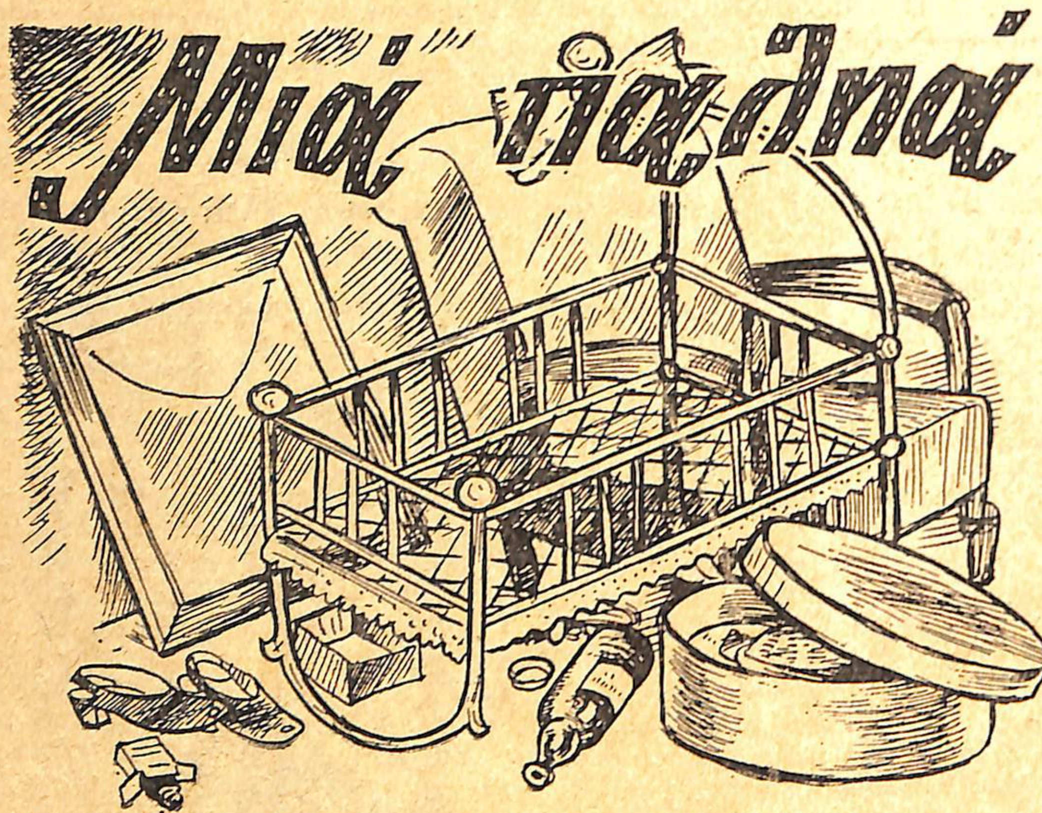
Ἂς στρέψωμεν τὴν σκέψιν εἰς τὰς χιλιάδας τῶν παιδιῶν μας ποὺ ἡρπάγησαν ἀτίμως καὶ ἀπανθρώπως ἀπὸ τὸν βάρβαρον καὶ τώρα, φυλακισμένα, ἐκπαιδεύονται εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ μίσους καὶ τῆς προδοσίας.

ΠΑΥΛΟΣ
Β.

(Ἀπὸ τὸ Πρωτοχρονιάτικο Διάγγελμά Του)

Πρωτότυπο ἑλληνικὸ διήγημα γραμμένο γιὰ τὴν «Παιδόπολι» ἀπὸ τὴν ΜΑΡΙΝΑ

Μιὰ παληὰ κούνια

Βέβαια, τὸ σπίτι ποὺ μένω δὲ θὰ εἶναι ἀπ' τὰ πλούσια. Γι' αὐτὸ δὲ μπορῶ νὰ σᾶς πῶ πόσες ἀκριβῶς φορὲς μὲ εἶχαν μεταχειριστῆ. Θᾶχω παρελθὸν — αὐτὸ εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία — μὰ δὲν τὸ θυμᾶμαι καθόλου. Μὴ σᾶς φανῆ παράξενο αὐτό. Δὲν εἶμαι παρὰ μιὰ κούνια πολὺ κουτή, μιὰ σκονισμένη κούνια λησμονημένη σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς σοφίτας.

Ἔζησα χρόνια καὶ χρόνια στὴ σοφίτα, ἀνάμεσα σ' ἕνα παληὸ κάδρο γυρισμένο στὸν τοῖχο καὶ μιὰ μεγάλη καπελλιέρα.

Εἴμαστε ἕνα πλῆθος παληὰ πράγματα στὴ σοφίτα. Παληὰ μπαοῦλα, βαλίτζες, καρέκλες ποὺ κούτσαιναν, τραπέζια ξεχαρβαλωμένα, ἄχρηστα ὅπλα. Ὅτι δὲν χρησίμευε πιὰ «κάτω» τὸ ἔφερναν στὴ σοφίτα. Κι' ὅλα εἴμαστε τόσο λυπημένα ἐκεῖ πάνω!

Ἐγὼ μόνο μιὰ φίλη εἶχα: Μιὰ μεγάλη παληὰ πολυθρόνα ποὺ κούτσαινε λιγάκι ἀπὸ τὸ ἕνα πόδι. Ἦταν ἡ πολυθρόνα τῆς Γιαγιᾶς. Εἶχε ἄλλοτε τὴν καλύτερη θέση σ' ὅλες τὶς κάμαρες «κάτω» κι' ἦταν ἡ πιὸ εὐτυχισμένη πολυθρόνα τοῦ κόσμου.

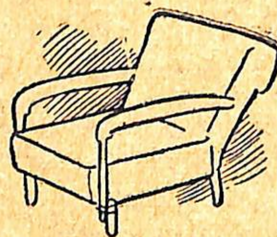
Μιὰ μέρα ἡ Γιαγιὰ ἔφυγε καὶ τὴν καϋμένη μου τὴ φίλη τὴν ἀνέβασαν στὴ σοφίτα.

Ἦταν πάρα πολὺ εὐγενικὴ πολυθρόνα. Ὅταν τὸ πόδι της δὲν τῆς πονοῦσε πολύ, μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴν παληὰ ζωή της, τότε ποὺ ἡ καλὴ γιαγιὰ μὲ τὰ λευκὰ μαλλιὰ ἦταν ἀκόμη στὸ σπίτι... Μοῦ ἔλεγε πὼς τὴν ἔβαζαν πλάϊ στ' ἀνοιχτὸ παράθυρο κι' ἔβλεπε τὰ παιδάκια τοῦ σπιτιοῦ νὰ τρέχουν καὶ νὰ κυνηγιοῦνται στὸν κῆπο καὶ τὶς πεταλοῦδες νὰ παίζουν τὸ «κεράκι» ἔχοντας γιὰ «γωνιὲς» τὰ τριαντάφυλλα... Κι' ὅταν ἔκανε πολὺ κρύο κι' ἔπεφτε χιονόνερο κι' ὁ ἀγέρας σφύριζε στὶς κλειδαρότρυπες, τότε τὴν ἔβαζαν κοντὰ στὸ τζάκι καὶ τὰ παιδάκια μαζεύονταν γύρω της καὶ παρακαλοῦσαν τὴ γιαγιὰ νὰ τοὺς πῆ κανένα παραμύθι...

Ἄλλοτε τὰ παιδάκια σκαρφάλωναν ἀπάνω της καὶ τὴν ἔκαναν ἁμάξι: «Ντέ! Βάρδα μπρός!» μὲ δυὸ καρέκλες γι' ἄλογα...

— Καλὲ θὰ μοῦ κουτσάνετε καὶ τ' ἄλλο μου πόδι, ἔλεγε τότε ἡ πολυθρόνα. Μὰ τὸ ἔλεγε ἀπὸ μέσα της, γιατὶ ἀγαποῦσε πολὺ τὰ παιδάκια ὅτι κι' ἂν τῆς ἔκαναν.

Ἐγὼ ὅμως τί ἔκανα ὅταν ἤμουν «κάτω»; Ἀδύνατο νὰ τὸ θυμηθῶ! Γι' αὐτὸ λέω πὼς πρέπει νὰ εἶμαι μιὰ πολὺ κουτὴ κούνια. Ὅσες φορὲς μοῦ φαίνεται πὼς κάτι πάω νὰ θυμηθῶ, ἕνας καυγὰς μέσα στὴ σοφίτα μοῦ κόβει τὴ σειρὰ ἀπὸ τὶς σκέψεις μου καὶ πρέπει ν' ἀρχίσω πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Τὸ πιὸ φλύαρο πλᾶσμα στὴ σοφίτα, εἶναι μιὰ παληὰ βαλίτζα.

Ἦταν πολυταξιδεμένη κι' εἶχε δῆ πολλὰ μέρη, ἀλλ' ὅπως ἦταν βιαστικὴ καὶ ἐπιπόλαιη, τὰ εἶχε ὅλα μπερδεμένα στὸ κεφάλι της.

— Κάποτε ποὺ εἴμαστε στὴ Νεάπολη τῆς Ἱσπανίας..., ἄρχιζε.

— Ἄχ! ἡ Νεάπολη! Ἡ πατρίδα μου, φώναζε ἕνα μεγάλο ψάθινο καπέλλο μέσα ἀπ' τὴν καπελλιέρα, χοροπηδώντας τόσο, ποὺ ἡ καπελλιέρα ἔπρεπε νὰ βάλη ὅλη της τὴ δύναμη γιὰ νὰ μὴ πεταχτῆ πέρα τὸ καπάκι της.

— Ποῦ ἀκούστηκε Νεάπολη στὴν Ἱσπανία, κυρίες μου, φώναζε τότε καταθυμωμένο τὸ παληὸ κάδρο. Ἡ Νεάπολη εἶναι παραλιακὴ πόλις τῆς Ἰταλίας, κτισμένη παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Βεζουβίου!...

Τὸ παληὸ κάδρο παριστάνει ἕναν ἡλικιωμένο κύριο μὲ φαβορίτες. Ὅλοι τὸ σεβόμαστε γιατὶ εἶναι ἡ μόνη ἀνθρώπινη μορφὴ ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσά μας. Μὰ εἶναι κακό, σχολαστικὸ καὶ κατὰ βάθος ὅλοι εἴμαστε εὐχαριστημένοι ποὺ τὸ ἔχουν γυρισμένο πρὸς τὸν τοῖχο.

Ἔτσι, λοιπόν, περνοῦσε ὁ καιρὸς καὶ τὸ εἶχα πάρει ἀπόφαση πὼς ἐκεῖ πάνω θὰ ἔμενα πιὰ σ' ὅλη μου τὴ ζωή, ὅταν μιὰ μέρα ἀνέβηκαν ἄνθρωποι ἀπὸ «κάτω». Ἦρθαν κατευθεῖαν σὲ μένα, καὶ — ὢ χαρά μου! — μὲ σήκωσαν γιὰ νὰ μὲ πάρουν «κάτω»!

Ἦταν τόσο ἐξαιρετικό, τόσο σπάνιο, κάτι ποὺ τὸ εἶχαν ἀνεβάσει στ' ἄχρηστα νὰ κατεβῆ καὶ πάλι «κάτω», ποὺ τὰ εἶχα χαμένα.

Κι' ὅμως!

Μὲ ξεσκόνισαν μὲ λουστράρησαν, μοῦ ἔβαλαν στρωματάκια, σκεπασματάκια ὀμορφοκεντημένα, μαξιλαράκια τόσα δὰ μικρούτσικα. Καὶ στὴν κορφή μου, ἔδεσαν ἕνα θαυμάσιο, φουσκωτὸ φιόγκο. Ἄχ! παιδιά μου! Μπορεῖτε νὰ τὸ φαντασθῆτε πόσο ὑπερήφανη ἤμουν!

— Δὲ γίνεται ἀλλοιῶς, συλλογιζόμουν. Εἶμαι πάρα πολὺ ὄμορφη κι' ἐπὶ τέλους τὸ κατάλαβαν πὼς ἡ θέση μου δὲν ἦταν στὴ σοφίτα!

Καὶ δόστου καὶ καμάρωνα καὶ δόστου καὶ κουνιόμουν. Μ' ἔβαλαν σὲ μιὰ μεγάλη φωτεινὴ κάμαρα κι' ἀπάνω στὰ στρωματάκια μου ξάπλωσαν ἕνα μικρό, μικρούτσικο παιδάκι.

Μὲ πόση φροντίδα μὲ κοίταζαν τώρα, μὲ πόση προσοχὴ μὲ τριγύριζαν. Ἀπ' ὅλους πιὸ πολύ, ἐγὼ ἀγαποῦσα μιὰ γλυκειὰ νέα κυρία, ποὺ ἔσκυβε ἀπάνω μου

μὲ τόση ἀγάπη! Θεέ μου... Τί ἁπαλὸ ποὺ ἦταν τὸ χέρι της ὅταν ἔφτιαχνε τὰ μαξιλάρια μου! Τί γλυκὸ τὸ νανούρισμά της, τί σιγανὰ ποὺ μὲ κουνοῦσε! Ὡρισμένως τὴν ἐλάτρευα.

— Εἶσαι μιὰ πολὺ κουτὴ κούνια, μοῦ εἶπε ἕνα λεξικὸ ὅταν τοῦ μίλησα γιὰ ὅλ' αὐτά. Εἶναι ν' ἀπορῇ κανεὶς πῶς τόση κουταμάρα βρίσκεται μαζεμένη σὲ μιὰ κούνια! Καὶ μοῦ ἐξήγησε πῶς ὅλες οἱ φροντίδες δὲ γίνονταν γιὰ τὴν ἀφεντιά μου, ἀλλὰ γιὰ τὸ μικρούτσικο παιδάκι... Ὅταν τὸ κατάλαβα αὐτό, πικράθηκα πολὺ καὶ θύμωσα.

— Καλά, ἐγὼ δηλαδὴ δὲν εἶμαι τίποτα; Καλά, ἐγὼ δὲν λογαριάζομαι διόλου; συλλογιζόμουν.

Κι' ὅμως μὲ τὸ φιόγκο στὴν κορφή μου, ἤμουν μιὰ πάρα πολὺ ὡραία κούνια! Κι' ἐκεῖνο, δηλαδή, τί ἦταν; Ἐκεῖνο δὲν εἶχε φιόγκο! Δὲν εἶχε κὰν μαλλιὰ καὶ δόντια! Θὰ ἔβλεπε τί θὰ τοῦ ἔκανα ἐγώ! Εἶχα τὸ σχέδιό μου.

Μιὰ ὥρα ποὺ ἡ γριὰ νταντά του μισοκοιμισμένη τὸ κουνοῦσε, ἐγὼ πῆρα φόρα, ἔγυρα, ἔγυρα, καὶ χράπ! πέταξα τὸ παιδάκι χάμω. Δὲν ἔπαθε τίποτα, μὰ εἶχα βγάλει τὸ ἄχτι μου!

Ἔλα ὅμως ποὺ ἔχω καλὴ καρδιὰ καὶ κατὰ βάθος μετάνοιωσα; Τί μοῦ ἔφταιγε τὸ κακόμοιρο. Ἂν δὲν ἦταν αὐτὸ μάλιστα, θὰ βρισκόμουν ἀκόμη «ἀπάνω». Ἤμουν κακὴ κι' ἀχάριστη... Πόσο θὰ λυπόταν ἡ φίλη μου ἡ πολυθρόνα ἂν ἤξερε τὰ καμώματά μου, αὐτὴ ποὺ τόσο ἀγαποῦσε τὰ παιδάκια τοῦ σπιτιοῦ!

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ἡ γλυκειὰ κυρία καθὼς μὲ κουνοῦσε, ὅλο ψιθύριζε:

— Κούνια μου, κουνίτσα μου, πόσο σ' ἀγαπῶ ποὺ μοῦ κρατᾶς ζεστὸ τὸ παιδάκι μου καὶ μοῦ τὸ φυλᾶς ὅλη τὴ νύχτα!

— Ἔννοια σου κυρά μου, ἔλεγα τρίζοντας ἐγώ, θὰ τὸ προσέχω, τὸ μωρό μας, μὴ σὲ νοιάζει! Γιατί κι' ἐγὼ τὸ ἀγαπῶ, κι' ἂς τὄχω πετάξει χάμω!

Δὲν ἔλεγα ψέμματα γιὰ νὰ καλοπιάσω τὴν κυρία. Εἶχα ἀρχίσει νὰ τὸ ἀγαπῶ πολύ, τὸ μικρούτσικο ἀνθρωπάκι. Γιατί, ποῦ ἀκούστηκε κούνια νὰ μὴν ἀγαπᾷ τὸ μωρό της;

Μιὰ μέρα ὡστόσο μοῦ τὸ πῆραν. Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ γινόταν αὐτὸ κι' ὅσο ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ δὲ μοῦ τὸ ἔφερναν, τόσο ἀνησυχοῦσα καὶ μετάνοιωνα γι' αὐτὸ ποὺ τοῦ εἶχα κάνει.

— Μὰ τί νάγινε; Τί νάγινε ρωτοῦσα. Καὶ σίγουρα, ἂν εἶχα μάτια θὰ ἔκλαιγα!

— Χμ! Χμ! ἔκανε τὸ λεξικό.

— Ἂν ξέρετε κάτι πέστε το, παρακάλεσε ἡ κουδουνίστρα.

— Ἐγὼ τὰ ξέρω ὅλα, εἶπε σοβαρὰ τὸ λεξικό. Καὶ στὰ φύλλα μου εἶναι γραμμένες οἱ λέξεις «ἀναχώρηση» καὶ «χωρισμός» κι' ἡ λέξη «πάντα»!

Ἡ κουδουνίστρα κι' ἐγώ, παγώσαμε... Τὸ μπιμπερὸ ἀπὸ τὴ στενοχώρια του κύλισε στὸ πάτωμα. Ἂν ἦταν ἀλήθεια; Ἂν δὲν θὰ τὸ ξανάβλεπα ποτέ; Ἂν ἦταν παντοτινὸς ὁ χωρισμός μας;

Μὰ τὸ λεξικὸ δὲ μᾶς εἶχε πῇ τὶς σωστὲς λέξεις. Εἶχαν πάει ἁπλούστατα τὸ μικρὸ περίπατο. Ὅταν μοῦ τὸ ξανάφεραν, τότε κατάλαβα πόσο τὸ ἀγαποῦσα τώρα. Διόλου δὲ ζήλεψα ὅταν ἡ γλυκειὰ νέα κυρία τὸ ἔβαλε στὸ στρωματάκι του φιλώντας το μὲ ἀγάπη.

Πέρασαν μέρες καὶ νύχτες ἄπειρες.

Τὸ παιδάκι ἔπαιζε ὅλη μέρα μὲ τὴν κουδουνίστρα του, γελοῦσε, φώναζε σήκωνε τὸ ποδαράκι του καὶ τὸ ἔφερνε στὸ στόμα. Μιὰ μέρα μάλιστα, στηλώθηκε ὁλόρθο ἐπάνω στὸ στρωματάκι του. Πῶς τρόμαξα! Κράτησα καὶ τὴν ἀναπνοή μου μὴν τύχῃ κι' ἄθελά μου κουνηθῶ καὶ τὸ πετάξω. Ἀκόμη τρέμω σὰν τὸ συλλογίζομαι!

Καὶ τὶς νύχτες, ὅταν ὅλοι ἔφευγαν καὶ μέναμε μονάχοι ἐγὼ καὶ τὸ παιδάκι, ἕνα πλῆθος ἀγγελάκια κατέβαιναν καὶ μᾶς τριγύριζαν καὶ σκαρφάλωναν στὶς λευκὲς κουρτινίτσες καὶ σχημάτιζαν γκιρλάντες, ἄπειρες γκιρλάντες καὶ πολλὲς φορὲς σήκωναν καὶ τὸ παιδάκι καὶ χόρευαν ὅλα μαζὶ ἀνάερα... Κι' ἕνα πλῆθος κουδουνίστρες κρατοῦσαν τὸ χρόνο καὶ τὰ τοπάκια πηδοῦσαν ψηλὰ ὡς τὸ ταβάνι, κι' ἕνα σωρὸ λαστιχένιες κουκλίτσες χόρευαν τὸ «γύρω-γύρω ὅλοι», ἔχοντας... «Μανώλη» τὸ μπιμπερόν!...

Αὐτὰ γίνονταν τὶς νύχτες. Καὶ τὰ χαράματα τ' ἀγγελάκια φιλοῦσαν γλυκὰ τὸ παιδάκι κι' ἔφευγαν. Στὴν ἀνθρώπινη γλώσσα, ὅλ' αὐτὰ λέγονται «ὄνειρα».

Ἔτσι περνοῦσε ὁ καιρὸς κι' ἤμουν ἡ πιὸ εὐτυχισμένη κούνια τοῦ κόσμου.

Μιὰ μέρα — αὐτὸ ἔγινε τόσο ξαφνικά, ποὺ δὲν θυμοῦμαι πιὰ πῶς ἔγινε — κάποιος εἶπε:

Δὲ νομίζετε πὼς ὁ Μπέμπης εἶναι πολὺ μεγάλος πιὰ γιὰ κούνια;

Κι' οἱ ἄλλοι ἀπάντησαν.

— Ναί, ναί, δίκιο ἔχεις! νὰ τοῦ στήσωμε τὸ κρεββατάκι!

Αὐτὸ ἦταν!

Μοῦ πῆραν ὅλα μου τὰ στολίδια. Σήκωσαν τὰ στρωματάκια μου, ξεκρέμασαν τὶς κουρτινίτσες μου καὶ τὸ πιὸ τρομερό, τὸ πιὸ ἀπίστευτο, ἔλυσαν καὶ τὸν φιόγκο ἀπὸ τὴν κορφή μου. Τὸν ὡραῖο μου τὸν φιόγκο ποὺ μ' ἔκανε τόση περήφανη!

. . . .

. . . Βρίσκομαι πάλι στὴ σοφίτα πιὸ λυπημένη ἀπὸ πρίν, γιατὶ τώρα θυμοῦμαι κι' ἔχω μάθει τί σημαίνει νὰ λυπᾶσαι γιὰ κάτι ποὺ πέρασε. Καὶ δὲν ἀπαντῶ σὲ κανέναν. Οὔτε στὶς εἰρωνίες τῆς βαλίτζας, οὔτε στὸ ψάθινο καπέλλο ποὺ μὲ ρωτάει ἂν εἶδα τὴ Νεάπολη, οὔτε κὰν στὴν παληά μου φίλη, τὴν πολυθρόνα, ποὺ θέλει νὰ μάθῃ τί γίνονται τ' ἄλλα παιδάκια.

— Θὰ μεγάλωσαν τώρα . . ., λέει, Θὰ πηγαίνουν καὶ στὸ σχολεῖο. Θὰ διαβάζουν καὶ τὴν «Παιδόπολι». Ἔ; Μὰ ἐγὼ δὲν ἐνδιαφέρομαι παρὰ γιὰ τὸν δικό μου τὸν μικρούλη. Καὶ δὲν μὲ μέλει τόσο γιὰ τὰ στολίδια ποὺ ἔχασα, ὅσο γιατὶ δὲν θὰ τὸν ξαναϊδῶ. Ἴσως!

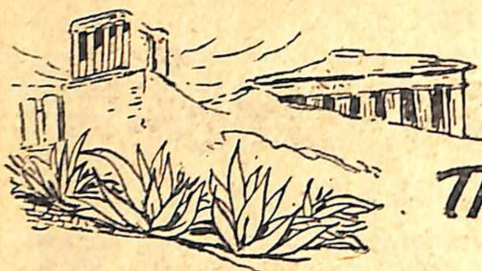
. . . Γιατί νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀλήθεια; Δὲν ἔχω χάσει κάθε ἐλπίδα. Εἶναι τόσο μικρὸς ἀκόμη! Σίγουρα τὸ κρεββατάκι δὲν θὰ τοῦ ἀρέσει. Σίγουρα, θ' ἀποζητᾷ τὴν κούνια του. Μπορεῖ, λοιπόν, νὰ μὲ ξανακατεβάσουν. Ἐγὼ θὰ περιμένω!

Τὸ μόνο ποὺ φοβᾶμαι, εἶναι μήπως δὲν ξέρουν ποῦ νὰ μὲ βροῦν. Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ πάρα πολὺ ἂν μὲ γυρέψουν, νὰ πῆτε πὼς ἐδῶ στὴ σοφίτα εἶμαι. Ἀνάμεσα σ' ἕνα κάδρο καὶ σὲ μιὰ καπελλιέρα...

ΜΑΡΙΝΑ

Ἀπ' ὅλους πιὸ πολὺ ἀγαποῦσα μιὰ γλυκειὰ νέα κυρία ποὺ ἔσκυβε ἀπάνω μου μὲ τόση ἀγάπη...

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Στά προάστεια τῆς Σπάρτης

Ὅταν ξύπνησα ἐκεῖνο τὸ πρωΐ στὴ Σπάρτη δὲν εἶδα πουθενὰ τὸ Φάνη. Ἡ Μυρτὼ κι' ὁ Λεωνίδας τὸν γύρευαν κι' αὐτοὶ κι' ὅλο τὸ σπίτι ἀντιλαλοῦσε ἀπ' τὶς φωνές τους. Στὸ τέλος βγῆκε ἀπ' ἀντίκρυ μιὰ γειτόνισσα καὶ μᾶς ἡσύχασε.

— Εἶναι μιὰ ὥρα ποὺ τὸν εἶδα νὰ περνᾶ ἀπ' τὴν πόρτα μου. Μόλις εἶχα σηκωθῆ. «Κατὰ ποῦ πέφτει ἡ Ἀρχαία Σπάρτη;» μοῦ λέει. Ὁ γιός μου, ποὺ εἶναι κι' αὐτὸς μαθητὴς καὶ τὰ ξέρει αὐτά, τοῦ ἔδειξε τὸ δρόμο.

Τ' ἀγρίμι! Δὲν εἶχε ὑπομονὴ νὰ ξυπνήσωμε. Νάτο κιόλας βιαστικό, χαμογελαστό, ὀρεξάτο.

— Τὸ σκέφτηκα ποὺ θ' ἀνησυχούσατε, εἶπε, γι' αὐτὸ γύρισα ἀμέσως, ἐλπίζοντας νὰ σᾶς βρῶ στὸ κρεββάτι ἀκόμη. Μὰ δὲν εἶχα καὶ λόγους νὰ καθυστερήσω περισσότερο, πρόσθεσε μὲ κάποια πικρία. Δὲν ἔχουν μείνει πολλὰ πράματα ἀπὸ τὴν ἀρχαία Σπάρτη. Σκόρπια ἐδῶ κι' ἐκεῖ μερικὰ ἐρείπια. Δυὸ πέτρες ἀπὸ ἕνα ναό, λίγο χῶμα ἀπὸ ἕναν τύμβο. Μὰ ὡστόσο θεία μου, πόσα δὲ θυμίζουν! Πῆγα στὸν τάφο τοῦ Λεωνίδα. Αὐτὲς οἱ δυὸ πέτρες, μᾶς ἔλεγε ἕνας καθηγητής, εἶναι ὁ πιὸ ἄξιος βωμὸς τῆς Σπάρτης. Γιατὶ ἡ θυσία τοῦ Λεωνίδα στὶς Θερμοπύλες, κλείνει ὅλο τ'ἀρχαῖο της μεγαλεῖο. Δείχνει πῶς ἤξερε ἢ νὰ νικᾶ ἢ νὰ πεθαίνη.

— Πῆγες στὸ ναὸ τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος; ρώτησε ὁ Λεωνίδας.

— Πῆγα κι' ἐκεῖ. Στάθηκα στὰ λίγα θεμέλια ποὺ σώζονται καὶ θυμήθηκα τοὺς «Ἀγῶνες καρτερίας» τῶν ἐφήβων ποὺ γίνονταν σ' ἐκεῖνο τὸ ἱερό. Μοῦ φάνηκε μάλιστα, καθὼς στεκόμουν ὁλομόναχος, πὼς περίμενα κι' ἐγὼ τὴ σειρά μου γιὰ νὰ δοκιμασθῶ μαζὶ μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τῆς Ἀρχαίας πολιτείας. Γιὰ νὰ δείξω, σφίγγοντας μὲ καρτερία τὰ δόντια μου, χωρὶς παράπονο, χωρὶς τὸν παραμικρὸ στεναγμό, πὼς κι' ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα μου εἶναι ἕτοιμα γιὰ κάθε ἀγῶνα, γιὰ κάθε θυσία. Πὼς εἶμαι ἄξιος νὰ σηκώσω στοὺς ὤμους μου τὸ μεγάλο μου χρέος πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ὁ Λεωνίδας πῆγε ν' ἀστειευθῆ:

— «Ὡραία ὑποδοχὴ θὰ σοῦ κάναμε ἀλήθεια μὲ τὸ μαστίγιο!»

Μὰ ἐγὼ τὸν σταμάτησα.

— Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ Φάνη, παιδιά μου, εἶναι ὡραῖος κι' ἁγνός, σὰν τὴν πρωϊνὴ τούτη δροσούλα εἶπα. Ἦρθε ἀπὸ τὴν ξενητειὰ μὲ τὸ ὅραμα τῆς Ἑλλάδας μας, γεμάτο ἀπὸ τὴν ὀμορφιὰ τῆς ἱστορίας καὶ τὴν περηφάνεια τῆς Ἑλληνικῆς του καταγωγῆς. Ἂς τὸ χαροῦμε μαζί του, γιατὶ ἐμεῖς, με τὸ νὰ ζοῦμε ἐδῶ, τἄχουμε συνηθίσει ὅλα αὐτὰ καὶ δὲ μᾶς κάνουν πιὰ τόση ἐντύπωση.

— Εἶδα ἀκόμη, ἐξακολούθησε ὁ Φάνης τὸ ναὸ τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς καὶ τὸ στάδιο καὶ τὴν Ἀκρόπολη. Μὰ ξέρω πῶς δὲν εἶχε τείχη. Τί νὰ τὰ κάνη τὰ τείχη μὲ τέτοιους πολίτες φρουρούς; Τώρα ποῦ θὰ πᾶμε;

—Ἀκόμη δὲ γύρισες, ἀχόρταγε, εἶπε ἡ Μυρτώ. Δὲν πεινᾶς; Ἔλα καὶ θἄχη κρυώσει τὸ γάλα σου.

—Ὅλα κι' ὅλα, ἀνήψι, ἔκανε κι' ὁ θεῖος τοῦ Φάνη, καλὰ κι' ἅγια αὐτὰ ποὺ λές. Θαρρῶ ὅμως πὼς γιὰ τὰ χρόνια σου ξέρεις ἀρκετά. Ἐδῶ δὲν ἦρθες μόνο γιὰ μάθηση. Πρέπει καὶ νὰ ξεκουραστῆς νὰ πιάσης ἀπάνω σου κομματάκι κρέας νὰ μαυρίσης, νὰ δυναμώσης ποὺ μᾶς ἦρθες μεταξωτὸς ἀπὸ τὴν Ἀμέρικα. Θὰ κάνης λοιπὸν ὅ,τι σοῦ λέω ἐγώ. Σήμερα δὲν ἔχει ἄλλες σοφίες. Θὰ πᾶμε μιὰ ἐκδρομὴ στὸ Παρόρι καὶ τὰ περίχωρα τῆς καινούργιας Σπάρτης, ὄχι μόνο τ' ἀρχαῖα;

—Ἡ πρώτη ἀρετὴ τοῦ Σπαρτιατόπουλου, ἀποκρίθηκε γελῶντας ὁ Φάνης, εἶναι ἡ ὑπακοὴ στοὺς μεγαλυτέρους του. Σύμφωνοι λοιπόν, πᾶμε θεῖε μου, στὸ Παρόρι.

Ἔτσι κινήσαμε γιὰ τὰ περίχωρα. Περνοῦμε τὰ φουντωτὰ περιβόλια, τὰ μονοπάτια τὰ ἰσκιερά, κάτω ἀπὸ τὰ πιὸ δροσοβολισμένα καὶ θαυμαστὰ δέντρα, ἀνάμεσα ἀπὸ πυκνὲς ροδοδάφνες. Καλημερίζουμε τοὺς περίεργους χωρικοὺς ποὺ σηκώνουν ἀπ' τὴ δουλειὰ τὸ σκυφτὸ κεφάλι γιὰ νὰ μᾶς κοιτάξουν. Τὸ φῶς πηδᾶ ἀπ' τὴ μιὰ πορτοκαλλιὰ στὴν ἄλλη, σὰ νὰ μᾶς πῆρε ἀπὸ πίσω.. Ὁ πρωϊνὸς ἥλιος χορεύει χαρούμενος πάνω στὶς νεροσυρμὲς ποὺ τρέχουν πρὸς τὸν Εὐρώτα... Τί πρασινάδα παχειὰ σὰ βελοῦδο!... Θἄθελες νὰ πέσης, νὰ κυλιστῆς σὰν ἀρνάκι, ἂν δὲ λυπόσουν νὰ τῆς χαλάσης τὸ χνοῦδι.

Βγήκαμε σ' ἕνα ξάγναντο κι' εἴδαμε ὁλόγυρα τὰ χωριά: Ἄλλα κρεμασμένα σὲ πλαγιές, ἄλλα χωμένα σ' ἀγριοφάραγγα, ἄλλα σὲ ψηλὰ πλάτώματα κι' ἄλλα σκόρπια στὸν κάμπο. Ὁ θεῖος ὅλο κι' ἐξηγοῦσε.

— Νὰ ἡ Καστανιά, ἡ Λογγάστρα, ἡ Τρύπη. ... Ἐκεῖνο εἶναι ἡ Ἀναβρυτή, αὐτὸ ἡ Μαγούλα. ... Νὰ καὶ τὸ Τσοῦνι στὸν Πάρνωνα, ὁ Βρουλᾶς καὶ πιὸ πίσω ἡ Βαμβακοῦ κι' ἡ Ἀράχωβα.

Ὅλα τὰ χωριὰ εἶχαν παλιὲς βρύσες, χτιστὰ γεφυράκια, νερόμυλους. Μὰ καὶ λίγο πιὸ ἔξω ἔτρεχαν ἄφθονα κεφαλόβρυσα.

Χωρικὲς μὲ τὰ γραφικά τους σεγκούνια τὰ στολισμένα μὲ μαῦρα σειρήτια καὶ κόκκινες φοῦντες, πηγαίνουν μὲ κέδρινα βαρελάκια στὴ ράχη νὰ φέρουν νερό. Ἕνας νέος μὲ κοντὴ φουστανέλα κι' ἕνα γαρυφαλάκι στ' αὐτί, ροβολᾶ σὰν κατσίκι τὴν πράσινη ραχούλα. Γριὲς καὶ νιὲς ποὺ ράβουν κάτω ἀπὸ θολωτὲς πόρτες κι' ἄλλες ποὺ περπατοῦν στρίβοντας τ' ἀδράχτι στὰ χλοϊσμένα λειβάδια, στηλώνουν ἐπάνω μας τὴ ματιά τους.

Ὁ Φάνης ὅλο καὶ παίρνει φωτογραφίες. Νὰ τὶς δείχνη κεῖ κάτω στὸν ξένο τόπο νὰ καμαρώνη. Νὰ τὶς δῆ κι' ὁ πατέρας νὰ ξαναζωντανέψουν μπροστά του τὰ τόσο ἀγαπημένα τοπία...

Στὸ Παρόρι πιά, ποιὸς νὰ τὸν κρατήση...

— Μὰ εἶναι θαῦμα, φώναζε τρέχοντας πρὸς τοὺς καταρράχτες.

Κι' ἀλήθεια τί ὀμορφιά, τί παιχνίδισμα ἀπὸ φῶς πάνω στὰ νερά, τί δροσούλα, τί μουσική! Ἀπὸ μιὰ κισσοστρωμένη λαγκαδιά, πέφτουν βρύσες πολύκρουνες ποτίζοντας τὰ ἀχόρταγα γιὰ νερὸ γέρικα πλατάνια... Οἱ καταρράχτες δὲν ξεκουφαίνουν ἐδῶ, τραγουδοῦν, παιχνιδίζουν. Τὰ παιδιὰ τρέχουν. ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ὁρμή τους. Ἔρχονται μούσκεμα πίσω, γελοῦν, κάνουν περισσότερο θόρυβο κι' ἀπ' τὰ νερά.

— Τὸ χωριὸ αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια κάτι ποὺ δὲν τὸ περιμένεις, εἶπα. Ἀπροσδόκητο ὅραμα κι' ἄκουσμα!

— Κοιτάξτε, θεία, εἶπε ἡ Μυρτὼ λὲς κι' οἱ βράχοι σκίστηκαν ἐπίτηδες γιὰ νὰ βγάλουν ἀπ' τὰ σπλάχνα τους τὰ κρουσταλλένια αὐτὰ νερά.

—Ἐμένα μ' ἀρέσουν περισσότερο τὰ πλατάνια. Τί πανύψηλα, καὶ θεώρατα, εἶπε ὁ Φάνης. Μὰ πῶς νὰ μὴ γίνουν ἔτσι μὲ τόσο πότισμα!

— Φάγαμε μὲ μεγάλη ὄρεξη κάτω ἀπ' τοὺς ἴσκιους μὲ τὴν ὑπόκρουση τῶν κελαρυστῶν νερῶν. Ὁ μπάρμπας τοῦ Φάνη καμάρωνε:

— Εἶδες, εἶδες, ἀνήψι. Ἔχουμε κι' ἐμεῖς οἱ νεώτεροι Σπαρτιᾶτες τὶς ὀμορφιές μας... Καὶ ξέρουμε θαρρῶ καὶ νὰ τὶς χαροῦμε. Δοκίμασες αὐτὸ τὸ ψητὸ κοτόπουλο; Φάε κι' ἀπ' αὐτὴ τὴ μυτζήθρα.

Ὁ Φάνης γελοῦσε, τρώγοντας ἀπ' ὅλα μὲ ὄρεξη. Μὰ δὲν τὰ ἔβαζε εὔκολα κάτω.

—Ὡραῖο εἶναι τὸ κοτόπουλο δὲ λέω, μὰ ἔχουμε καὶ τέτοια πεῖνα ποὺ καὶ τὸ «μέλανα ζωμὸ» τῶν προγόνων μας ἂν μᾶς σέρβιραν τώρα, θὰ τὸν βρίσκαμε νοστιμώτατο. Ἂς εἶναι ὅμως ἡ ἐκδρομὴ στὰ περίχωρα τῆς Σπάρτης ἦταν ὑπέροχη...

Σᾶς εὐχαριστῶ θεῖε μου, πρόσθεσε μὲ τὴ γοητεία ποὺ τοῦδινε ὁ ἐνθουσιασμός κι' ἡ βαθειὰ καλωσύνη.

Ὁ θεῖος σκλαβώθηκε.

— Καὶ τώρα, ἂν εἶστε ξεκούραστοι, εἶπε, πᾶμε γιὰ τὸ Κάστρο...

Κι' ἔδειξε κατὰ τὸ Μιστρᾶ ποὺ θαρρεῖς καὶ περίμενε ὑπομονητικός, μέσα στὸ σιωπηλὸ μεγαλεῖο του, νὰ τὸν θυμηθοῦμε.

Ἑλένη Παρῆ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

Ἡ Κυψέλη.

Τί ζωὴ εὐτυχισμένη
καν' ἡ μέλισσα ἐκεῖ!
μεσ' σ' τὸ μέλι πάντα μένει
μεσ' σ' τὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη τὴ κοιτάζω
τὴ ζηλεύω καὶ πονῶ.
Τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιά
κι' εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμή της ἀγκαλιά.

Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Η ΑΓΡΑΥΛΟΣ

῾Η ῎Αγραυλος ἦταν θυγατέρα τοῦ Κέκροπα ποὺ ἔχτισε τὴν ᾿Αθήνα κι᾿ ἦταν ὁ πρῶτος βασιλιᾶς της. Κάποια μέρα ἐχθροὶ πολλοὶ ἔφτασαν ἔξω ἀπὸ τὴν ᾿Αθήνα καὶ πολιόρκησαν τὴν πόλη. Οἱ ᾿Αθηναῖοι, μπροστὰ στὸν κίνδυνο ρώτησαν τὸ Μαντεῖο, τί πρέπει νὰ κάνουν γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ἐχθρικὴ ἐπιδρομή.

Τὸ Μαντεῖο τοὺς εἶπε τότε πὼς οἱ ᾿Αθηναῖοι θὰ νικήσουν καὶ ἡ ᾿Αθήνα θὰ σωθῆ ὅταν κάποιος ἀπ᾿ αὐτούς, θυσιαστῆ μὲ τὴ θέλησή του γιὰ τὴν Πατρίδα.

῾Η εὐγενικὴ βασιλοπούλα ῎Αγραυλος ἀποφασίζει νὰ θυσιαστῆ γιὰ τὴν Πατρίδα. ᾿Ανεβαίνει λοιπὸν στὴν ᾿Ακρόπολη καὶ ἀπὸ τὸ ψηλότερο μέρος της πέφτει καὶ βρίσκει τὸ θάνατο, βέβαιη πὼς μὲ τὴ θυσία τῆς ζωῆς της θὰ ἔδινε τὴ νίκη στοὺς ᾿Αθηναίους καὶ θὰ ἔσωζε τὴν Πατρίδα της.

Οἱ ᾿Αθηναῖοι, ἀπὸ εὐγνωμοσύνη στὴν ἡρωϊκὴ Βασιλοπούλα ποὺ θυσιάστηκε γιὰ τὴν Πατρίδα, πανηγύριζαν κάθε χρόνο μιὰ γιορτὴ ποὺ τὴν ἔλεγαν ᾿Αγραύλια. Στὴν ᾿Ακρόπολη μάλιστα, ἔχτισαν καὶ μιὰ ὄμορφη ἐκκλησιὰ πρὸς τιμὴ τῆς ᾿Αγραύλου. Μέσα στὴν ἐκκλησιὰ αὐτοὶ οἱ νέοι τῆς ᾿Αθήνας ἔδιναν αὐτὸν τὸν ὅρκο :

«Δὲν θὰ ντροπιάσω ποτὲ τὰ ὅπλα ποὺ θὰ μοῦ δώση ἡ Πατρίδα μου. Στὴ μάχη δὲν θὰ ἐγκαταλείψω ποτὲ τὴ θέση μου καὶ τὸ σύντροφό μου. Θὰ ἀγωνισθῶ πάντα γιὰ τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν εὐτυχία τῆς Πατρίδας μου. Θὰ τιμῶ καὶ θὰ ὑπερασπίζω τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια τῆς χώρας μου. Θὰ ὑπακούω μὲ προθυμία στὶς διαταγὲς ποὺ θὰ μοῦ δίνουν, θὰ συμμορφώνουμαι πρὸς τοὺς νόμους καὶ θὰ καταδιώκω κάθε παραβάτη τους. Οἱ Θεοὶ ἂς εἶναι μάρτυρες τοῦ ὅρκου μου».

(᾿Απὸ τὸν Γεροστάθη)

●

῾Ελληνικὲς παροιμίες

῎Ακουε γέροντα βουλὴ
καὶ παιδεμένου γνώση.

—

῾Η ἀλήθεια στέκεται
ἂν καὶ πικρὰ βαστιέται.

—

῾Η γλῶσσα εἶναι δίκοπο
καὶ κοφτερὸ μαχαῖρι
κι᾿ ἂν δὲν τηνὲ προσέξουμε
πολλὲς πληγὲς μᾶς φέρει.

—

῞Οποιος λυπᾶται τὸ καρφὶ
χάνει τὸ πέταλο.

—

῞Οποιος ξέρει νὰ ὑπομένη
πάντα κερδισμένος βγαίνει.

Γελᾶτε

Σκύλος ποὺ γαυγίζει...

῞Ενας ταχυδρόμος μπῆκε μιὰ μέρα στὸν κῆπο κάποιου σπιτιοῦ, ὅταν ἕνας μεγάλος σκύλος ὥρμησε ἐπάνω του γαυγίζοντας. Φοβισμένος ὁ ταχυδρόμος ὀπισθοχωροῦσε, ὅταν ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ φάνηκε στὴν πόρτα.

— Μὴ φοβᾶσαι καθόλου τοῦ φώναξε. Δὲν ξέρεις, λοιπόν, τὴν παροιμία «σκύλος ποὺ γαυγίζει δὲ δαγκώνει» ;

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ ταχυδρόμος φοβισμένος ἀκόμη καὶ διστάζοντας νὰ προχωρήση. Τὴν παροιμία αὐτή, ποὺ τὴ λένε οἱ ἄνθρωποι, τὴν ξέρω κι᾿ ἐγὼ κι᾿ ἐσεῖς. Τὴν ξέρει ὅμως κι᾿ ὁ σκύλος ;

Τί τὸν ἐνδιέφερε.

῾Ο χασάπης στὸ Γιάννη :

—῾Ο σκύλος σου, κύρις Γιάννη, μοῦ ἄρπαξε ἕνα κομμάτι κρέας.

—῎Α ! καλὰ ποὺ μοῦ τὸ εἶπες, νὰ μὴ τοῦ δώσω σήμερα νὰ φάη !

Τὴν «περιεῖχε».

Στὸ σχολεῖο :

— Τοτό, νὰ μοῦ γράψης μιὰ φράση μὲ ἕξ λέξεις ποὺ νὰ περιέχη καὶ τὴ λέξη ζάχαρη.

῾Ο Τοτὸς σκέπτεται καὶ γράφει :

«Σήμερα τὸ πρωΐ ἤπια ὡραῖο γάλα».

— Καλά. Μὰ ποῦ εἶναι ἡ ζάχαρη ποὺ σοῦ εἶπα ;

— Μέσα στὸ γάλα, κυρία !

῾Η ἡλικία τῆς κότας.

—῎Α ! ἐγὼ μπορῶ ν᾿ ἀναγνωρίσω ἀπὸ τὰ δόντια τὴν ἡλικία μιᾶς κότας.

— Μὰ ἡ κότα ἀγαπητέ μου δὲν ἔχει δόντια.

— Ναί, ἀλλὰ ἔχω ἐγώ !...

῾Η πρώϊμη ἄνθηση

῞Οπως ὁ Αὐγερινός, δείχνει πὼς πλησιάζει ἡ αὐγή, ἡ ἀμυγδαλιὰ μέσα στὴ καρδιὰ τοῦ χειμώνα, φέρνει ἕνα μήνυμα ἀνοιξιάτικο... Εἶναι σὰν νὰ λέει : Μὴν ἀνησυχῆτε, ἡ ἄνοιξη εἶναι κοντά. Δὲ μὲ βλέπετε πῶς ἄνθισα ; Λίγη ὑπομονή, κι᾿ ὅλα θ᾿ ἀνθίσουν ξανά !... ῾Η καϋμένη ἡ ἀμυγδαλιά ! Πόσο βιάζεται πάντα !

῾Ωστόσο δὲν ὑπάρχει λόγος ν᾿ ἀνησυχῆ κανείς... ᾿Ανθίζει στὴν ὥρα της. αὐτὸς εἶναι ὁ καιρός της ν᾿ ἀνθίση : Μέσα στὶς πρῶτες λιακάδες τοῦ Γενάρη...

᾿Αλοίμονο, ὅμως, ἂν ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά της καὶ τ᾿ ἄλλα ὀπωροφόρα : οἱ κερασιές, οἱ μηλιές, οἱ ροδακηνιές... (σπανιότατα ἡ συκιὰ ποὺ εἶναι «σοφὸ» δέντρο. ῎Αν δὲ μπῆ γιὰ καλὰ ἡ ἄνοιξη, δὲ μπουμπουκιάζει, οὔτε πετάει φυλλαράκια.)

Καμμιὰ φορὰ ὅμως, τὸ χειμῶνα κάνει τόσο περίφημες λιακάδες, ποὺ τὰ δένδρα ξεγελιοῦνται, ἀκολουθοῦν τὸ παράδειγμα τῆς ἀμυγδαλιᾶς, καὶ μπουμπουκιάζουν. ῞Οταν ὅμως ξανάρθει τὸ κρύο —καὶ πῶς μπορεῖ νὰ μὴν ξανακάνει κρύο ὣς τὴν ἄνοιξη !— τὰ πρώϊμα μπουμπούκια ποὺ εἶναι τόσο εὐαίσθητα, θὰ καοῦν. Καὶ τὸ δένδρο, δὲ θὰ κάνη στὴν ὥρα του καρπό... Γι᾿ αὐτὸ ὅταν δεῖτε τὸ ὀπωροφόρο σας δένδρο νὰ βιάζεται νὰ βγάλη ἀνθούς, ἀνοίξτε ἕνα λάκο στὴ ρίζα του... ῎Οχι πολὺ βαθύ, ὅσο νὰ φτάσετε στὶς πρῶτες του ρίζες. ῎Ετσι θὰ κρυώσουν οἱ χυμοί, θὰ καθυστερήσουν, καὶ τὸ μπουμπούκι δὲ θὰ μπορέση ν᾿ ἀναπτυχθῆ. Μ᾿ αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ἔχετε ἄφθονα φροῦτα τὸ καλοκαίρι.

Οἱ κλῶσσες τοῦ Γενάρη

Κότα - πῆτα τὸν Γενάρη
καὶ παπὶ τὸν ᾿Αλωνάρη !

λέει τὸ λαϊκὸ δίστιχο.

῾Ο Γενάρης δὲν εἶναι μονάχα ὁ μήνας ποὺ οἱ κότες εἶναι καλοθρεμμένες καὶ κατάλληλες γιὰ φαΐ : Εἶναι ὁ μῆνας ποὺ μερικὲς κότες ζητοῦν νὰ κλωσσήσουν. Συνήθως ὅμως τὶς ἐμποδίζουν κυρίως γιατὶ αὐτὸν τὸ μῆνα κάνουν αὐγὰ καὶ δὲν θέλουν νὰ τὰ στερηθοῦν. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι σωστό : ῾Η κότα μιὰ φορὰ ὅσα αὐγὰ εἶναι νὰ κάνη μέσα στὸ χρόνο, θὰ τὰ κάνη. ῎Αν ἐμποδιστῆ τώρα, θὰ τὰ κάνη ἀργότερα. Γι᾿ αὐτὸ ἀφῆστε τὶς κότες σας νὰ κλωσσήσουν ἂν θέλουν. Τὰ κλωσσοπούλια ποὺ θὰ βγοῦν, θὰ εἶναι γερὰ καὶ καλοθρεμμένα γιατὶ τὴν ἄνοιξη θἄχουν ἄφθονο χόρτο καὶ δροσιά. Καὶ θ᾿ ἀρχίσουν νὰ κάνουν αὐγὰ τὸν ᾿Ιούλιο - Αὔγουστο, τότε ποὺ εἶναι σπάνια.

Φροντῆστε νὰ στρώσετε τὴ φωλιὰ γιὰ τὴν κλῶσσα σας σὲ μέρος ἥσυχο, ζεστὸ καὶ λίγο σκοτεινό. Στρῶστε την μ᾿ ἄχυρο καθαρό, καὶ ἀνακατέψτε σ᾿ αὐτὸ καὶ λίγη ναφθαλίνη—ἕνα δυὸ σβόλους— γιὰ νὰ διώχνη τὰ ἔντομα. Νὰ τὴν ταΐζετε ταχτικά, δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα μὲ καλαμπόκι, ψίχουλα, καὶ χόρτα. Καὶ νὰ τῆς δίνετε καθαρὸ νερό...

Καὶ μὲ τὶς πρῶτες λιακάδες τοῦ Φλεβάρη, θὰ καμαρώνετε τὰ κλωσσοπουλάκια σας ποὺ θὰ τσιμπολογοῦν τὸ γρασίδι !

῾Ο μπάρμπα Μῆτρος

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ο ΘΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Ἦταν ἡ ὥρα πέντε τ' ἀπόγευμα.

Ὅτι εἶχε τελειώσει τὸ σχολεῖο καὶ τὸ χαρούμενο σμάρι τῶν παιδιῶν εἶχε ξεχυθῆ στὰ δρόμο. Γιὰ μιὰ στιγμή, ἡ ἥσυχη γειτονιὰ ἀντιλάλησε ἀπὸ γέλια κι' ἀπὸ φωνές. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως καθὼς προχωροῦσαν, τὸ κάθε παιδὶ τραβοῦσε γιὰ τὴ δική του γειτονιά.

Ὁ Θάνος βάδιζε πλάϊ στὸν παπού του. Συχνὰ ἔβρισκε τὸν παπού του νὰ τὸν περιμένῃ ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο κι' ἔτσι ἔπαιρναν μαζὶ τὸν ἀνήφορο.

— Μὴ θέλεις, παιδί μου, νὰ παίξῃς λιγάκι μὲ τοὺς φίλους σου; ρώτησε καλόκαρδα ὁ γέρος.

— Ὄχι παπού. Θὰ πάω σπίτι, ἀπάντησε τὸ παιδί. Ἕνα πλατὺ χαμόγελο ἁπλώθηκε στὸ πρόσωπο τοῦ παποῦ, κι' ὁ Θάνος τὸ παρατήρησε.

— Τί συλλογίζεσαι παπού καὶ χαμογελᾶς; ρώτησε.

— Συλλογίζομαι πὼς εἶναι πέντε ἡ ὥρα. Τώρα ὅλα τὰ παιδιά, σὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας, βγαίνουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Κι' ὅποιο καὶ νὰ ρωτήσῃς ποῦ πηγαίνει, θὰ σοῦ πῇ «Πάω σπίτι!...». Μερικὰ σπίτια εἶναι πιὸ μεγάλα. Ἄλλα πιὸ μικρά. Ἀλλὰ γιὰ τὸ κάθε παιδί, εἶναι τὸ σπίτι. Τὸ «σπίτι» του.

— Ἀλήθεια! ἔκανε ὁ Θάνος συλλογισμένα. Λές: πάω σπίτι. Ὅλος ὁ κόσμος λέει «πάω σπίτι». Ὁ Λάπωνας τὸ λέει γιὰ τὴν παγοκαλύβα του κι' ὁ Ἀμερικάνος γιὰ τὸν οὐρανοξύστη του... Ἐγὼ τὸ λέω γιὰ τὸ εὐρύχωρο, πετρόχτιστο δικό μας κι' ὁ Νώτης γιὰ τὴν καλύβα του!..

— Ποιὸς λὲς νὰ νιώθη τὴ μεγαλύτερη χαρά, ὅταν λέει «πάω σπίτι;» ρώτησε ὁ παπούς.

Ὁ Θάνος κοντοστάθηκε. Ἐρωτηματικὸ τὸ βλέμμα του, καρφώθηκε στὰ μάτια τοῦ παποῦ... Ἔτσι τὸν κοίταζε στὰ μάτια πάντα, ὅταν κάποια βαθειὰ σκέψη τὸν βασάνιζε.

— Παπού, ρώτησε. Τί εἶναι τὸ σπίτι;

Ὁ παπούς ἀκούμπησε βαρὺ τὸ χέρι του πάνω στὸν ὦμο τοῦ παιδιοῦ.

— Θάνο, εἶπε σιγὰ καὶ σοβαρά. Ἂν ρωτοῦσες κανένα συνομήλικό σου, θὰ γελοῦσε. Θὰ σοῦ ἔλεγε «Δὲν ξέρεις τί εἶναι τὸ σπίτι, κουτεντέ»; Κι' ἂν ἐπέμενες, θὰ σοῦ ἔλεγε: «Εἶναι κάμποσα ντουβάρια κι' ἕνα πάτωμα καὶ μιὰ σκεπή!» Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐσὺ καταλαβαίνεις πὼς δὲν εἶναι αὐτὸ μονάχα, γι' αὐτὸ ρωτᾶς ἐμένα νὰ σοῦ τὸ πῶ...

— Ναί... ἔκανε ὁ Θάνος...

— Ὁ ἄνθρωπος, εἶπε ὁ παπούς, ἔχτισε γιὰ πρώτη φορὰ ἕνα σπίτι, γιὰ νὰ φυλάγεται ἀπὸ τὴν κακοκαιριά, καὶ γιὰ νὰ μεγαλώνῃ ἥσυχος τὰ μικρά του, χωρὶς νὰ φοβᾶται πὼς θὰ τοῦ τ' ἁρπάξουν τὰ θεριά, ἢ πὼς θὰ τοῦ κρυώσουν. Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἔχουν ἕνα μέρος νὰ τρυπώνουν. Τὸ χταπόδι ἔχει τὸ θαλάμι του καὶ ἡ ἀλεποῦ τὴν ἀλεπότρυπά της. Τὰ πουλιὰ ἔχουν τὴ φωλιά τους, καὶ τὸ μελίσσι τὴν κουφάλα του. Ὅλα! Ὅμως ὁ ἄνθρωπος, βλέπεις Θάνο, ξεχωρίζει μέσα σ' ὅλα τ' ἄλλα πλάσματα τοῦ Θεοῦ. Γιατί ξεχωρίζει Θάνο ὁ ἄνθρωπος;

—Ὦ παπού, καὶ τὸ ρωτᾶς; Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ψυχή!

— Ἔχει ψυχὴ Θάνο! Σ' αὐτὸν μονάχα ὁ Θεὸς ἄναψε μέσα του ἕνα φῶς, ἀπὸ τὸ δικό Του τὸ φῶς... Ἂς εἶναι δοξασμένο τ' ὄνομά του! Καὶ γι' αὐτὸ ὅτι καὶ νὰ κάνῃ ὁ ἄνθρωπος, πάντα φωτίζεται ἀπὸ τὴν ψυχή του...

— Ναί, αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια εἶπε ὁ Θάνος. Δὲν τὸ καταλαβαίνω ἀκόμη καλά, ἀλλὰ αἰσθάνομαι παπού, πὼς εἶναι ἀλήθεια!

— Εἶναι πουλιά, συνέχισε ὁ παπούς, ποὺ ὅταν στρώνουν τὴ φωλιά τους, ξεπουπουλιάζονται. Τραβοῦν μὲ τὴ μυτίτσα τους τὸ πούπουλο ἀπὸ πάνω τους καὶ μ' αὐτὸ κάνουν τὴ φωλιά τους πιὸ ζεστὴ γιὰ τὰ μικρά τους. Ὁ ἄνθρωπος, ἔχει νοῦ καὶ γνώση. Εἶναι ἄξιος, ξέρει νὰ κόβῃ τὴν πέτρα καὶ τὸ ξύλο καὶ νὰ φτιάνῃ τοίχους. Ἀλλὰ τὸ σπίτι, ὅπως κατάλαβες καὶ μοναχός σου, δὲν εἶναι μονάχα ντουβάρια καὶ σκεπή... Ὅπως τὸ πουλὶ ξεπουπουλιάζεται γιὰ νὰ κάνῃ ζεστὴ τὴ φωλιά του, ὁ ἄνθρωπος δίνει κάτι ἀπὸ τὴν ψυχή του, γιὰ νὰ τὸ ζεστάνῃ. Κι' αὐτὸ ποὺ δίνει, εἶναι ἡ ἀγάπη. Οἱ τοῖχοι σὲ φυλᾶνε ἀπὸ τὸ κρύο, ἡ φωτιὰ δὲ σβύνει ἀπὸ τὴ βροχὴ στὸ παραγώνι, δὲ σὲ τρώει τὸ λιοπύρι καὶ ἡ παγωνιά. Ὅμως οἱ τοῖχοι τοῦ σπιτιοῦ σου, δὲ φυλᾶνε μόνο τὴ ζέστη γιὰ τὸ κορμί σου, κλείνουν μέσα τους—νὰ δὲς ἐδῶ τὶς δυό μου φοῦχτες—κλείνουν μέσα τους ἔτσι, ὅπως σοῦ δείχνω, τὴν ἀγάπη. Τὴν ἀγάπη τῆς οἰκογένειας. Τὴν ἀγάπη τῆς μάνας γιὰ τὸ παιδί, τοῦ παιδιοῦ γιὰ τὴ μάνα, ποὺ κι' ὅταν ἐγὼ δὲ θἆμαι πιὰ ἀνάμεσά σας, θὰ μείνῃ, τὸ ξέρω, τὸ ἴδιο ζωντανή, γιατὶ θὰ μὲ θυμᾶσαι, γιατὶ θὰ μ' ἀποζητᾶς ὅταν θὰ βλέπῃς τὴ θέση μου ἀδειανή, κι' ἐγὼ θὰ σ' εὐλογῶ ἀπὸ ψηλὰ καὶ θὰ σὲ προσέχω...

—Ὦ παπού, δὲ θέλω νὰ μοῦ μιλᾶς ἔτσι, ἔκανε ὁ Θάνος.

— Ναὶ παιδί μου, ἔχεις δίκηο, δὲ θέλω νὰ σοῦ δίνω λύπη μὲ τὰ λόγια μου, ἤθελα μονάχα νὰ σοῦ δείξω πὼς μέσα στὸ σπίτι κι' αὐτοὶ ποὺ εἶναι μακριά, εἶναι σὰν νἆναι κοντά... Γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ σπίτι: μιὰ γωνιὰ ποὺ καίει πάντα ἄσβυστη ἡ ἀγάπη, ὅπως καίει πάντα τὸ καντήλι μας μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα. Γι' αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία ἂν εἶναι πλούσιο ἢ φτωχό, παλάτι ἢ καλύβα. Καίει ἡ ἀγάπη τῆς οἰκογένειας, ἀναμμένη πάντα; Εἶναι σπίτι! Δὲν καίει; Ἔχει σβήσει; Δὲν εἶναι παρὰ ντουβάρια καὶ σκεπή!

— Καὶ ποιὸς τὴν διατηρεῖ ἀναμμένη τὴν ἀγάπη; ρώτησε ὁ Θάνος.

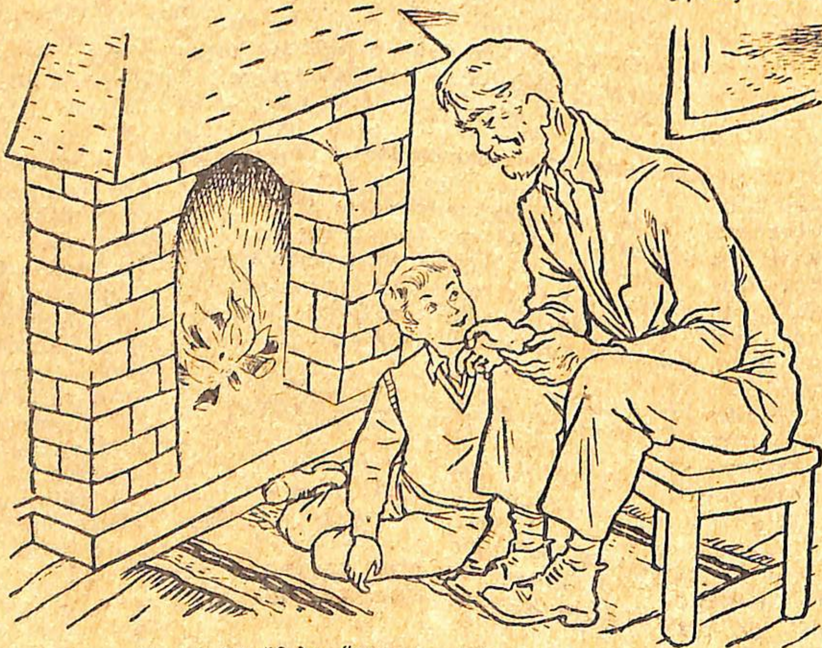
— Μ' ἀρέσει ποὺ μὲ ρώτησες πρὶν νὰ στὸ πῶ, ἔκανε ὁ παπούς... Μὰ κοίτα! Φτάσαμε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε στὸ σπίτι... Πάρε τὸ δειλινό σου κι' ἔλα νὰ συνεχίσωμε τὴ κουβέντα μας κοντὰ στὴ γωνιά.

Ἡ μάνα τοῦ Θάνου ἔκοβε ψωμὶ ἀπ' τὸ καρβέλι ὅταν ἔμπαιναν.

— Πεινᾶς Θάνο; τὸν ρώτησε γελῶντας. Σοῦ ἔκοψα μιὰ μεγάλη φέτα.

Πῆρε τὸ ψωμί του καὶ κάθησε κοντὰ στὸν παπού... Δὲν εἶχαν ἀκόμη ἀνάψει φῶς, ἀλλὰ ἡ κάμαρα φωτιζόταν ἀπὸ τὸ τζάκι. Γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Θάνος κοιτάζοντας γύρω του, ἔβλεπε ἕνα σωρὸ πράγματα ποὺ δὲν τὰ εἶχε προσέξει πρίν... Ἡ γιαγιά του, καθισμένη πλάϊ στὸ κοιμισμένο μωρό, τοῦ ἔπλεκε μιὰ φανέλλα. Τάκα τάκα τάκα... τραγουδοῦσαν οἱ βελόνες. Τάκα τάκα... Τὶκ τὶκ τίκ.. ἔκανε τὸ ρολόϊ πάνω στὸν κομό... Τρίξ... Τσάφ... σπιθοβολοῦσαν τὰ ξύλα στὴ φωτιά.

— Αὐτό εἶναι τὸ σπίτι μας, συλλογιζόταν ὁ Θάνος. Τ' ἀκούω νὰ ζῇ... Εἶναι σὰ νὰ χτυπάῃ ἡ καρδιά του... Τὸ τρίξιμο ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ πατέρα στὸ κεφαλόσκαλο...

— Παπού θὰ ἤθελα ὅταν μεγαλώσω νὰ σοῦ μοιάσω...

Ἡ μάνα ποὺ σιγανοτραγουδάει καθαρίζοντας τὰ χόρτα... Τὸ μουγκανητὸ τῆς ἀγελάδας, πέρα, στὸ στάβλο... Αὐτὸ εἶναι τὸ σπίτι μας!

Πάνω στὸν κομό, ἦταν ἡ φωτογραφία τοῦ θείου του ποὺ ἔλειπε στὴν Ἀμερική. Καὶ ἡ φωτογραφία τοῦ ἄλλου του θείου, ποὺ εἶχε πάντα λίγα λουλούδια μπροστά, ποὺ τὰ ἔβαζε κάθε μέρα ἡ γιαγιά: Εἶχε σκοτωθῆ στὸν πόλεμο τῆς Ἀλβανίας.

Στὸν τοῖχο, ἦταν κρεμασμένο ἕνα παλιὸ τουφέκι τοῦ προπάπου του...Καὶ μέσα στ' ἁρμάρι φύλαγε ἡ γιαγιὰ τὸ κοντογούνι τῆς μάνας της κι' ἄλλα τέτοια παλαϊκὰ πράματα.

— Κι' αὐτοὶ ποὺ εἶναι μακριά, εἶναι σὰ νὰ εἶναι κοντά, συλλογίστηκε ὁ Θάνος. Ἔχει δίκηο ὁ παπούς. εἴμαστε μιὰ οἰκογένεια...

Πλησίασε τὸν παπού κι' ἀκούμπησε τὸ κεφάλι στὰ γόνατά του, ὅπως ὅταν ἦταν πολὺ μικρός.

— Ποτὲ δὲν εἶχα συλλογιστῆ πόσο σπουδαῖο πρᾶμα εἶναι τὸ σπίτι, εἶπε. Κατάλαβα παπού τί ἤθελες νὰ πῆς. Γιὰ νὰ μένη τὸ καντήλι ἀναμμένο, κλαδεύει ὁ πατέρας τὴν ἐλιά, κι' ἡ μάνα βάζει τὸ λάδι καὶ τὸ σιγυρίζει. Καὶ γιὰ νὰ μένη ἡ ἀγάπη ἀναμμένη, ὅλοι ἐσεῖς μοχθῆτε ὁλημερίς. Ὅμως ἐγώ, παπού, ἐγὼ ποὺ εἶμαι παιδί, τί μπορῶ νὰ κάνω ἐγώ;

—Ἐσύ; Νὰ κάνης καὶ σὺ τὸ χρέος σου σὰν τοὺς ἄλλους, εἶπε μαλακὰ ὁ παπούς. Τώρα ἀνοίγουν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σου καὶ βλέπεις Θάνο καθαρά. Πρόσεξες κάτι; Πρόσεξες μὲ πόση ἀγάπη κάνουν οἱ δικοί σου τὸ κάθε τί; Εἶναι γιατὶ ὁ ἄνθρωπος, δὲ μπορεῖ νὰ ζήση χωρὶς ἀγάπη! Μαραζώνει, χάνεται! Ἡ γιαγιά σου νανουρίζει τὸ μωρὸ μὲ τραγούδια γιὰ νὰ κοιμηθῆ κι' ἡ μάνα σου στραβώνεται στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ γίνη νόστιμο τὸ φαΐ ποὺ θὰ φᾶμε. Κι' ὁ πατέρας σου ἔκοψε τὸ τσιγάρο γιὰ νὰ σοῦ πάρη καινούρια παπούτσια ἐνῶ βαστᾶνε ἀκόμη τὰ παλιά. Ἔτσι ξεπουπουλιάζεται ὁ ἄνθρωπος γιὰ ἐκείνους ποὺ ἀγαπάει. Τοὺς δίνει κάτι ἀπὸ τὴν ψυχή του. Ἀλλοίμονο ὅμως ἂν μέσα στὸ σπίτι εἶναι ἄνθρωποι ποὺ θέλουν νὰ παίρνουν χωρὶς να δίνουν! Εἶναι σὰν τοὺς κηφῆνες μέσα στὴν κυψέλη. Ρωτᾶς τί μπορεῖς νὰ κάνης; Πρῶτα νὰ δίνης χαρὰ σ' ἐμᾶς τοὺς μεγαλύτερους! Καὶ τί μεγαλύτερη χαρὰ μπορεῖς νὰ μᾶς δώσης, ἀπὸ τὸ νὰ εἶσαι πρῶτ' ἀπ' ὅλα καλὸς στὰ μαθήματά σου; Μὰ καὶ μέσα στὸ σπίτι, πρέπει νὰ κοιτάξης νὰ εἶσαι χρήσιμος! Ἂν τὸ σπίτι μας εἶναι σπίτι κι' ὄχι ἀχούρι, εἶναι γιατὶ εἴμαστε ὅλοι ταχτικοί. Πρέπει νὰ μάθης νὰ εἶσαι πολὺ ταχτικὸς Θάνο. Νὰ προσέχης τὰ ροῦχα σου. Τὰ ροῦχα ἔχουν χρήματα. Μόχθησε ὁ πατέρας σου γιὰ νὰ σοῦ τὰ φτιάση; Ἐσὺ πρέπει νὰ μοχθήσης γιὰ νὰ τὰ διατηρῆς καθαρὰ καὶ γιὰ νὰ τὰ κρατήσης πολὺν καιρό. Τὸ ἴδιο καὶ τὰ παπούτσια σου. Μικρὰ πράγματα, θὰ πῆς; Μὰ μὲ μικρὰ πράματα θεμελιώνεται τὸ σπίτι. Εἶναι ντροπὴ νὰ νομίζουν τὰ παιδιὰ πὼς πρέπει νὰ τὰ περιμένουν ὅλα ἀπὸ τὴ μητέρα τους! Εἶσαι γερός, δὲν κουράζεσαι εὔκολα. Πρέπει νὰ τὴ βοηθᾶς. Ρωτᾶς τί μπορεῖ νὰ κάνη ἕνα παιδὶ στὸ σπίτι; Καὶ τί δὲ μπορεῖ νὰ κάνη! Ἀλλὰ γιὰ ὅλ' αὐτά, προτιμῶ νὰ σοῦ μιλήσω ὅταν θἄναι μπροστὰ καὶ τ' ἄλλα σου τ' ἀδέρφια, ποὺ πήγανε στὴ θεία σου... Τότε θὰ καθήσουμε μαζὶ καὶ θὰ τὰ βάλουμε κάτω καὶ θὰ μοιράσουμε τὶς δουλειὲς ἀνάλογα μὲ τὴ μπόρεση τοῦ καθενός. Γιὰ σήμερα εἶμαι εὐχαριστημένος ποὺ κατάλαβες τί εἶναι τὸ σπίτι! Τί εἶναι καὶ τί σοῦ δίνει!

— Παπού, ψιθύρισε ὁ Θάνος... Παπού, θἄθελα ὅταν μεγαλώσω νὰ σοῦ μοιάσω!

— Καὶ ποιανοῦ θὰ μοιάσης θαρρεῖς; Ἔκανε ὁ παπούς χαμογελώντας καλόκαρδα.

Ἡ μάνα ἄναψε τὴ λάμπα κι' ὁ Θάνος τινάχτηκε ὄρθιος.

— Μάνα, εἶπε. Ἂν θέλης πρὶν μελετήσω νὰ πάω νὰ φέρω ξύλα. Καὶ νὰ σὲ βοηθήσω σὲ ὅτι ἄλλο μοῦ πῆς!

Μαρίνα Κ.

Ἡ θρησκευτική μας στήλη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΖΩΗΣ

Στὸ προηγούμενο σημείωμά μας καταλήξαμε ὅτι πρέπει ν' ἀκολουθήσωμε τὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ γιὰ νἆναι πετυχημένη ἡ ζωή μας. Ἀλλὰ ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ζήτημα: Μὲ ποιὸ τρόπο θὰ μπορέσωμε ν' ἀκολουθήσωμε τὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι δυνατὸν νὰ προσπαθοῦμε σ' ὅλη μας τὴ ζωὴ ν' ἀκολουθήσωμε τὸ δρόμο Του, ἀλλὰ νὰ μὴν τὸ κατορθώνωμε, γιατὶ κάτι μᾶς λείπει. Ὄχι ἡ διάθεση, οὔτε ἡ θέληση, οὔτε κἂν ἡ προσπάθεια. Μᾶς λείπει τὸ σύστημα, τὸ πρόγραμμα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ποὺ νὰ μᾶς δίνη τὴ δυνατότητα ὥστε οἱ προσπάθειές μας καὶ οἱ κόποι μας νὰ μὴ πηγαίνουν χαμένοι καὶ ἡ διάθεσή μας νὰ ἀκολουθήσωμε τὸ σωστὸ δρόμο νὰ γίνη πραγματικότης.

Στὸ σημείωμά μας αὐτὸ δὲν πρόκειται, βέβαια, νὰ δώσωμε λεπτομερεῖς συμβουλές, σχετικὲς μὲ τὸ καθημερινὸ πρόγραμμα τοῦ καθενός μας. Γενικὲς ὁδηγίες θὰ εἶναι καὶ τὸ κάθε παιδί, ἂς τὶς μελετήση καὶ ἂς προσπαθήση νὰ τὶς ἐφαρμόση στὴν καθημερινή του ζωή.

Οἱ συμβουλὲς αὐτὲς προέρχονται ἀπὸ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ πέτυχε στὴ ζωή του. Ὅταν ἦταν παιδὶ 13 ἐτῶν ἐργάσθηκε ὡς στοιχειοθέτης στὸ μικρὸ τυπογραφεῖο τοῦ ἀδελφοῦ του, ἔπειτα ὅμως, μὲ τὴν πίστη στὸν Θεό, μὲ τὴν ἐπιμέλειά του καὶ μὲ τοὺς κόπους του, κατώρθωσε νὰ γίνη ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ σοφοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς του καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους πολιτικοὺς τῆς Ἀμερικῆς. Εἶναι ὁ Βενιαμὶν Φραγκλῖνος.

«Στὴ νεότητά μου», λέγει, «συνέλαβα τὸ δύσκολο καὶ τολμηρὸ σχέδιο νὰ φθάσω στὴν ἠθικὴ τελειότητα» ποὺ πραγματικὰ τὴν ἔφθασε, ἀκολουθώντας τὶς ἑπόμενες δώδεκα συμβουλές.

1. ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ.—Μὴ τρῶς ποτὲ τόσο ποὺ νὰ σὲ βαρύνῃ. Μὴ πίνῃς ποτὲ τόσο ποὺ νὰ σοῦ φέρῃ στενοχώρια.
2. ΣΙΩΠΗ.—Μὴ λὲς παρὰ ὅ,τι μπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἄλλους ἢ τὸν ἑαυτό σου. Ἀπόφευγε τὶς κουβέντες ποὺ δὲν ἔχουν κανένα σκοπό.
3. ΤΑΞΙΣ.—Κάθε πρᾶγμα κοντά σου νἄχῃ τὴ θέση του καὶ κάθε ὑπόθεση τὸν καιρό της.
4. ΑΠΟΦΑΣΗ.—Πάρε ἀπόφαση γιὰ ὅ,τι πρέπει νὰ κάνῃς. Νὰ ἐκτελῆς ἀπαραιτήτως ὅσα ἀποφασίζεις.
5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ. Μὴ ξοδεύεις παρὰ μόνο γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἄλλων ἢ τοῦ ἑαυτοῦ σου, δηλαδή, μὴ σπαταλᾶς χρήματα.
6. ΕΡΓΑΣΙΑ.—Μὴ χάνεις τὸν καιρό σου. Κάνε πάντα κάτι ὠφέλιμο καὶ ἀπόφευγε κάθε πρᾶξη ποὺ δὲν εἶναι ἀναγκαία.
7. ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ.—Μὴ μεταχειρίζεσαι ὑπεκφυγές. Νὰ σκέπτεσαι μὲ ἀθωότητα καὶ δικαιοσύνη καὶ νὰ μιλᾶς ὅπως σκέπτεσαι.
8. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.—Μὴ βλάπτῃς κανέναν. Ἔχε δὲ ὑπ' ὄψη σου ὅτι βλάπτεις ὄχι μόνον ὅταν κάνῃς τὸ κακό, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀπὸ ἀμέλεια, δὲν κάνεις τὸ καλὸ ποὺ ἔχεις καθῆκον νὰ κάνῃς.
9. ΜΕΤΡΙΟΠΑΘΕΙΑ.—Ἀπόφευγε τὶς ὑπερβολές. Προσπάθησε νὰ μὴ τὸ παίρνῃς τόσο βαρειὰ ὅταν σὲ ἀδικοῦν.
10. ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΣ.—Μὴν ἀνέχεσαι καμμιὰ βρωμιά, οὔτε στὸν ἑαυτό σου, οὔτε στὸ σπίτι σου.
11. ΗΡΕΜΙΑ.—Μὴν ἀφίνῃς τὸν ἑαυτό σου νὰ ἀνησυχῇ γιὰ μικροπράγματα ἢ γιὰ συνηθισμένα καὶ ἀναπόφευκτα περιστατικά.
12. ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ.—Μιμήσου τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Αὐτὲς εἶναι οἱ δώδεκα συμβουλὲς τοῦ Βενιαμὶν Φραγκλίνου. Χρειάζονται ὅμως συζήτηση, ποὺ πρέπει νὰ τὴν συνεχίσωμε στὸ ἑπόμενο.

Πάτερ Ἱερώνυμος

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

> Ἡ «Παιδόπολις» ἀπ' τὸ σημερινό της τεῦχος καθιερώνει καὶ τὴν ἀθλητική της σελίδα ποὺ σκοπός της θὰ εἶναι νὰ κατατοπίζη τοὺς μικροὺς ἀναγνῶστες της σὲ κάθε ἀθλητικὸ θέμα. Σήμερα, ὁ εἰδικὸς ἀθλητικός συντάκτης μας θὰ σᾶς μιλήση γιὰ τὰ ποδοσφαιρικὰ πρωταθλήματα ποὺ γίνονται κάθε χρόνο στὴν Ἑλλάδα.

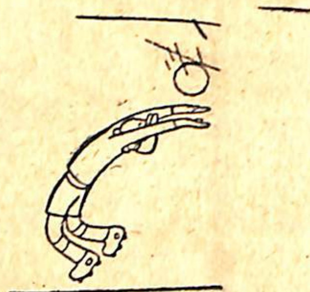
Τὸ κύπελλο Ἑλλάδος

Τὸ ποδοσφαιρικὸ «κύπελλο Ἑλλάδος» εἶναι μιὰ ὀργάνωση ἀγώνων, ποὺ σ' αὐτοὺς παίρνουν μέρος ὅλες οἱ ὁμάδες ποὺ ἀνήκουν στὴ δύναμη τῆς «Ἑλληνικῆς Ποδοσφαιρικῆς Ὁμοσπονδίας» (Ε.Π.Ο.). Οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ γίνονται μιὰ φορὰ τὸ χρόνο μὲ τὸ ἀκόλουθο σύστημα: Οἱ ὁμάδες Α', Β', καὶ Γ' κατηγορίας, τοῦ Κέντρου καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, κληρώνονται ἀνὰ δύο καὶ ἀγωνίζονται. Οἱ νικήτριες ἀκολουθοῦν τὸ ἴδιο σύστημα καὶ ἔτσι στὸ τέλος ἀπομένουν δύο ὁμάδες ποὺ θὰ ἀγωνιστοῦν γιὰ τὴν κατάκτηση τοῦ κυπέλλου. Π.χ. ἂν ὑπάρχουν 128 ὁμάδες, μὲ τὶς πρῶτες συναντήσεις θὰ μείνουν 64, μὲ τὶς δεύτερες 32, μὲ τὶς τρίτες 16, μὲ τὶς τέταρτες 8 (προημιτελικοί),

μὲ τὶς πέμπτες 4 (ἡμιτελικοὶ) καὶ μὲ τὶς ἕκτες 2 (τελικοί).

Ἂν δύο ὁμάδες ἀναδειχθοῦν ἰσόπαλες, τότε ὁ ἀγώνας παρατείνεται γιὰ 30'

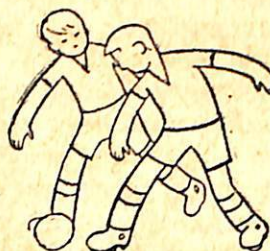
λεπτὰ ἀκόμη. Ἂν καὶ μετὰ τὴν παράταση δὲν ἀναδειχθῆ ἡ νικήτρια, τότε ἡ συνάντηση ἐπαναλαβαίνεται καὶ σὲ περίπτωση ἰσοπαλίας ἡ νικήτρια ἀνακηρύσσεται μὲ κλῆρο.

Στὴν περίοδο 1948—49 τὸ Κύπελλο τὸ ἐκέρδισε ἡ Α.Ε. Κωνσταντινουπόλεως.

Τὰ τοπικὰ πρωταθλήματα

Κάθε πόλη (Ἀθήνα, Πειραιᾶς, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλος, Ἰωάννινα, Κοζάνη κ.λ.π.) ὀργανώνει κάθε χρόνο τὸ τοπικό της πρωτάθλημα. Σ' αὐτὸ ἀναδεικνύεται, μετὰ ἀπὸ μονὲς ἢ διπλὲς συναντήσεις, ἡ τελικὴ πρωταθλήτρια ποὺ φέρει τὸν τίτλο ὡς τὴν ἑπόμενη χρονιά.

Συνήθως πρωταθλήτριες ὁμάδες ἀναδεικνύονται στὴν Ἀθήνα ὁ Παναθηναϊκὸς ἢ ἡ ΑΕΚ, στὸν Πειραιᾶ ὁ Ὀλυμπιακός, στὴν Θεσσαλονίκη

ὁ Ἄρης, ὁ ΠΑΟΚ ἢ ὁ Ἡρακλῆς, στὴν Πάτρα ἡ Παναχαϊκή, στὴν Καλαμάτα ὁ Ἀπόλλων, στὸ Βόλο ἡ Νίκη κλπ.

Τὸ κύπελλο πόλεων

Σ' αὐτὸ παίρνουν μέρος οἱ ἀντιπροσωπευτικὲς (μικτὲς) ὁμάδες τῆς Ἀθήνας, τοῦ Πειραιᾶ, τῆς Θεσσαλονίκης, τῶν Πατρῶν, τοῦ Βόλου καὶ τῆς Θράκης.

Ἡ βαθμολογία

Σὲ κάθε ἐπίσημη ἢ ἀνεπίσημη ποδοσφαιρικὴ ὀργάνωση ἀγώνων, ἡ βαθμολογία εἶναι 3 βαθμοὶ γιὰ τὸν νικητή, 1 γιὰ τὸν ἡττημένο καὶ ἀνὰ 2 βαθμοὺς παίρνουν οἱ ὁμάδες στὴν ἰσοπαλία. Ἂν ἔχει γίνει προσυμφωνία μπορεῖ σὲ περίπτωση ἰσοπαλίας, νὰ κρίνη τὸν νικητὴ ἡ διαφορὰ τῶν τερμάτων.

Τὸ πρωτάθλημα Ἑλλάδος.

Στὸ πρωτάθλημα Ἑλλάδος παίρνουν μέρος οἱ νικήτριες τῶν τοπικῶν πρωταθλημάτων τῆς Ἀθήνας, τοῦ Πειραιᾶ καὶ τῆς Θεσσαλονίκης. Συνήθως οἱ συναντήσεις εἶναι διπλὲς καὶ διεξάγονται ἀνὰ δύο στὶς παραπάνω πόλεις. Στὴν περίοδο 1948—49 τὸ πρωτάθλημα Ἑλλάδας κέρδισε ὁ Παναθηναϊκός.

Πορτραῖτα ποδοσφαιριστῶν

Μπάμπης Φυλακτὸς

Βρισκόμαστε στὸ 1944, στὸν τελευταῖο χρόνο τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς. Κάτω ἀπὸ τὴν τσιμεντένια ἐξέδρα τοῦ γηπέδου τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας, στεγάζεται τὸ «Ἐμπειρίκειον Ὀρφανοτροφεῖο». Τὰ ἀπογεύματα ὁ ἀγωνιστικὸς χῶρος χωρίζεται σὲ νοητὰ μικρογήπεδα καὶ οἱ τρόφιμοι τοῦ Ἱδρύματος ἀρχίζουν τὰ ἀδιάκοπα κυνηγητὰ μιᾶς μπάλας ἀπὸ κουρέλια. Κανένας δὲν τοὺς δίνει σημασία...

Κι' ὅμως ἕνα ἡλιοβασίλεμα, καθὼς τὸ μελίσσι τῶν παιδιῶν βομβοῦσε, ἕνας ἀπ' τοὺς ἀθλητικοὺς παράγοντες τοῦ «Παναθηναϊκοῦ», ἐκάρφωσε μὲ θαυμασμὸ τὸ βλέμμα του σὲ δυὸ... καλαμοπόδαρα, ποὺ ξεχώριζαν ἀνάμεσα στὶς δεκάδες ξυπόλυτες πατοῦσες. Πηγαινοέρχονταν ἀεικίνητα καὶ τὰ δάχτυλά τους γυρόφερναν τὴν πρόχειρη μπάλλα μὲ ξεχωριστὴ τέχνη.

Σὲ μιὰ ἑβδομάδα, τὰ καλαμοπόδαρα αὐτά, φόρεσαν πράσινες χοντρὲς κάλτσες, ποὺ κατέληγαν σὲ δυὸ ποδοσφαιρικὲς ἀρβύλλες. Τὸ κουρελόπανο τὸ διαδέχτηκε ἡ ἀληθινὴ μπάλλα καὶ τὸ παιδιάστικο παιχνίδι ἡ προπόνηση.

Πέρασαν τρία χρόνια ἀπὸ τότε καὶ μιὰ μέρα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1947 ἕνας νέος ποδοσφαιριστὴς ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του στὸ γήπεδο. Ἦταν ὁ Μπάμπης Φυλακτός, ὁ παληὸς τρόφιμος τοῦ Ἐμπειρικείου, ποὺ μετὰ ἀπὸ μερικὲς ἐμφανίσεις του, μὲ τὴν ὁμάδα τοῦ «τριφυλλιοῦ», ἔπαιρνε μέρος στὴν Ἑλληνικὴ Ἐθνικὴ ὁμάδα. Τὴν περίοδο τοῦ 1948 - 49 ἦταν μαζὶ μὲ τοὺς Μουρατίδη (ΠΑΟΚ Θεσσαλονίκης) καὶ Πεντζαρόπουλο (Πανιωνίου), ἀπὸ τοὺς καλύτερους ποδοσφαιριστές μας καὶ στοὺς ἀγῶνες τῆς «Ἐθνικῆς» μας στὴν Κωνσταντινούπολη πέτυχε τὰ δύο ἀπὸ τὰ τρία τέρματά της.

Σήμερα ὁ Μπάμπης Φυλακτὸς ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγωνίζεται στὴ θέση τοῦ ἀκραίου κυνηγοῦ, τόσο στὸ σύλλογό του, ὅσο καὶ στὴν «Ἐθνικὴ ὁμάδα».

Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι ἀπὸ τὸ Ἐμπειρίκειο Ἵδρυμα ξεκίνησαν καὶ οἱ παλαίμαχοι διεθνεῖς μας ποδοσφαιρισταὶ Τσολίνας, Ὑποφάντης, Βασιλείου (ὅλοι τοῦ Παναθηναϊκοῦ) καθὼς καὶ ὁ Πειραιώτης διαιτητὴς κ. Ζαπάρδας. Λ.

Η ΣΕΛΙΔΑ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

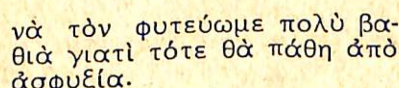
Καὶ οἱ σπόροι ἀναπνέουν

Ἴσως νὰ μὴ σᾶς πέρασε ποτὲ ἀπὸ τὸ μυαλὸ ὅτι οἱ σπόροι ἀναπνέουν. Κι' ὅμως αὐτὸ εἶναι ἀληθινό.

Ἂν γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο ὁ σπόρος στερηθῆ τὸν ἀέρα, θὰ πεθάνη ἀπὸ ἀσφυξία. Μὴ σᾶς φανῆ παράξενο ὅτι ὁ σπόρος ἀναπνέει. Νὰ ἔχετε μόνο ὑπ' ὄψη σας ὅτι δὲν ἀναπνέει ὅπως τὰ ζῶα ἢ τὰ φυτά, ἀλλὰ μὲ ἄλλο, διαφορετικὸ ἀναπνευστικὸ σύστημα ἁπλούστερο καὶ ἀτελέστερο. Ἂν ἀλείψωμε τὶς φλοῦδες τῶν σπόρων μ' ἕνα βερνίκι θὰ δοῦμε πὼς κατόπιν δὲ φυτρώνουν ὅταν τοὺς φυτέψωμε, ὅσο καλὴ καὶ λιπασμένη κι' ἂν εἶναι ἡ γῆ. Οἱ βερνικωμένοι σπόροι ἔπαψαν νὰ ἔχουν ζωή, εἶναι νεκρὴ ὕλη πιά.

Ὁ ἀποθηκευμένος σπόρος πρέπει νὰ τοποθετεῖται σὲ μέρος ποὺ νὰ εἶναι ξηρὸ καὶ ν' ἀερίζεται. Πρέπει μάλιστα κάθε τόσο νὰ τὸν γυρίζωμε, νὰ τὸν ἀνακατεύωμε, γιὰ ν' ἀνανεώνεται ὁ ἀέρας ποὺ τὸν περιβάλλει, ὅσο νὰ φτάση ὁ καιρὸς τῆς σπορᾶς.

Καὶ ὅταν τὸν σπέρνωμε μέσα στὴ γῆ, πάλι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀέρα ὁ σπόρος. Στὰ στρώματα τῆς γῆς ποὺ εἶναι κοντὰ στὴν ἐπιφάνειά της, κυκλοφορεῖ ἀρκετὸς ἀέρας. Βαθύτερα ὅμως δὲν ὑπάρχει τόσος ὅσος χρειάζεται ὁ σπόρος γιὰ νὰ διατηρηθῆ ζωντανὸς καὶ νὰ φυτρώση. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ τὸν φυτεύωμε πολὺ βαθιὰ γιατὶ τότε θὰ πάθη ἀπὸ ἀσφυξία.

Ὁ ἀέρας ποὺ κυκλοφορεῖ σὲ μικρὲς ποσότητες μέσα στὴ γῆ κι' ἐπιτρέπει στὸ σπόρο νὰ ζήση ἐκεῖ μέσα καὶ νὰ πετάξη ἕνα νέο φυτό, λέγεται ὑπόγειος ἀέρας. Ἀπ' τὸν ἀέρα αὐτὸν δὲν ἀναπνέουν μονάχα οἱ σπόροι ἀλλὰ κι' ἕνας ὁλόκληρος ὑπόγειος κόσμος ἀπὸ σκουλήκια, ζωΰφια καὶ μικρόβια.

Τὸ βούτυρο καὶ ἡ ἱστορία του

Θὰ σᾶς φανῆ ἀπίστευτο ὅταν ἀκούσετε πὼς τὸ βούτυρο ἦταν ἐντελῶς ἄγνωστο στὴν ἀρχαιότητα. Αὐτὴ ὅμως εἶναι ἡ πραγματικότητα. Μόλις κατὰ τὸ Μεσαίωνα τὸ πρωτοχρησιμοποίησαν στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη. Καὶ τότε ὄχι σαν τροφὴ μὰ σὰν ἀλοιφὴ ποὺ τὴν χρησιμοποιοῦσαν οἱ γυναῖκες γιὰ τὰ μαλλιά τους, ὅπως τὴν μπριγιαντίνη! Ἐπὶ δυὸ ὁλόκληρους αἰῶνες δὲν τὸ μεταχειρίζονταν παρὰ μόνο γι' αὐτὸν τὸ σκοπό. Ὕστερα ἄρχισαν νὰ τὸ χρησιμοποιοῦν καὶ γιὰ τὸ φωτισμό, ὅπως σήμερα τὸ πετρέλαιο. Ἕως τὸν 15ο αἰῶνα τὰ σπίτια καὶ ἰδίως οἱ ἐκκλησίες τῶν Δυτικῶν φωτίζονταν μὲ τὸ βούτυρο. Μόνο ἀπὸ τὸ 1500 καὶ ὕστερα χρησιμοποιήθηκε τὸ βούτυρο σὰν τροφή.

Νὰ τώρα κι' ἕνας τρόπος γιὰ νὰ διατηρεῖται πολὺ καιρὸ χωρὶς νὰ χαλάει τὸ νωπὸ βούτυρο: Ἀφοῦ πλύνωμε καλὰ καὶ στραγγίσωμε τὸ βούτυρο, τὸ βάζομε σὲ πήλινα ἀγγεῖα καὶ τὸ πατικώνομε καλά. Κατόπιν βάζομε τὰ ἀγγεῖα μέσα σὲ καζάνι καὶ ρίχνομε τόσο νερὸ ὅσο χρειάζεται νὰ τὰ καλύψη ἕως λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὰ χείλη τους. Τὸ νερὸ πρέπει νὰ βράση σὲ καλὴ φωτιὰ καὶ νὰ κοχλάση ἀρκετὴ ὥρα. Τέλος κατεβάζομε τὸ καζάνι καὶ ὅταν κρυώση τὸ νερὸ βγάζομε τὰ πήλινα ἀγγεῖα καὶ τὰ τοποθετοῦμε στὸ μέρος ποὺ θὰ φυλαχτοῦν.

Τὸ βούτυρο ποὺ κατεργαζόμαστε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο μπορεῖ νὰ διατηρηθῆ ἕως ἔξη μῆνες νωπό, σὰ νὰ ἦταν φτιασμένο πρὶν λίγη ὥρα. Καὶ διατηρεῖται ἔτσι ἐπειδὴ ὅταν ἀναλύεται μέσα στὰ πήλινα ἀγγεῖα, ἀπὸ τὸ νερὸ ποὺ κοχλάζει, ἀποβάλλει τὴν «καζεΐνη» ποὺ περιέχει καὶ μένει ἐντελῶς καθαρὸ μὲ γεύση ποὺ εἶναι πιὸ καλὴ ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἔχει τὸ φρέσκο βούτυρο. Ὁ καθένας μπορεῖ εὔκολα νὰ κάνη μιὰ δοκιμὴ σὲ μικρὴ ποσότητα.

Στὶς χῶρες τῶν πάγων

Ἂν γιὰ μᾶς ὁ σκύλος εἶναι ἕνας ἀγαπητὸς σύντροφος κι' ἀφοσιωμένος φύλακας, γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν πολικῶν περιοχῶν εἶναι τὸ πᾶν. Στὶς χῶρες ἐκεῖνες, ὅπου τὸ κλίμα δὲν εἶναι καθόλου εὐνοϊκὸ γιὰ τὰ ἄλογα, τὰ βώδια καὶ τὰ ἄλλα κατοικίδια ζῶα, ὁ σκύλος τ' ἀντικαθιστᾶ ὅλα καὶ προσφέρει στὸν ἄνθρωπο ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες. Ἂν δὲν ὑπῆρχαν τὰ πολικὰ σκυλιά, ποὺ εἶναι γνωστὰ μὲ τὴν ὀνομασία «σκυλιὰ τῶν Ἐσκιμώων», θὰ ἦταν ἐντελῶς ἀδύνατη ἡ διαβίωση τῶν ἀνθρώπων στὰ κατεψυγμένα ἐκεῖνα μέρη.

Τὰ σκυλιὰ τῆς Ἀλάσκας, τῆς Γροιλανδίας, τῆς Σιβηρίας, τῆς Καμτσάκας καὶ γενικὰ ὅλων τῶν χωρῶν ποὺ τὸν περισσότερο καιρὸ εἶναι σκεπασμένες ἀπὸ χιόνια καὶ πάγους, ἀνήκουν σὲ μιὰ ἰδιαίτερη ράτσα. Ἔχουν πλατὺ πρόσωπο, αὐτιὰ μυτερά, μαλλὶ μακρὺ καὶ πυκνὸ σὲ σκοῦρο κίτρινο χρωματισμό. Μοιάζουν καταπληκτικὰ μὲ τοὺς λύκους σὲ ὅλα, μὲ μόνη διαφορὰ τὴν οὐρά, ποὺ εἶναι μακρυὰ καὶ μοιάζει μὲ χαίτη ἀλόγου.

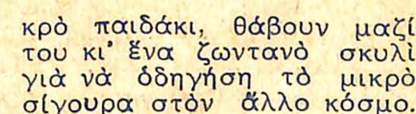
Οἱ κάτοικοι τῶν ὑπερβορείων χωρῶν μεταχειρίζονται τὰ σκυλιὰ αὐτὰ σὰν ὑποζύγια κυρίως, ἀλλὰ καὶ σὰν λαγωνικὰ στὰ κυνήγια τους. Ὅλες οἱ μεταφορὲς γίνονται μὲ τὰ ἔλκυθρα ποὺ τὰ σέρνουν σκυλιά. Στὴν πρώτη θέση εἶναι ζευγμένο τὸ πιὸ ἔμπειρο καὶ πιὸ δυνατὸ σκυλὶ καὶ σ' αὐτὸ ὑπακούουν ὅλα τὰ ἄλλα γιατὶ ἀναγκάζονται, ἀπὸ τὶς ἱκανότητές του καὶ τὴ δύναμή του, νὰ τὸ ἀναγνωρίζουν ἀρχηγό. Ὁ ἀρχηγὸς ἐπιβάλλει τοὺς νόμους του καὶ τὴν πειθαρχία σὲ ὁλόκληρο τὸ «ζυγό» ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 6—15 σκυλιά. Τὸ σκυλὶ ποὺ τεμπελιάζει καὶ δὲν τραβάει καλὰ ἢ ποὺ ἀπὸ ἀπροσεξία ἢ πονηριὰ μπλέκει τὰ λουριὰ τοῦ ἐλκύθρου καὶ προκαλεῖ σύγχυση, τιμωρεῖται σκληρὰ μὲ δαγκωματιές. Σέρνοντας τὸ ἔλκυθρο τὰ σκυλιά, μὲ φορτίο ἀπὸ 300-500 ὀκάδες διατρέχουν τοὺς σκεπασμένους ἀπὸ πάγους τόπους καὶ τοὺς παγωμένους ποταμοὺς καὶ λίμνες. Προχωροῦν 40—50 χιλιόμετρα τὴν ἡμέρα καὶ μὲ λιγώτερο φορτίο μποροῦν νὰ διανύσουν μέχρι 80 χιλιόμετρα.

Τὰ ἀνεκτίμητα αὐτὰ ζῶα εἶναι ἐπίσης θαυμάσια λαγωνικά, ἀκοίμητοι φύλακες καὶ πιστοὶ ὑπερασπιστὲς τοῦ κυρίου τους σὲ περίπτωση κινδύνου. Τέλος ἔχουν τόσο δυνατὴ ὄσφρηση καὶ τόσο ἀνεπτυγμένο τὸ ἔνστικτο τοῦ προσανατολισμοῦ, ὥστε ἀκόμη καὶ μὲ τὶς μεγαλύτερες θύελλες δὲν χάνουν τὸ δρόμο καὶ φέρνουν τὸν ὁδοιπόρο στὴν καλύβα ποὺ θὰ κάνη τὸ σταθμὸ τῆς ἡμέρας.

Οἱ Ἐσκιμῶοι τῆς Γροιλανδίας κρατοῦν ἕνα παράξενο ἔθιμο ποὺ δείχνει τὴν ἀπόλυτη πεποίθησή τους στὶς θαυμάσιες ἱκανότητες τοῦ σκύλου.

Ὅταν πεθαίνει κανένα μικρὸ παιδάκι, θάβουν μαζί του κι' ἕνα ζωντανὸ σκυλὶ γιὰ νὰ ὁδηγήση τὸ μικρὸ σίγουρα στὸν ἄλλο κόσμο.

—Ὁ σκύλος εἶναι παντοῦ ὁδηγός, λένε. Βρίσκει σ' ὁποιοδήποτε μέρος τὸ σωστὸ δρόμο...

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

1) Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα παίζει τόπι μ' ἕνα παιδάκι στὴν παιδόπολη Λαρίσσης. 2) Παιδάκια ὑπαξιωματικῶν καὶ ἀξιωματικῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ θυμάτων πολέμου, μὲ τὰ δῶρα ποὺ τοὺς ἐμοίρασε ὁ Διοικητὴς τοῦ Ναυστάθμου ναύαρχος κ. Κουντουριώτης. Ἡ διανομὴ τῶν δώρων ἔγινε στὸν Ναύσταθμο, στὸ «Σπίτι τοῦ Ναύτη». 3) Οἱ μικροὶ Βορειοηπειρῶτες καὶ Κύπριοι μὲ τὰ δῶρα ποὺ πῆραν τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς στὴν ὡραία γιορτὴ ποὺ ἔγινε στοὺς θαλάμους τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν. 4) Ἕνα στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν ὁρκωμοσία τῶν λυκόπουλων σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς παιδοπόλεις τῆς Θεσσαλονίκης. 5) Μία ὁμάδα ἀπὸ παιδιὰ στρατιωτῶν ποὺ ὑπηρετοῦν στὰ σύνορα, μὲ τὰ δῶρα ποὺ τοὺς ἐμοίρασε ἡ «Ἑλληνικὴ Μέριμνα Πειραιῶς». 6) Οἱ Ἐρυθροσταυρίτισσες τοῦ Ἀρσακείου ἐνῶ ἑτοιμάζουν τὰ δῶρα ποὺ ἐμοίρασαν στὰ συμμοριόπληκτα παιδάκια Ἠπείρου.

Τὰ παιδιὰ γράφουν

Τὸ χωριό μου

Ἦταν ἀρχὲς τοῦ 1943, ὅταν μιὰ θλιβερὴ μέρα ξεχύθηκαν σὰν λυσσασμένοι λύκοι μέσα στὸ χωριὸ οἱ ἀντάρτες, λὲς καὶ τοὺς ξερνοῦσαν οἱ πρόποδες τῶν βουνῶν. Μπῆκαν μέσα. Καὶ τί δὲν ἔκαναν. Ἔκαψαν, σκότωσαν καὶ ρήμαξαν ὅτι ἔβρισκαν στὸ διάβα τους. Δὲν τοὺς ἔφτανε μόνο αὐτό, ἀλλὰ πῆραν καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ. Κάθε μάνα ἔκρυβε σφιχτὰ τὸ παιδί της στὴν ἀγκαλιά της, ἀλλὰ τὸ κακὸ καὶ αἱμοβόρο χέρι τοῦ συμμορίτη ἅρπαζε ἀπὸ τὴ θερμὴ ἀγκαλιὰ τῶν μανάδων τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ὁδηγοῦσε πρὸς τὸ δρόμο τῆς μαύρης κόλασης. Τὸ χωριὸ καταστράφηκε, οἱ χωριανοὶ ἔφυγαν κι' ἔμεινε μόνο του ἐπάνω στὰ κακοτράχαλα τῆς Πίνδου ἔρημο καὶ καμμένο. Πέρα ὡς πέρα δὲν ἀκούγεται τίποτα μόνο κάπου-κάπου κάτω στὰ λακκώματα ἀκούγεται τὸ μονότονο τραγούδι τοῦ γκιώνη. Τ' ἀηδόνια δὲν τραγουδοῦν γλυκὰ καὶ χαρούμενα ὅπως ἄλλοτε. Τώρα μοιρολογοῦν καὶ κλαῖνε γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ χωριοῦ μου. Στὶς ψηλὲς κορυφὲς τῶν βουνῶν δὲ βλέπεις πιὰ τὸ βοσκὸ νὰ λαλάη τὴ μαγευτική του φλογέρα καὶ γύρω του νὰ βόσκουν τὰ χιονάτα πρόβατα. Τώρα χάθηκαν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ χωριοῦ μου κι' ἐγὼ ποὺ εἶμαι στὰ ξένα ἀκούω χωριὸ καὶ ραγίζει ἡ καρδιά μου.

Ἄχ! πότε θὰ ξαναγυρίσω στὸ ἀγαπημένο μου χωριό;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΗΔΡΟΣ
(Μαθητὴς 6ης Δημοτικοῦ
Γραμμένο στὶς ἀρχὲς τοῦ 1949)

Πρωϊνὸ

Ἦταν χαραυγή. Τ' ἄστρα τρεμόσβυναν καὶ τὸ ἐπιβλητικὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ἄρχισε νὰ κρύβεται. Ἡ αὐγὴ ἀνεβασμένη στὸ ὁλόλαμπρο καὶ χρυσὸ ἁμάξι της ἔριχνε τὸ χρυσὸ φῶς της σὲ ὅλη τὴν πλάση. Ὁ ἀπέραντος θόλος τοῦ οὐρανοῦ ἦταν καταγάλανος...

Ὁ ἀργυροκέντητος δίσκος τοῦ ἥλιου χοροπηδοῦσε τρελλὰ καὶ σκόρπιζε στὴν ὁλοπράσινη καὶ ροδοστεφανωμένη φύση τὶς χρυσόφτερες ἀκτῖνες του. Μὲ τὸ γλυκό του φῶς ἔλουζε τὰ πάντα.

Ἡ θάλασσα ἀφρίζοντας σκορποῦσε τὸ σιγανό της μουρμούρισμα σ' ὅλη τὴ χαρούμενη παιδόπολη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα.

Τὰ γοργόφτερα πουλάκια πετοῦσαν χαρούμενα στὶς πανύψηλες κορυφὲς τῶν πεύκων καὶ ἔψαλλαν εὐλαβικὰ καὶ ταπεινὰ τὴν προσευχούλα τους, στὸν Παντοδύναμο καὶ Οὐράνιο Πατέρα.

Τὰ ὁλοπράσινα πεῦκα κουνοῦσαν τὰ φύλλα τους καὶ σκόρπιζαν παντοῦ τὴ μοσκοβολιά τους. Ἐγὼ ἐκεῖνο τὸ πρωῒ εἶχα ξυπνήσει νωρὶς καὶ καθισμένος στὸ παράθυρο ἀνάπνεα τὸ μυρωδᾶτο ἀεράκι καὶ παρακολουθοῦσα τὸ θαυμάσιο θέαμα τῆς αὐγῆς...

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
(Μαθητὴς 6ης Δημοτικοῦ
Παιδόπολη «Ἁγ. Ἀλέξανδρος»)

Στὸν Ἅγιο Ἀνδρέα

Ἔξω ἀπ' τὴν Ἀθήνα
κοντὰ εἰς τὴ Ραφίνα
βρίσκεται χτισμένο
τὸ χωριὸ τ' ἀγαπημένο.

Ἔχει κάτασπρα σπιτάκια
γιὰ τὰ γελαστὰ παιδάκια
καὶ ἡ θάλασσα πιὸ πέρα
μουρμουρίζει ὅλη μέρα.

Ἐκεῖ κοντὰ στὴν ἀμμουδιὰ
εἶναι χτισμένη ἐκκλησιὰ
κι' ἡ σημαία κυματίζει
σὰν τὸ κῦμα ποὺ ἀφρίζει.

ΚΩΝΣΤ. ΧΑΤΖΗΣ
(Μαθητὴς 6ης Δημοτικοῦ)

Νύχτα

Νύχτα, σκοτάδι, τίποτα δὲν ἀκούγεται μέσα σ' ὅλο τὸ χωριὸ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα. Κανεὶς δὲ βρισκόταν ἔξω καὶ μόνο κάπου-κάπου ἀκούγονταν τὰ γαυγίσματα κανενὸς σκύλου. Ἄθελά μου κοιτάω πρὸς τὸ παράθυρο καὶ βλέπω τὰ πεῦκα, ποὺ καθὼς τὰ κουνοῦσε τὸ δροσερὸ ἀεράκι, λύγιζαν τὶς κορφές τους σὰ νὰ κουβέντιαζαν. Παραπέρα τὰ φῶτα, σὰν θαμπὲς λάμπες, φώτιζαν τοὺς στενοὺς ἀλλὰ πολυπερπατημένους δρόμους τοῦ χωριοῦ μας. Κοιτάω δεξιὰ καὶ βλέπω μπροστά μου τὴ θάλασσα.

Πέρα μακριὰ ἕνα φῶς μιᾶς μικρῆς βάρκας φώτιζε τὰ σκοτεινὰ νερὰ τῆς θάλασσας. Τὰ κύματα ξεσποῦσαν μὲ λύσσα στὴν ἄμμο σὰ νὰ ἤθελαν νὰ τὴ διαλύσουν. Ἄξαφνα ἀκούω ἕνα βόμβο. Κοιτάω πρὸς τὰ πάνω καὶ βλέπω ἕνα ἀεροπλάνο νὰ προχωρῆ σιγά-σιγὰ λὲς καὶ νύσταζε κι' αὐτό. Τ' ἀστέρια σὰν ἀργυρὰ καντηλάκια φώτιζαν τ' ἀπέραντο χάος τ' οὐρανοῦ. Τὸ ἀεροπλάνο εἶχε προχωρήσει ἀρκετὰ καὶ ὁ βόμβος τώρα ἦταν ἕνα ὡραῖο νανούρισμα. Μὲ τὸ νανούρισμα αὐτὸ τὰ μάτια μου ἔκλεισαν καὶ παραδόθηκα σιγά-σιγὰ σὲ γλυκὰ ὄνειρα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΙΚΟΥ
(μαθητὴς 6ης Δημοτικοῦ)

Ἕνα γράμμα

Ἀγαπητέ μου ἀδερφὲ Γιῶργο,

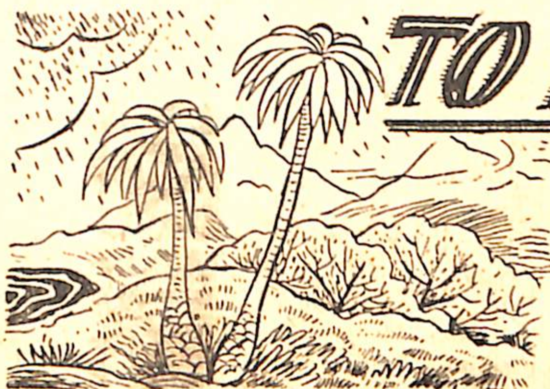
Δὲν φαντάζεσαι τὴ μεγάλη μου χαρά, ὅταν πῆρα τὸ γράμμα σου ἀπὸ τὰ Γιάννινα ποὺ μοῦ ἔγραφες πῶς ἔχεις πάει κι' ἐσὺ σὲ παιδόπολη ὅπως κι' ἐγώ. Στὴν παιδόπολη τοῦ Ζηροῦ, ποὺ ἤμουνα δὲ μᾶς ἄφησαν ἥσυχους οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδας. Γιαυτὸ καὶ οἱ ἀρχηγοί μας διάλεξαν μιὰ ὡραία τοποθεσία καὶ μ' ἔφεραν ἐδῶ, κοντὰ στὴν ξακουσμένη πόλη τοῦ Περικλῆ, τοῦ Μιλτιάδη, τοῦ Θεμιστοκλῆ καὶ τόσων ἄλλων ποὺ τὴν δόξασαν.

Ἐδῶ κοντὰ ἔχουμε κι' ἕνα ἀδιάκοπο μουρμουρητό... Εἶναι κοντὰ ἡ θάλασσα. Πότε εἶναι θυμωμένη καὶ μὲ ἀφρισμένα κύματα ξεσπᾶ μὲ λύσσα στοὺς βράχους. Πότε εἶναι ἤρεμη καὶ θέλει νὰ μᾶς εὐχαριστήση στὰ ἁρμυρὰ νερά της. Ὅταν πῆρα τὸ γράμμα σου ἀδερφὲ Γιῶργο κι' ἔμαθα πῶς μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐλευθερώθηκε τὸ χωριό μας, πέταξα ἀπ' τὴ χαρά μου. Εὔχομαι μὲ τὸ καλὸ νὰ ξαναγυρίσωμε πάλι γιὰ μιὰ καινούργια ζωή.

Τὸ μικρὸ χωριό μου ἐδῶ λέγεται «Ἅγιος Ἀνδρέας» καὶ εἶναι κρυμμένο μέσα σὲ καταπράσινα πεῦκα. Ὅταν κατὰ τὸ βράδυ παίρνει νὰ νυχτώση, παίρνει τὴν θέση τοῦ ἥλιου τὸ φεγγάρι μαζὶ μὲ τὸ λαό του, τ' ἀστέρια, στὴ μαύρη νύχτα. Τ' ἀστέρια λαμπυρίζουν στὸν οὐρανό. Χτυπᾶ ἕνα καμπανάκι: Εἶναι, ἀδερφέ μου, ἡ φωνὴ τῆς παιδόπολης τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου καὶ κάθε παιδὶ ποὺ τὸ ἀκούει κάνει τὴν τακτική του δουλειά. Τὰ 25 αὐτὰ μικρὰ νεόχτιστα σπιτάκια τὰ διευθύνει ἡ δεσποινὶς Μαρίτσα ποὺ τόσο ἐνδιαφέρεται καὶ φροντίζει γιὰ τὴν παιδόπολή μας. Ἔτσι περνάει ἡ ζωή μου ἤρεμη στὴν ἀγαπημένη μας παιδόπολη «Ἅγιος Ἀλέξανδρος».

ΘΩΜΑΣ ΝΟΥΤΣΟΣ
(Μαθητὴς 6ης Δημοτικοῦ)

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

—Σὲ πιστεύω φίλε μου! Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπε ὁ κ. Σμίθ.

—Ἦρθα λοιπὸν νὰ σᾶς προτείνω νὰ τὸ σκάσωμε.

—Πολὺ εὐχαρίστως. Ἀλλὰ πῶς;

—Μὲ τὸ ἀερόστατο! Ἐμεῖς δὲ φοβόμαστε τὴν κακοκαιρία. Νὰ κόψωμε τὸ παλαμάρι καὶ νὰ κάνωμε πανιά!

—Λαμπρὴ ἰδέα καλέ μου Πένκροφ, εἶπε ὁ Κύριος Σμίθ. Τὸ σχέδιό σου εἶναι καλὸ κι' ἁπλό, μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς στοιχίση τὴ ζωή. Ἀλλὰ μιὰ κι' εἴμαστε στρατιῶτες σὲ πόλεμο, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ διστάσωμε. Δὲν εἶμαι ὅμως μόνος μου. Μαζί μου θὰ ἔρθουν κι' ἄλλοι δυὸ δικοί μας.

—Ἐμεῖς εἴμαστε δύο. Τὸ ἀερόστατο σηκώνει ἔξη ἐπιβάτες. Ἐν τάξει! Σήμερα τὸ βράδυ σηκώνουμε ἄγκυρα!

—Ἐλπίζω νὰ μὴν καλυτερέψη ὁ καιρός!

Παράξενη εὐχὴ γιὰ ταξιδιῶτες ποὺ θὰ ἐμπιστεύονταν τὴ ζωή τους σ' ἐκεῖνο τὸ πάνινο σκάφος ποὺ ὁ ἀέρας τὸ ἔπαιζε σὰν πούπουλο! Ὡστόσο ἔμειναν σύμφωνοι νὰ φύγουν τὸ ἴδιο κιόλας βράδυ.

Οἱ ὧρες κυλοῦσαν πολὺ ἀργὰ γιὰ τοὺς πέντε Βόρειους ποὺ περίμεναν μὲ καρδιοχτύπι νὰ γίνη δέκα ἡ ὥρα, γιὰ νὰ συναντηθοῦν στὴν πλατεῖα ποὺ ἦταν δεμένο τὸ ἀερόστατο.

Ἡ κακοκαιρία ἦταν τέτοια, ποὺ κανεὶς δὲ σκέφτηκε νὰ βάλη σκοποὺς νὰ τὸ φυλάξουν. Ὅσο μεγάλωνε ἡ μανία τοῦ ἀνέμου, οἱ πέντε φίλοι μας ἔτρεμαν μήπως κοποῦν τὰ καλώδια πρὶν τῆς ὥρας καὶ τὸ ἀερόστατο κάνει φτερά, χωρὶς αὐτούς, ἢ μήπως τὸ κομματιάση ἡ λύσσα τῶν στοιχείων...

Τέλος πάντων, ἔφτασε ἡ πολυπόθητη ὥρα, καὶ μέσα στὸ πυκνὸ σκοτάδι οἱ πέντε Βορειοαμερικανοὶ μπῆκαν στὸ καλάθι τοῦ ἀεροστάτου χωρὶς νὰ τοὺς πάρη εἴδηση κανείς. Ὁ Κύρος Σμὶθ ποὺ ἤξερε νὰ μανουβράρη ἀερόστατα —καὶ τί δὲν ἤξερε ἐκεῖνος ὁ ἐξαιρετικὸς ἄνθρωπος!— ἔδινε τὶς τελευταῖες προσταγές, ὅταν μέσα ἀπ' τὸ σκοτάδι ξεπρόβαλε γαυγίζοντας ἕνας σκύλος καὶ μ' ἕνα πήδημα βρέθηκε κι' αὐτὸς μέσα στὸ καλάθι. Ἦταν ὁ Τόπ, ὁ σκύλος τοῦ κ. Σμὶθ ποὺ εἶχε σπάσει τὴν ἁλυσσίδα του κι' ἔτρεξε νὰ βρῆ τὸν κύριό του.

—Θὰ πετάξω ἕναν παραπάνω σάκκο μὲ ἄμμο, εἶπε καλόκαρδα ὁ Πένκροφ. Νὰ ποὺ βρέθηκε κι' ἕκτος ἐπιβάτης!.

—Εἴμαστε ἕτοιμοι, εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ. Πένκροφ, λῦσε τὸ τελευταῖο καλώδιο!

—Βίρα τὴν ἄγκυρα! ἔκανε ὁ Πένκροφ. Ἐπιτέλους φεύγουμε.

Ἔτσι λοιπὸν στὶς 20 Μαρτίου μ' ὅλον τὸ φαβερὸ ἀνεμοστρόβιλο οἱ πέντε γενναῖοι Βόρειοι δραπέτευσαν μὲ τὸ ἀερόστατο καὶ βρέθηκαν στὰ ὕψη ὅπου τοὺς παρέλαβε ἡ «ἀνεμικὴ κι' ἀντάρα» ὅπως ἔλεγε ὁ Πένκροφ. Πέντε ὁλόκληρες μέρες — ἀπὸ τὶς 20 τοῦ μηνὸς ὥς τὶς 25 — «θ' ἀεροδέρνονταν» ὥσπου νὰ πέσουν σ' ἐκείνη τὴν ἔρημη ἀκτή.

Κι' ὅλα θὰ ἦταν καλὰ καὶ ἅγια — ἂν δὲν ἔλειπε ἕνας τους.

Ὁ πιὸ σπουδαῖος, ὁ πιὸ ἱκανός, ὁ φυσικός τους ἀρχηγός. Ὁ Κύρος Σμίθ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

Δὲν θὰ εἶχαν περάσει οὔτε δυὸ λεπτὰ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ κῦμα παρέσυρε τὸν Κύρο Σμὶθ καὶ τὸ σκύλο του ὥς τὴ στιγμὴ ποὺ ἔπεσαν στὴν ἀκτή. Γι' αὐτὸ εἶχαν σοβαρὲς ἐλπίδες ὅτι θὰ τὸν σώσουν.

Ὁ Νὰβ ἔτρεχε καὶ φώναζε τὸν κύριό του.

Ξεχνώντας τὴν κούρασή τους οἱ τέσσερις ναυαγοὶ ἄρχισαν νὰ ψάχνουν στὴν παραλία καὶ νὰ ἐρευνοῦν μὲ τὰ μάτια τὴ θάλασσα στὸ μέρος ποὺ εἶχε χαθῆ ὁ σύντροφός τους.

—Χωρὶς ἀποτέλεσμα ὅμως.. Ἡ θάλασσα ἦταν φουρτουνιασμένη καὶ τὸ σούρουπο ἄρχισε νὰ πέφτη κι' ἔτσι σὲ λίγο, οἱ ναυαγοὶ ἀναγκάστηκαν νὰ διακόψουν τὶς ἔρευνές τους...

Μόνο ὁ Νέγρος, ὁ Νάβ, ἔτρεχε ἀκόμη στὴν παραλία φωνάζοντας μὲ ἀπελπισία τὸν κύριό του.

Ὅταν πιὰ τέλος ἀναγκάστηκε κι' αὐτὸς νὰ σταματήση γιατὶ ἦταν ἀποκαμωμένος ἀπὸ τὴν κούραση, ἔπεσε ἐπάνω στὴν ἄμμο κι' ἄρχισε νὰ κλαίη σὰν μικρὸ παιδί.

—Μὴ κάνεις ἔτσι Νάβ, θὰ τὸν βροῦμε τὸν κύριό σου, τοῦ εἶπε μὲ συγκίνηση ὁ κ. Σπίλετ.

—Ἀπὸ τὸ στόμα σας καὶ στοῦ Θεοῦ τ' αὐτί Γεδεών, ψιθύρισε ὁ πιστὸς μαῦρος.

—Ὁ Κύρος Σμὶθ ξέρει κολύμπι;

—Εἶναι τίποτα ποὺ νὰ μὴν τὸ ξέρει;

—Ἔπειτα ἔχει μαζί του τὸν Τόπ.

—Καὶ ἡ ἀκτὴ εἶναι μεγάλη.

Οἱ ναυαγοὶ πέρασαν μιὰ πολὺ ἄθλια νύχτα περιμένοντας νὰ ξημερώση. Ἐκτὸς ποὺ ἦταν στενοχωρημένοι γιὰ τὸν Κύρο Σμὶθ, πεινοῦσαν, διψοῦσαν καὶ κρύωναν φοβερά. Ὡστόσο δὲν τολμοῦσαν ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὴν ἀκτή. Ξάπλωσαν σὲ κάτι ξερὰ φύκια, στὰ χαμηλὰ βράχια, ὅπου μ' ὅλη τὴν ἀνησυχία τους, δὲν ἄργησε νὰ τοὺς πάρη ὁ ὕπνος, γιατὶ ἦταν φοβερὰ κουρασμένοι.

Τὴν ἄλλη μέρα πρὶν καλὰ καλὰ ξημερώση, ὁ Πένκροφ χτύπησε ἐγερτήριο... Ὁ Νὰβ ἦταν κιόλας στὸ πόδι, κι' εἶχε ξαναρχίσει νὰ ψάχνη. Οἱ ἄλλοι τρεῖς ὅμως, ἔψαξαν νὰ βροῦν τίποτα γιὰ νὰ φᾶνε. Δὲν βρῆκαν παρὰ μεγάλες πεταλίδες ποὺ τὶς ξεκόλλησαν ἀπὸ τὰ βραχάκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς καὶ τὶς καταβρόχθισαν. Δὲν ἦταν βέβαια σπουδαῖο φαγητό, ἀλλὰ ἦταν τέλος πάντων κάτι.

Ὅταν ξεγέλασαν κάπως τὴν πεῖνα τους, ξεκίνησαν νὰ κάνουν τὴν πρώτη ἐξερεύνηση. Ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσουν τὴν ἀκτὴ σ' ὅλο της τὸ μῆκος, μὴν τυχὸν κι' ἔβρισκαν τὰ ἴχνη τοῦ χαμένου συντρόφου τους.

Ἀφοῦ περπάτησαν κάπου μιὰ ὥρα μέσα σὲ λεπτὴ καταχνιὰ κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς, ἔφθασαν σ' ἕνα

μυτερὸ ἀκρωτήριο ποὺ χωνόταν βαθιὰ μέσα στὴ θάλασσα. Ἐκεῖ ἔστριψαν, καὶ πῆραν τὸ ἄλλο μέρος τῆς ἀκτῆς, ὅπου ἡ θάλασσα ἦταν πιὸ ἥσυχη. Ἡ καταχνιὰ δὲν τοὺς ἄφηνε νὰ διακρίνουν τίποτα, ἀλλὰ ὡς τώρα, δὲν εἶχαν συναντήσει παρὰ μόνο χαμηλὰ βράχια καὶ ἄμμο... Στὸ πέρασμά τους τὰ θαλασσοπούλια ἔφευγαν κράζοντας. Αὐτοῦ τοῦ εἴδους ὅμως τὰ πουλιὰ δὲν τρώγονται. Τὸ κρέας τους ὅπως καὶ τ' αὐγά τους ἔχουν μιὰ δυσάρεστη μυρωδιά. Ἀφοῦ περπάτησαν κάπου τρία τέταρτα ἔφταναν σ' ἕνα ἄλλο ἀκρωτήριο. Ἔστριψαν κι' ὕστερα ἀπὸ πορεία μισῆς ὥρας, ἔφτασαν στὸ μέρος ἀπ' ὅπου εἶχαν ξεκινήσει...

Ἡ τύχη τοὺς εἶχε ρίξει σ' ἕνα ἐρημονῆσι τόσο δά, χωρὶς νερὸ καὶ βλάστηση, ὅπου μόνο τὰ θαλασσοπούλια ἔχτιζαν τὶς φωλιές τους!

Ἡ ἀπογοήτευσή τους ἦταν τόση, ποὺ δὲν εἶχαν τὸ κουράγιο οὔτε νὰ μιλήσουν. Πρῶτος διέκοψε τὴ σιωπὴ ὁ Πένκροφ.

—Δὲ μὲ γελοῦν ἐμένα τὰ μάτια μου, εἶπε. Ἐγὼ εἶδα βουνὰ ψηλά! Εἶδα βράχους ἕως ἐκεῖ πάνω!

—Κι' ἐγώ; εἶπε ὁ Ἔρμπερτ. Κι' ἐγὼ εἶδα βουνά!

—Ποῦ εἶναι τώρα; ἔκανε ὁ Σπίλετ. Λὲς νὰ βούλιαξαν ἀπὸ χθές;

—Γιὰ σταθῆτε; εἶπε ὁ ναυτικός. Ἐκεῖ ποὺ εἴδαμε τὴν ἥμερη θάλασσα... Γιὰ θυμηθῆτε! Θὰ εἶναι σίγουρα κανάλι ποὺ χωρίζει τοῦτο τὸ ξερονήσι ἀπὸ τὴ στεριά.

—Μακάρι νἄχης δίκηο; εἶπε ὁ κ. Σπίλετ. Πάντως σὲ λίγο θὰ διαλυθῆ ἡ καταχνιὰ καὶ θὰ δοῦμε!

Στὸ μεταξύ, ξαναπῆγαν πάλι μὲ τὸν ἀμίλητο Νάβ, στὴν ἀκτὴ μὲ τὴν «ἥμερη θάλασσα».

Ὁ Πένκροφ δὲν εἶχε γελαστῆ. Τώρα ποὺ εἶχε διαλυθῆ ἡ πρωϊνὴ καταχνιά, εἶδαν ἕνα πλατὺ κανάλι μὲ δυνατὸ ρεῦμα ποὺ χώριζε τὸ νησάκι ἀπὸ μιὰ στεριὰ πολὺ πιὸ μεγάλη...

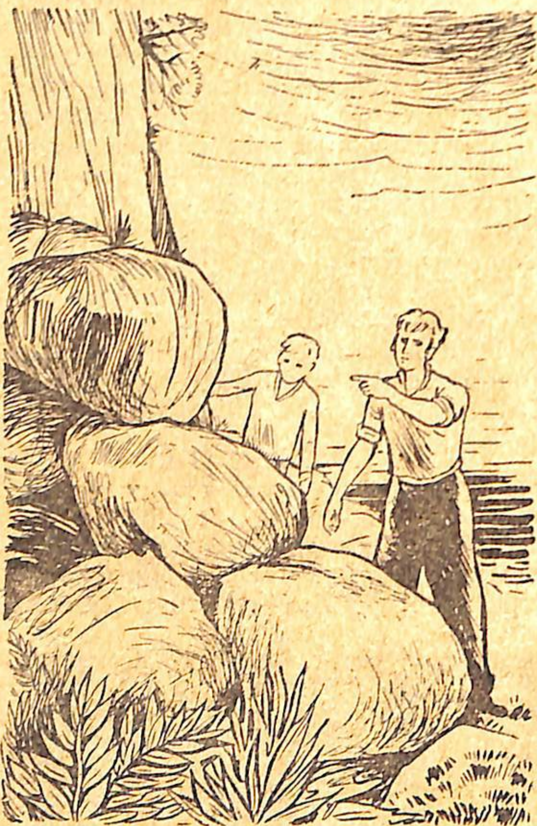
—Ὁ θεὸς νὰ δώση νὰ εἶναι καμμιὰ ἤπειρος, ψιθύρισε ὁ κ. Σπίλετ. Ὁμολογῶ πὼς δὲν ἔχω ἰδέα ποῦ βρισκόμαστε! Πάντως, τώρα ποὺ εἴδαμε αὐτὴ τὴ στεριά, μεγαλώνουν κι' οἱ ἐλπίδες μας νὰ ξαναβροῦμε τὸν κ. Σμίθ. Γιατὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ τὸν πέταξε ἐκεῖ τὸ κῦμα!

Μόλις τ' ἄκουσε αὐτὸ ὁ Νάβ, μὲ μιὰ βουτιά, βρέθηκε στὸ κανάλι. Ἀφοῦ πάλαιψε γιὰ λίγο μὲ τὸ ρεῦμα, ἄρχισε νὰ κολυμπάη σταθερὰ πρὸς τὴν ἀκτή. Ὕστερ' ἀπὸ λίγο, τὸν εἶδαν νὰ βγαίνη καὶ νὰ χάνεται!

—Προτείνω, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ, νὰ περιμένωμε νὰ τραβηχτοῦν τὰ νερά. Σὲ λίγο θὰ γίνη ἄμπωτις καὶ θὰ μπορέσωμε νὰ περάσωμε εὔκολα...

Ὁ ὠκεανὸς ἀκολουθοῦσε κι' ἐδῶ τὸ φυσικό του νόμο τῆς παλίρροιας. Μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα τραβιόνταν τὰ νερά, καὶ μιὰ μεγάλη ἔκταση ποὺ πρὶν τὴν σκέπαζε ἡ θάλασσα, γινόταν ξέρα. Αὐτὸ ἦταν ἡ «ἄμπωτι» (ἡ λιψονεριά). Ὕστερα ἀπὸ κάμποσες ὧρες, ἡ θάλασσα ξαναρχόταν καὶ σκέπαζε τὴν ξέρα. Ἦταν ἡ «πλημμυρὶς» (ἡ φουσκονεριά). Αὐτὸ μόνο στοὺς ὠκεανοὺς γίνεται. Ἡ Μεσόγειος π.χ. δὲν ἔχει παλλίροια.

Οἱ τρεῖς ναυαγοὶ λοιπόν, κάθησαν καὶ περίμεναν νὰ τραβηχτοῦν τὰ νερά. Καὶ πραγματικὰ σὲ λίγο, τὸ νερὸ κατέβηκε τόσο, ποὺ μπόρεσαν νὰ περάσουν χωρὶς τὸν κίνδυνο νὰ πνιγοῦν. Ὁ πορθμὸς δὲν εἶχε ἀδειάσει ἐντελῶς. Γι' αὐτὸ ἔβγαλαν τὰ ροῦχα τους, τὰ ἔκαναν πακέτο, καὶ τὰ φορτώθηκαν στὸ κεφάλι τους. Οἱ δυὸ

Μεγάλοι γρανίτινοι βράχοι ἔζωναν τὸν τεράστιο ὄγκο.

ἄνδρες προχωροῦσαν περπατώντας στὸ νερό. Ὅσο γιὰ τὸν Ἔρμπερτ ποὺ δὲν ἔφτανε νὰ πατώση, κολυμποῦσε στὸ πλάϊ τους σὰν ψαράκι.

Βγῆκαν στὴν ἄλλη ὄχθη, στέγνωσαν, καὶ ξαναφόρεσαν τὰ ροῦχα τους. Ἀπὸ ἐκεῖ, ἔρριξαν μιὰ ματιὰ στὸ ἐσωτερικὸ ἐκείνης τῆς ἄγνωστης γῆς ὅπου θὰ ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ ζήσουν ἴσως γιὰ χρόνια, καὶ νὰ πεθάνουν κιόλας ἐκεῖ ἂν βρισκόταν ἔξω ἀπὸ τὸ πέρασμα τῶν πλοίων.

Δεξιά, ἐπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα, ὑψωνόταν ἕνας τεράστιος γρανίτινος ὄγκος, ποὺ ἔπεφτε μονοκόμματος στὸ κῦμα. Ἄλλοι γρανίτινοι βράχοι, πιὸ μικροί, τὸν ἔζωναν. Πιὸ πέρα, διέκρινε κανεὶς ἄλλα βουνὰ ποὺ ἀπὸ τὴν ἀπόσταση ἦταν γαλαζωπά.

Ἀριστερά, στὰ βορεινά, ἦταν ἕνα ψηλὸ βουνὸ καὶ πιὸ πίσω ἄλλο... Στὰ βορεινὰ ἦταν ἡ μεριὰ τοῦ ὠκεανοῦ ὅπου εἶχαν ναυαγήσει. Πρὸς τὰ ἐκεῖ εἶχε φύγει ὁ Νάβ.

—Ἀκοῦστε, εἶπε ὁ κ. Σπίλετ. Ἐγὼ θ' ἀκολουθήσω τὰ ἴχνη τοῦ Νάβ, καὶ θὰ κοιτάξω νὰ δῶ τί μπορῶ νὰ κάνω γιὰ νὰ βροῦμε τὸν κ. Σμίθ.

—Θὰ ἔρθω μαζί σας, φώναξε ὁ Ἔρμπερτ.

—Ὄχι! εἶπε ὁ κ. Σπίλετ. Ἐσὺ θὰ μείνης μὲ τὸν Πένκροφ. Εἴτε βρῶ εἴτε δὲν βρῶ τὸν κ. Σμίθ, πρέπει νὰ ζήσωμε. Κι' ἐσεῖς θὰ φροντίσετε νὰ βρῆτε τίποτα νὰ φᾶμε... Θὰ συναντηθοῦμε κάτω ἀπὸ ἐκεῖνον τὸ γρανίτινο ὄγκο. Ὅποιος ἔρθει πρῶτος, θὰ περιμένη καὶ τοὺς ἄλλους. Σύμφωνοι;

—Μάλιστα κύριε Σπίλετ, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

Ὁ δημοσιογράφος τοὺς ἀποχαιρέτησε καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ βορεινὸ μέρος τῆς ἀκτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο
ΠΡΩΤΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ὁ Ἔρμπερτ αἰσθάνθηκε κάποια ἀπογοήτευση ποὺ ὁ κ. Σπίλετ δὲν τὸν πῆρε μαζί του. Μὰ ὁ Πένκροφ δὲν ἄργησε νὰ τὸν κάνη νὰ καταλάβη πόσο σπουδαία δουλειὰ εἶχαν οἱ δυό τους.

—Ἡ ζωὴ σ' ἕνα ἔρημο νησί, δὲν εἶναι εὔκολη, εἶπε ὁ ἀγαθὸς ναυτικός. Εἴμαστε κουρασμένοι, κρυώνουμε καὶ πεινοῦμε. Πρέπει, λοιπόν, νὰ βροῦμε τὸ γρηγορώτερο κατοικία, φωτιὰ καὶ τροφή. Στὸ δάσος θὰ βροῦμε ὅσα ξερὰ ξύλα θέλουμε, κ' οἱ φωλιὲς τῶν πουλιῶν εἶναι γεμάτες αὐγά. Πρέπει, λοιπὸν, πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ βροῦμε σπίτι.

—Δὲ θὰ εἶναι δύσκολο, φαντάζομαι, νὰ βροῦμε καμμιὰ σπηλιὰ μέσα σὲ τοῦτα τὰ βράχια, εἶπε τὸ ἀγόρι.

—Πολὺ σωστά! Θὰ ψάξωμε λοιπόν.

Ἴσιος καὶ μονοκόματος ὁ γρανίτινος βράχος, ἔπεφτε στὴ θάλασσα, χωρὶς ἀνοίγματα, χωρὶς κανενὸς εἴδους ρωγμή.

Οἱ δυὸ φίλοι ἄρχισαν νὰ περπατοῦν στὴ στενὴ λουρίδα τῆς ἀκρογιαλιᾶς ποὺ ἦταν στὴ βάση του, μὰ ἀντὶ νὰ πάνε πρὸς τὰ βορεινά, τράβηξαν νότια, γιατὶ ὁ Πένκροφ εἶχε ἀνακαλύψει ὅτι πρὸς τὰ ἐκεῖ οἱ βράχοι εἶχαν ἕνα ἄνοιγμα κι' αὐτὸ μαρτυροῦσε πὼς κάποιο ποταμάκι θὰ χυνόταν στὴ θάλασσα. Ὁ πρακτικὸς ναυτικός, ἔκανε τὴ σωστὴ σκέψη πὼς ἔπρεπε νὰ ἐγκατασταθοῦν σὲ μέρος ὅπου νὰ ὑπάρχη νερό.

Καθὼς προχωροῦσαν, δὲ μποροῦσαν νὰ μὴ θαυμάσουν ἐκεῖνο τὸ φοβερὸ γρανίτινο κάστρο ποὺ ἡ κορφή του χανόταν στὰ σύννεφα. Τὰ πουλιά, ποὺ εἶχαν χτίσει τὶς φωλιές τους στὶς τρῦπες, πετοῦσαν ἐπάνω

ἀπ' τὰ κεφάλια τους χωρὶς νὰ τοὺς φοβοῦνται. Ἦταν φανερὸ πὼς πρώτη φορὰ ἔβλεπαν ἄνθρωπο...

Ὡστόσο στὴν παραλία ὑψώνονταν μερικοὶ βράχοι, ποὺ ἡ θάλασσα θὰ τοὺς σκέπαζε ἀργότερα. Ἐκεῖ, ἀνάμεσα στὰ φύκια, ὁ Ἔρμπερτ ψάχνοντας, ἀνακάλυψε κολλημένα κάτι θαλασσινά.

—Ὤ! φώναξε ὁ Πένκροφ, ὅταν ὁ Ἔρμπερτ ξεκόλλησε τὸ πρῶτο. Εἶναι μύδια! Μπράβο! Θὰ εἶναι πιὸ νόστιμα ἀπὸ τ' αὐγά.

—Δὲν εἶναι μύδια, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ, ἀφοῦ τὰ ἐξέτασε προσεχτικά. Εἶναι λιθόδομοι.

—Μιὰ φορὰ τρώγονται;

—Ἂν τρώγονται, λέει! Εἶναι νοστιμώτατοι!

—Ἂς δοκιμάσωμε λοιπὸν τοὺς λιθόδομους!...

Οἱ λιθόδομοι, ποὺ λέγονται ἀπὸ τοὺς θαλασσινοὺς «δάχτυλα» ἢ «χουρμάδες», γιατὶ τὸ σχῆμα τους εἶναι μακρουλό, βρίσκονται κολλημένοι στοὺς βράχους πολλοὶ μαζί, σὰν τσαμπιά. Ἔχουν τὴν παράξενη δύναμη νὰ μποροῦν νὰ τρυποῦν καὶ τὴν πιὸ σκληρὴ πέτρα, καὶ εἶναι πολλὰ νησιὰ ἢ βράχοι, ποὺ οἱ λιθόδομοι δουλεύοντας αἰῶνες, τὰ ἔχουν κατασκάψει ἀπὸ κάτω.

Ὅπως κι' ἂν εἶναι, οἱ δυὸ ναυαγοὶ ἔφαγαν μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση τὰ νόστιμα θαλασσινὰ ποὺ ἡ σάρκα τους πιπερίζει λίγο—κι' ἔτσι, καθὼς παρατήρησε ὁ Πένκροφ—δὲν κατάλαβαν τὴν ἔλλειψη τοῦ πιπεριοῦ καὶ τῆς μουστάρδας! Ἀφοῦ χόρτασαν, γέμισαν τὰ μαντήλια τους καὶ τὶς τσέπες τους μ' αὐτοὺς τοὺς θαλασσινοὺς ...χουρμάδες καὶ συνέχισαν τὴν πορεία τους κατὰ τὸ νοτιά.

Ὁ Πένκροφ εἶχε λογαριάσει σωστά, γιατὶ ὕστερ' ἀπὸ μισῆς ὥρας πορεία, ἔφτασαν σ' ἕνα μέρος ὅπου ὁ γρανίτινος τοῖχος εἶχε κοπῆ, θαρρεῖς μὲ τὸ μαχαίρι, στὰ δυό. Τὸ ἄνοιγμα ἦταν πλατὺ—κάπου ἑκατὸ μέτρα—καὶ στὴ μέση του, κυλοῦσε ἕνα ποταμάκι ποὺ χυνόταν στὴ θάλασσα.

Μὲ μιὰ κραυγὴ χαρᾶς οἱ δυὸ φίλοι ἔτρεξαν νὰ πιοῦν ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ δροσερό, καθαρὸ νεράκι, ποὺ τοὺς φάνηκε σωστὸ νέκταρ.

—Ἔρμπερτ ἀγόρι μου, φώναξε ὁ ναυτικὸς ποὺ εἶχε ψυχὴ μικροῦ παιδιοῦ κι' εὐχαριστιόταν μὲ τὸ τίποτα. Τοῦτο τὸ νησὶ εἶναι λὲς ἐπίτηδες φτιαγμένο γιὰ ναυαγούς! Φαΐ ἔχουμε, νερὸ ἔχουμε, πρέπει νὰ βροῦμε, ὅπως σοῦ εἶπα πρίν, τὸ σπίτι μας!

—Λέω ν' ἀκολουθήσωμε τοῦτο τὸ ποταμάκι ὡς τὴν πηγή του, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

—Σύμφωνοι!

Ὡστόσο σ' ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ μέρος τῆς ἀκρογιαλιᾶς ποὺ τὴν χτυποῦσαν ἄγρια τὰ κύματα, ἡ θάλασσα εἶχε κυλήσει τεράστια λιθάρια ἀπὸ γρανίτη, ποὺ καθὼς εἶχαν σταθῆ τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, σχημάτιζαν ἀπὸ κάτω μικρὲς σκεπασμένες κοιλότητες. Αὐτὸ τὸ φαινόμενο εἶναι πολὺ συνηθισμένο στὰ μέρη ὅπου οἱ βράχοι εἶναι ἀπὸ γρανίτη καὶ οἱ σωροὶ ἀπὸ τὰ γρανίτινα λιθάρια λέγονται «Καμινάδες».

Ὁ Πένκροφ καὶ ὁ Ἔρμπερτ μπῆκαν σ' ἕναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς διαδρόμους ποὺ ἦταν μέσα στὶς «Καμινάδες». Καθὼς ἄλλα λιθάρια τοὺς σκέπαζαν, ὁ χῶρος ἦταν προφυλαγμένος ἀπὸ τὴ βροχή, ἀλλὰ ὁ ἀέρας σφύριζε ἐλεύθερα σ' ὅλο τους τὸ μάκρος, καὶ τὸ κρύο ἦταν τσουχτερό.

Ὡστόσο ὁ ναυτικὸς συλλογίστηκε πὼς ἂν ἔφραζε μὲ λάσπη καὶ μὲ πέτρες μερικὰ ἀνοίγματα, οἱ «Καμινάδες» μποροῦσαν νὰ γίνουν ἡ προσωρινή τους κατοικία.

— Εἶναι μύδια! Μπράβο! Θὰ εἶναι πιὸ νόστιμα ἀπὸ τ' αὐγά!...

Νὰ λοιπὸν ποὺ γιὰ τὴν ὥρα εἶχαν ἐξασφαλίσει καὶ τὸ σπίτι!

—Μόνο νὰ βροῦμε τὸν κ. Σμίθ, ἔλεγε ὁ Ἔρμπερτ. Αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο!

—Θὰ τὸν βροῦμε! Θὰ τὸν βροῦμε, ἔκανε ὁ Πένκροφ. Ἄνθρωποι σὰν τὸν ἀρχηγό μας, δὲ χάνονται! Εἶναι ἀδύνατο νὰ χαθοῦν!

Ὁ Πένκροφ τἄλεγε αὐτά, ἀλλὰ δὲν τὰ πίστευε. Αὐτὸς εἶχε πιὰ ἀπελπιστῆ πὼς θἄβρισκαν τὸν Κύρο Σμίθ. Σὰν ναυτικὸς ποὺ ἦταν, καὶ μάλιστα ναυτικὸς ποὺ εἶχε ταξιδέψει σ' ὅλες τὶς θάλασσες τῆς γῆς, εἶχαν πολλὰ δῆ τὰ μάτια του. Ἤξερε τί ἄπιστο στοιχεῖο εἶναι ἡ θάλασσα καὶ δὲν τῆς εἶχε καμμιὰ ἐμπιστοσύνη...

Ὁ ἄτυχος ἀρχηγός τους, σίγουρα θ' ἀναπαυόταν τώρα στὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ....

Κουβεντιάζοντας οἱ δυὸ φίλοι, ἀκολούθησαν τὸ ποταμάκι πρὸς τὶς πηγές του κι' ἀφοῦ βγῆκαν ἀπὸ τὴν στενὴ κλεισούρα ἀνάμεσα στὸ γρανίτινο βράχο, βρέθηκαν ξαφνικὰ μπροστὰ σὲ μιὰ μαγευτικὴ θέα. Μπροστά τους ἁπλωνόταν ἕνα ὑπέροχο τροπικὸ δάσος μὲ τὴν ὀργιαστική του βλάστηση καὶ τὰ πανύψηλα καταπράσινα δέντρα του... Τὸ ποταμάκι χανόταν μέσα στὰ πυκνὰ χορτάρια, κι' οἱ δυὸ φίλοι ἐξακολούθησαν νὰ βαδίζουν στὶς ὄχθες του.

Τὰ δέντρα ἦταν μεγάλα πεῦκα τροπικά, κουκουναριές, κι' ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ θαυμάσια περήφανα κωνοφόρα ποὺ λέγονται ντεοντάρ, καθὼς ἐξήγησε ὁ Ἔρμπερτ.

Ὁ Ἔρμπερτ εἶχε μεγάλη κλίση γιὰ τὶς φυσικὲς ἐπιστῆμες, καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴ Βοτανικὴ καὶ τὴ Ζωολογία. Στὴ Βοστώνη ἦταν οἰκότροφος στὸ σπίτι ἑνὸς σοφοῦ φυσιοδίφη ποὺ τὸν εἶχε συμπαθήσει πολύ. Γιὰ ὧρες τοῦ ἐξηγοῦσε διάφορα πράγματα σχετικὰ μὲ τὴ ζωὴ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, καὶ ὅπως τὸ ἔξυπνο ἀγόρι εἶχε περίφημη μνήμη, τὰ θυμόταν ὅλα. Ποιὸς νὰ μποροῦσε νὰ μαντέψη πὼς θὰ ἐρχόταν μιὰ ἡμέρα ποὺ οἱ γνώσεις του ἐκεῖνες θὰ ἦταν ἀληθινὰ πολύτιμες γιὰ τοὺς ναυαγούς, σ' ἐκεῖνο τὸ ἔρημο νησὶ ποὺ τοὺς εἶχε ρήξει ἡ τύχη!

—Ντεοντὰρ εἶπες Ἔρμπερτ; τὸν ἔκοψε γελώντας ὁ Πένκροφ. Λυποῦμαι, ἀλλὰ γιὰ μένα ὅλα αὐτὰ λέγονται «ξύλα γιὰ κάψιμο!».

—Ὅσο γιὰ ξερὰ ξύλα, ἄλλο τίποτα, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ. Εἶναι τόσα πεσμένα κάτω, ποὺ δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ μαζέψωμε ὅσα θέλομε!

—Καλά, ἀλλὰ πὼς θὰ τὰ μαζέψωμε; ρώτησε συλλογισμένος ὁ Πένκροφ. Κι' ὕστερα, σὰν νὰ τοῦ ἦρθε κάποια ἔμπνευση, χτύπησε ξαφνικὰ τὸ μέτωπό του...

—Μὲ τὸ ποτάμι! φώναξε ἐνθουσιασμένος. Ἔτσι δὲν κατεβάζουν τὴν ξυλεία ἀπὸ τὰ δάση;

—Ναί, ἀλλὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ κατεβαίνει πρὸς τὴ θάλασσα, μόνο μὲ τὴν ἄμπωτη. Στὴν πλημμυρίδα—ὅπως εἶναι τώρα— τὸ ρεῦμα ἀνεβαίνει πρὸς τὸ δάσος, καὶ στοιχηματίζω μάλιστα πὼς τὸ νερό του θὰ εἶναι ἁλμυρό!

—Φυσικά, εἶπε ὁ ναυτικός. Γιατὶ τώρα ἡ θάλασσα θὰ χύνεται στὸ ποτάμι! Ὅπως κι' ἂν εἶναι, τίποτα δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ φτιάσωμε μιὰ σχεδία, νὰ τὴ φορτώσωμε μὲ ξύλα, καὶ νὰ τὴν ἔχωμε ἕτοιμη νὰ κατεβῆ στὶς «Καμινάδες» ὅταν θ' ἀλλάξη τὸ ρεῦμα!

(Ἀκολουθεῖ)

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

ΟΙ ΦΡΕΓΑΔΕΣ

Μὲ τὸ πρῶτο ἀνάβλεμμα τοῦ ἥλιου φάνηκαν οἱ τέσσερις φρεγάδες ἀντίκρυ στὸν Καβομαλιᾶ. Ποῦθ' ἐρχόντανε; Γιὰ ποῦ πήγαιναν; Οὔτε ἄκουσε, οὔτ' ἔμαθε κανείς. Μὰ πρέπει νὰ ἦταν βασιλικὲς φρεγάδες. Κι' οἱ τέσσερις λέει, τὸ ἴδιο εἶχαν χτίσιμο· χυτὲς πρύμη-πλώρη. Κι' εἶχαν τὶς ἁρματωσιές τους βασιλικὲς καὶ κεῖνες. Τὰ κατάρτια τους ἀτόφια μπρούτζινα ἀπὸ κάτω στὴ σκάτσα ὡς πάνω στὴ γαλέτα· τὶς ἀντένες ἀτσαλένιες· σχοινιὰ καὶ ξάρτια ἀπὸ καμηλότριχα καὶ τὰ πανιά τους ὁλομέταξα. Ἂν ρωτᾶς γιὰ τὶς κουπαστὲς καὶ τὶς μπαταρίες τους, στὸ σύρμα ἦταν ντυμένες. Κι' εἶχαν στὴν πλώρη γιὰ θαλασσομάχο ἕνα διαμαντοκόλλητο σταυρό, τρόμο τῶν στοιχειῶν καὶ φρίκη τοῦ κυμάτου. Στὴν πρύμνη, ἀπάνω στὸ τιμόνι εἶχαν τὸ Ἅγιο Βαγγέλιο καὶ στὸ μεσανὸ κατάρτι ψηλὰ σ' ἕναν δικέφαλον ἀητό, τὴν Παναγιά ποὺ ἔλαμπε—προσκυνῶ τὴ χάρη της—σὰν αὐγερινός. Γιὰ τοῦτο βέβαια ἦταν βασιλικὲς φρεγάδες, τοῦ δικοῦ μας τοῦ βασιλιᾶ ποὺ ὥριζε στὴν Πόλη. Ἐκείνη τότε ἦταν ἡ κιβωτὸς τῆς Χριστιανοσύνης. Ποιὸς ξέρει τί ἀλλόφυλους πήγαιναν πάλι νὰ χτυπήσουν, νὰ στήσουν παντοδύναμο σὲ Ἀνατολὴ καὶ δύση τὸν τίμιο Σταυρό!

Ἦταν ἡ αὐγὴ ἀνοιξιάτικη· χαρὰ Θεοῦ! Φύλλο δὲ σειόταν οὐδὲ πούπουλο. Ἡ θάλασσα πήχτρα. Στὸ διάφανο οὐρανὸ πρόσμενες νὰ ἰδῇς καθρεφτισμένα τὰ νησιὰ καὶ τ' ἀκρογιάλια μὲ τὴν πρασινάδα τους. Ἀριστερὰ φαίνονταν τῆς Κρήτης τὰ βουνά· πίσω τὰ Δωδεκάνησα ἔδειχναν γαλανὰ τὰ ριζοβούνια τους κάτω ἀπὸ τὴν καταχνιὰ ποὺ τὰ ἔδενε σὰν πουπουλένιο γεφύρι· καὶ δεξιὰ κατέβαιναν τ' ἀκρωτήρια κι' οἱ κόρφοι τοῦ Μωριᾶ, ὡς τὸν Καβομαλιᾶ καὶ τὸ Τσιρίγο. Καὶ καθὼς χτυποῦσε ὁ ἥλιος ἔβλεπες τὶς στεριὲς νὰ χύνουν λογιῶν λογιῶν χρώματα καὶ τὶς φρεγάδες ν' ἀστραποβολοῦν, ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ θάλασσας.

Εἶχαν ἁπλωμένα ὅλα τὰ πανιά. Φλόκοι καὶ κοντραφλόκοι, γάμπιες καὶ παπαφίγγοι καὶ παρουκέτα καὶ τρίγγοι ὅλα στὴ θέση τους. Μὰ κρέμονταν ὅλα παραλυμένα καὶ μόνον τὰ μπρούλια τους ἀνάδευαν καμμιὰ φορά, σὰν φιδάκια ἕτοιμα νὰ φανε τὰ κεφάλια τους. Οἱ σκότες κρέμονταν καὶ κεῖνες παράλυτες στὰ χέρια τῶν ναυτῶν, ποὺ ἄδικα προσμένουν προσταγὴ νὰ γυρίσουν τὰ πανιὰ στὸν ἄνεμο. Κοιμήθηκε ἀπάνω στὸ χρυσοστόλιστο διάκι ὁ τιμονιέρης· ἡ βάρδια στὸ ξάγναντο τῆς πλώρης ψηλὰ κοιμήθηκε καὶ κείνη, τηρώντας πάντα ἐμπρός της. Οἱ καπετάνιοι στὰ χρυσᾶ καὶ τὰ βελουδένια, νυστάζουν ξαπλωμένοι σὲ πουπουλένια προσκέφαλα, κάτω ἀπὸ τὴν πρασινορρόδινη τέντα τῆς πρύμης, καὶ μόλις ἀκοῦνε τὸ λεβέντικο τραγοῦδι ποὺ παίζει τὸ σκλαβάκι μὲ τὸν ταμπουρᾶ. Κάτω στὸ ἀμπάρι οἱ σκλάβοι μὲ τὰ μεγάλα τους μαλλιά, τὰ κίτρινα πρόσωπα, τὰ μεστωμένα μπράτσα, κοιμήθηκαν καὶ κεῖνοι μέσα στὶς βαρειὲς ἀλυσίδες, ἀπάνω στοὺς πάγκους. Μὰ ποιὸς θὰ εἰπῇ πὼς κοιμήθηκαν! Τὰ τυραννισμένα κορμιά τους ναί· ὄχι ὅμως κι' ἡ ψυχή τους. Ἐκείνη τρέχει καὶ χαμοπατὰ στ' ἄσπρα τους σπιτάκια, στὶς θλιμμένες γυναῖκες καὶ τάρφανά τους παιδιά· στὰ κλήματα σταφυλοφορτωμένα καὶ τὰ γλυκόχυμα βοτάνια· στ' ἀφρᾶτα χώματα καὶ τὰ κρυσταλλένια νερά, στὰ λουλούδια καὶ τὰ πούλουδα γλυκειᾶς πατρίδας, ποὺ δὲν ἐλπίζουν νὰ τὴν ἰδοῦν ποτέ.

Ἄξαφνα ὅμως ξύπνησαν οἱ θαλασσινοί:

— Παιδιά! τὴ βάρκα στὴ θάλασσα· φωνάζει ὁ καπετάνιος τῆς πρώτης φρεγάδας. Ἀ-λὰ τὰ χέρια στὰ κουπιά· βγῆτε ἔξω στὰ σπηλάδια, καμακίστε χταπόδια στὰ θαλάμια τους, καλαμῶστε ἀχινούς, συνᾶχτε καβούρους, ξεκολλῆστε στρείδια ἀγνὰ ὅ,τι βρῆτε!

Τὸ εἶπε κι' ἔγινε εὐθύς. Ἔρριξαν τὰ παιδιὰ τὴ βάρκα στὴ θάλασσα· ἀ-λὰ τὰ χέρια στὰ κουπιά, βγῆκαν ἔξω στὰ σπηλάδια, καμακίζουν χταπόδια στὰ θαλάμια τους, καλαμώνουν ἀχινούς, συνάζουν καβούρους, ξεκολλοῦν στρείδια ἀγνά, ὅ,τι βρίσκουν. Μὰ τὸ ναυτόπουλο, ἕνας κασιδιάρης καὶ κακομοίρης, ποὺ τὸν εἶχαν γιὰ ψυχικό, ξεκόβει ἀπὸ τ' ἄλλα τὰ παιδιά. Οὔτε καμακίζει χταπόδια στὰ θαλάμια τους, οὔτε καλαμώνει ἀχινούς, οὔτε συνάζει καβούρους, οὔτε ξεκολλὰ στρείδια ἀγνὰ ὅ,τι εὗρει. Γυρίζει μόνον ἀπάνω κάτω στὶς μαυρισμένες πέτρες καὶ τὰ χορταριασμένα σπηλάδια σὰν κάτι νὰ ζητῇ. Τί εἶχε-τί ἔχασε; Τίποτα. Μὰ κάθε ἄνθρωπος μικρὸς-μεγάλος, πλούσιος-

...Αὐτιάζεται καλά· ἀκούει τὶκ-τὰκ σὰν νὰ ἀργοστάλαζε νερό.

φτωχὸς ἔχει καὶ τὸν ὁδηγό του.

Ἔχει νὰ κάμη κατιτί. Ὁ ὁδηγός του πηγαίνει καὶ τοῦ τὸ θυμίζει. Βουλήθηκε νὰ πάη πουθενά; Ὁ ὁδηγός του ἔρχεται καὶ τὸν ξυπνάει. Ἔτσι τώρα καὶ τὸν κασιδιάρη ἀνάγκαζε νὰ πηγαίνη ζητῶντας πρᾶμα ποὺ δὲν ἔχασε.

Τέλος εἶδε ὁ κασιδιάρης στὸ βράχο μιὰ σπηλιά. Βλέπει τὴ σπηλιά, μπαίνει μέσα. Μπαίνει μέσα, τί νὰ ἰδῆ; Τοίχους γυμνοὺς περίγυρα. Πάει βαθειά· σκοτάδι πίσσα. Αὐτιάζεται καλά· ἀκούει τὶκ-τάκ, τὶκ-τὰκ σὰν ν' ἀργοστάλαζε νερό. Ζυγώνει· ξανοίγει χάμου μιὰ λακκούλα ποὺ δεχότανε τοῦ βράχου τὴ διαμαντένια σταλαματιά. Τοῦ ἦρθε σὰν κάμα· παίρνει ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ νίβεται· δροσολογιέται. Ἀστόχαστα βγαίνει κι' ἕνα ψαράκι ποὺ ηὖρε νεκρὸ στὶς πέτρες καὶ τὸ ρίχνει μέσα. Μὰ τὸ ψάρι ζωντάνεψε κι' ἀρχίζει νὰ τριγυροφέρνη μέσα στὸ νερό.

— Μπρέ! λέει, κάνοντας τὸ σταυρό του.

Ἀλλὰ τὴν ἴδια ὥρα νοιώθει καὶ κεῖνος τὸ ἀρρωστημένο του κορμὶ νὰ θρέφεται σὰν στέλεχος πλατάνου ποὺ παίρνει νερὸ στὶς ρίζες του. Τὰ λέπια πέφτουν καὶ δείχνεται τὸ δέρμα ὁλομέταξο. Αἷμα πύρινο κουφοδρομεῖ στὶς φλέβες του· ψυχὴ μὲ ἄλλη ψυχὴ σταυρώνονται στὰ φυλλοκάρδια του· φτερὰ ἔκαμε νὰ πετάξη στὰ ἐπουράνια. Κουφάρι ἦταν, περιστέρι ἔγινε.

— Μπρέ! ξαναλέει· ἔλα Χριστὲ καὶ Παναγιὰ κοντά μου!

Τρέχει ἔξω· κράζει τοὺς συντρόφους του. Γυρίζουν ἐκεῖνοι στὶς φωνές, κοιτάζουν καὶ σταυροκοποῦνται. Ἄγγελος εἶναι, ἄνθρωπος εἶναι, δὲν ξέρουν.

— Μωρὲ ποιὸς εἶσαι σύ;

—Ἐγώ, ὁ κασιδιάρης· κουφάρι ἤμουν καὶ περιστέρι γίνηκα· φτερὰ ἔχω νὰ πετάξω στὰ ἐπουράνια.

Τρέχουν κοντά, τὸν κοιτάζουν ἀπὸ δῶ, τὸν φέρνουν ἀπὸ κεῖ, τὸν καλογνωρίζουν.

—Ἀμ ποιὸς σ' ἔκαμ' ἔτσι;

— Τὸ καὶ τό· ηὖρα τ' ἀθάνατο νερό.

— Πῶς; Ποῦ;

— Μέσα στὴ σπηλιά.

Ἀκοῦνε καὶ θαυμάζουν, ρίχνουν ὅ,τι εἶχαν στὰ χέρια τους καὶ τρέχουν στὴ σπηλιά. Φτάνουν ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά, πιάνουν φιλονικία.

—Ὄχι ἐγὼ θὰ μπῶ πρῶτος.

—Ὄχι ἐγώ.

Λόγο πρὸς λόγο πιάνονται στὰ χέρια. Πιάνονται στὰ χέρια, τραβοῦν τὰ στυλέτα· μακελοκόβονται. Νά τί θὰ εἰπῆ παλιόκοσμος! Γιὰ νὰ εὕρουν τὴν ἀθανασία ηὗραν ὅλοι τὸ θάνατο μπροστὰ στὴν πηγή της!

Τὸ ναυτόπουλο, καθὼς εἶδε αὐτά, πηδάει στ' ὀρθολίθι καὶ βάνει τὶς φωνές. Ἀκοῦνε ἀπὸ τὶς φρεγάδες, ρίχνουν βάρκες στὴ θάλασσα, ἀ-λὰ τὰ χέρια στὰ κουπιά, βγαίνουν ἔξω. Μαθαίνουν καὶ κεῖνοι τὸ θαῦμα, ρίχνονται ὅλοι στὴ σπηλιά· μὰ ἀντὶ νὰ χωρίσουν πιάνουν τὴ φιλονικία.

—Ὄχι ἐγὼ θὰ μπῶ πρῶτος.

—Ὄχι ἐγώ.

Λόγο πρὸς λόγο πιάνονται στὰ χέρια, τραβοῦν τὰ στυλέτα, μακελοκόβονται κι' ἐκεῖνοι.

Τὸ ναυτόπουλο βλέποντας ἔτσι πηδάει πάλι στ' ὀρθολίθι καὶ βάνει τὶς φωνές. Βάνει τὶς φωνές, ἀκοῦνε ἀπὸ τὶς φρεγάδες, ρίχνουν καὶ τὶς ἐπίλοιπες βάρκες στὴ θάλασσα, βάνουν ὅλο τὸ τσοῦρμο μέσα καὶ βγαίνουν ἔξω οἱ καπετάνιοι. Βγαίνουν ἔξω, ρίχνονται ἀποδῶ, τρέχουν ἀποκεῖ, φωνάζοῦν, βρίζουν, φοβερίζουν· μὰ ποιὸς τοὺς ἀκούει; Ὅλοι οἱ ἄντρες εἶναι πιασμένοι στὰ χέρια. Μανία σκοτωμοῦ κι' αἱμάτου δίψα κυρίευε καθένα ποὺ πλησίαζε τὴ σπηλιά, λὲς καὶ ἄχνιζε γύρω τοῦ Κάη ὁ θυμός. Οἱ ναῦτες μὲ τὰ στυλέτα θρῆνο ἔκαναν· οἱ σκλάβοι ποὺ δὲν εἶχαν στυλέτα, σήκωναν τὶς ἁλυσίδες καὶ μὲ τὴν πρώτη ἄνοιγαν τὸν τάφο τοῦ ἐχθροῦ. Ὅσοι δὲν εἶχαν ἁλυσίδες πέτρες σήκωναν· κι' ὅσοι δὲν εἶχαν πέτρες, εἶχαν τὰ δόντια καὶ τὰ νύχια τους, ποὺ κατέβαζαν λουρίδες τὸ κρέας. Τὸ αἷμα ἔβαφε τὶς πλάκες περίγυρα. Οἱ σάρκες σπαρτάριζαν κομμάτια στὰ μαῦρα χώματα. Οἱ σκοτωμένοι ἔφραζαν τὴν πόρτα τῆς σπηλιᾶς κι' οἱ λαβωμένοι βαρυγκομοῦσαν.

Ὡς τόσο δὲν ἔπαυσε ὁ σκοτωμός. Ἡ δίψα τοῦ αἱμάτου ὅσο πήγαινε ὅλο μεγάλωνε. Οἱ ἴδιοι καπετανέοι ἄρχισαν νὰ νοιώθουν κάποιο ἄφαντο χέρι νὰ τοὺς σπρώχνη στὸ χαμὸ καὶ δυὸ - τρεῖς φορὲς ἔφεραν τὸ χέρι στὸ στυλέτο καὶ γλυκόσυραν τὴ μισὴ λάμα ἔξω ἀπὸ τὸ θηκάρι της.

Μὰ κρατήθηκαν.

— Μωρὲ σκυλιὰ τί κάνουμε! εἶπαν ἀναμεταξύ τους. Τοῦτο εἶναι θεϊκὴ κατάρα!... Σὲ τί κριματίσαμε κι' ἤρθαμε νὰ σφαγοῦμε συνατοί μας ἐδῶ στὸν ἔρμο βράχο!...

Ρίχνονται ἀμέσως στὰ γόνατα. κλαῖνε, μύρωνται, σταυροκοπιῶνται.

—Ἀμάν, Θεέ μου! σῶσε μας ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ ταζόμαστε ὅλοι στὴ χάρη σου. Ξεχνοῦμε τὸν κόσμο καὶ τὰ καλά του· παρατοῦμε γυναῖκες καὶ παιδιά· ἔλεος!

Μόλις τάχθηκαν οἱ καπετάνιοι ἀμέσως ἔπαψε τὸ κακό· Μὲ μιᾶς συνῆρθε τὸ τσοῦρμο. Σὰν νὰ μὴν ἤξεραν τί ἔκαναν ὡς τώρα, εἶδαν

(Συνέχεια στὴ σελίδα 46)

Λόγο πρὸς λόγο πιάνονται στὰ χέρια, τραβοῦν τὰ στυλέτα· μακελοκόβονται...

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

Τὸ Παραμυθάκι μας

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ σὲ κάποιο μικρὸ χωριουδάκι ζοῦσε ἡ Δροσούλα ποὺ ἦταν καλὴ καὶ ὄμορφη, σωστὸς ἄγγελος στὴν ψυχὴ καὶ στὴ μορφή.

Κάθε πρωΐ, μόλις χάραζε, ἡ Δροσούλα ξεκινοῦσε ἀπ' τὸ σπιτάκι της κι' ἀνέβαινε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψη μανιτάρια κι' ἄγρια χόρτα. Κι' ἀφοῦ γέμιζε τὸ καλάθι της κατέβαινε στὴν γειτονικὴ πόλι, πουλοῦσε τὰ μανιτάρια της καὶ χαρούμενη ξαναγύριζε στὸ χωριό της γιὰ νὰ φέρη τὰ χρήματα ποὺ κέρδισε μὲ τὸν κόπο της, στὴν ἄρρωστη μανούλα της. Μὲ τὰ λεπτὰ αὐτὰ ἡ Δροσούλα θ' ἀγόραζε φάρμακα γιὰ τὴ γλυκειά της μανούλα, θὰ τῆς ἔπαιρνε γάλα, αὐγά, βούτυρο κι' ὅτι ἄλλο εἶχε ἀνάγκη.

Ἔτσι καὶ τὴν παγωμένη αὐτὴ μέρα τοῦ Γεννάρη, ἡ Δροσούλα ξεκίνησε χαράματα γιὰ τὸ βουνό. Μέσα στὸ καλαθάκι της εἶχε ἕνα μόνο κομμάτι ψωμὶ καὶ λιγοστὲς ἐληές. Αὐτὸ ἦταν καὶ τὸ κολατσό της καὶ τὸ μεσημεριανὸ φαγητό της, μέσα στὸ δάσος.

Εἶχε περάσει τὸ μεσημέρι, ὅταν τὸ καλάθι τῆς Δροσούλας εἶχε γεμίσει ἀπὸ ὄμορφα, φρέσκα-φρέσκα μανιτάρια. Καὶ τότε ἡ Δροσούλα κάθισε στὴν κουφάλα κάποιου δένδρου γιὰ νὰ ξαποστάση καὶ νὰ φάη τὸ ψωμὶ καὶ τῆς ἐληές της. Κι' εἶχε τόση πεῖνα. Ξάφνου, μιὰ γριὰ ζητιάνα παρουσιάστηκε μπροστά της,

— Κορούλα μου, τῆς εἶπε, πεινῶ. Δὲν μοῦ δίνεις καὶ μένα λίγο ἀπὸ τὸ φαγητό σου;

Ἦταν τόσο πονόψυχη ἡ Δροσούλα. Χωρὶς καθόλου νὰ στενοχωρηθῆ πρόσφερε τὸ ψωμάκι καὶ τὶς ἐληές της στὴν ζητιάνα. Μὰ σὰν πρόσεξε καλὰ πὼς ἡ φτωχὴ γυναῖκα μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνα ἦταν μισόγυμνη, μὲ κάτι κουρέλια ποὺ τὴ σκέπαζαν, ἔβγαλε γρήγορα - γρήγορα τὸ σάλι ποὺ εἶχε στὸ ξανθὸ της κεφάλι καὶ τὸ ἔρριξε στοὺς ὤμους τῆς γριᾶς ζητιάνας.

— Εὐχαριστῶ παιδί μου, τῆς εἶπε ἐκείνη, νάχης τὴν εὐλογία τῆς Παναγιᾶς.

Νηστική, μὲ τὴν ψυχὴ χαρούμενη πῆρε ἡ Δροσούλα τὸ δρόμο γιὰ τὴν πόλη· τὸ τσουχτερὸ κρύο δὲν τὸ ἔνοιωθε ὅπως τόσες ἄλλες φορές. Πούλησε ὡστόσο τὰ μανιτάρια της, ἔβαλε τὰ λίγα χρήματα ποὺ πῆρε στὴν τσέπη τοῦ τριμένου παλτοῦ της καὶ τρέχοντας ξεκίνησε γιὰ τὸ χωριό.

Εἶχε πιὰ βραδιάσει ὅταν ἡ Δροσούλα μπῆκε στὸ φτωχικό της, χωρὶς νὰ νοιώθη τὴν κούραση. Ἡ ἄρρωστη μάνα τὴν περίμενε μ' ἀγωνία. Καὶ τὸ καλὸ κορίτσι, πλησίασε στὸ κρεββάτι.

Μὲ τὴν ψυχὴ χαρούμενη πῆρε ἡ Δροσούλα τὸν δρόμο γιὰ τὴν πόλη...

Βούτηξε τὸ χέρι της στὴν τσέπη γιὰ νὰ δείξη στὴ μάνα της τὰ κέρδη ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῆς ἡμέρας.

Ἡ Δροσούλα κρατοῦσε στὰ χέρια της ἀντὶ τὰ λίγα λεπτὰ ποὺ πῆρε ἀπὸ τὴν πούληση τῶν μανιταριῶν, μιὰ χούφτα χρυσᾶ νομίσματα!

Ἡ μικρὴ γονάτισε τότε μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα κι' εὐχαρίστησε τὴν Παναγία, ποὺ εἶχε κάνη τὸ θαῦμα της.

Σὲ λίγο καιρὸ γίνηκε καλὰ κι' ἡ μητέρα της.

Κι' ἔζησαν καλὰ κι' ἐμεῖς καλύτερα.

Ἡ Ἀνέμη

Κουβεντοῦλες μὲ τὴ Γιαγιά.

Ὁ τεμπελάκος.

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Θὰ σᾶς πῶ πάλι σήμερα τὰ βάσανά μου μιὰ ποὺ γνωριστήκαμε. Τί τραβῶ ἡ δόλια μ' ἐκεῖνο τὸν ἐγγονό μου—ὄχι τὸ Θαλῆ, ἕναν ἄλλο, τὸν Τέλη.

Ὁ Τέλης, ποὺ λέτε, γύρισε ἀργὰ ἀπ' τὸ σχολεῖο — πάει στὴ δευτέρα τάξη.

— Τί ἔπαθες, Τέλη; τοῦ λέω.

—Ἤμουν τιμωρία μοῦ ἀπάντησε γιατὶ πῆγα χωρὶς νάχω γράψη τὸ μάθημά μου. Μὰ ἔννοια σου, γιαγιακούλα μου κι' ἀπὸ σήμερα θὰ κάθωμαι νὰ γράφω μόλις φάω.

Σὰν ἔφαγε ὅμως ξέχασε τὴν ὑπόσχεσή του.

— Τέλη, ἔ Τέλη, κάθησε, παιδί μου νὰ γράψης, τοῦ λέω.

— Οὔφ, καλὲ γιαγιὰ νὰ μὴ πάρω ἀνάσα; Σὲ λίγο θὰ γράψω.

Πέρασε μιὰ ὥρα. Ὁ Τέλης οὔτε κὰν θυμᾶται τὸ γράψιμό του.

— Τέλη τοῦ ξαναφωνάζω, ἀκόμη; Ἔλα νὰ γράψης.

— Μὲ τέτοια λιακάδα, γιαγιάκα μου; Ἄσε νὰ βραδυάση καὶ θἄρθω.

Εἶπα νὰ μὴ τοῦ μιλήσω νὰ δῶ τί θὰ κάνη. Μόνο σὰν σκοτείνιασε ἀποφάσισε νἄμπη στὸ σπίτι.

Σὰν ἀποφάγαμε καὶ γιὰ βράδυ, τοῦ θύμισα πάλι.

— Τώρα, πιὰ γιαγιά; Αὔριο θὰ σηκωθῶ πρωΐ - πρωΐ καὶ θὰ δῆς τί ὡραῖα ποὺ θὰ γράψω.

Φυσικὰ τὸ πρωΐ δὲ μποροῦσε ν' ἀνοίξη τὰ μάτια του ἀπὸ τὴ νύστα. Ἔτσι, σὰν εἶδε πὼς πέρασε ἡ ὥρα, ἄρχισε τὶς κλάψες γιατὶ ἤξερε τί τὸν περίμενε στὸ σχολεῖο.

— Γιατὶ δὲ μοῦ τὄλεγες νὰ γράψω; Πῶς πέρασε ἡ ὥρα;

Κι' ἄρχισε μιὰ φασαρία, ἕνα κακό, ποὺ δὲ λέγεται...

Ἔφαγε, ποὺ λέτε, τῆς χρονιᾶς του ἀπ' τὸν πατέρα του καὶ πάει νὰ πάρη τώρα καὶ τὶς ὑπόλοιπες ἀπ' τὴ δασκάλα του. Μὰ νὰ δοῦμε θὰ διορθωθῆ τουλάχιστον αὐτὴ τὴ φορὰ ἢ θὰ κάνη πάλι τὰ ἴδια;

Ἐσεῖς τί λέτε;

Ἡ γιαγιὰ Καντιανή.

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) Τετράγωνο

Στὰ λευκὰ τετραγωνάκια νὰ τοποθετηθοῦν μονοὶ ἀριθμοὶ σὲ τρόπο ὥστε τὸ ἄθροισμα ἀπὸ κάθε ὁριζόντια, κάθετη ἢ διαγώνιο σειρὰ νὰ εἶναι 111.

	6		28		24
	8		26		22
	34	18		4	
36		20		2	
16				32	30
14		12	10		

2) Φτερωτὲς συλλαβὲς

Ἀπὸ κάθε μιὰ ἀπ' τὶς παρακάτω λέξεις νὰ πάρετε δυὸ συνεχόμενα γράμματα. Ἂν ἡ λύση εἶναι σωστὴ τότε τὰ γράμματα, ἂν διαβαστοῦν μὲ τὴ σειρά, δίνουν ἕνα μεγάλο ἔργο ποὺ ἐδημιούργησε ἡ Βασίλισσά μας.

Οἱ λέξεις ποὺ ἀπ' αὐτὲς θὰ πάρετε τὰ γράμματα, εἶναι: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ— ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ— ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ— ΣΟΚΟΛΑΤΑ— ΕΠΙΣΗΜΟΣ.

3) Γιατί δὲν μπορεῖ;

Μιὰ νοικοκυρὰ ἔχει αὐγά, βούτυρο, τηγάνι καὶ φωτιά. Ὡστόσο, δὲν μπορεῖ νὰ φτιάξη ὀμελέττα. Γιατὶ δὲν μπορεῖ;

4) Μαγικὸ τετράγωνο

Στὰ παρακάτω τετραγωνάκια νὰ τοποθετηθοῦν τὰ γράμματα: Α—Α—Α—Γ—Γ—Ι—Ι—Ι—Ρ—Σ—Σ—Τ—Τ—Ρ—Ω—Ω ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ὁριζόντια καὶ κάθετα, λέξεις ποὺ νὰ ἔχουν τὴν παρακάτω σημασία:

1) Βασιλιᾶς τῆς Σπάρτης. 2) Πλέει στὴ θάλασσα. 3) Γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. 4) Ἂν εἶχε ἕνα γιῶτα ἀκόμη θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ φᾶμε.

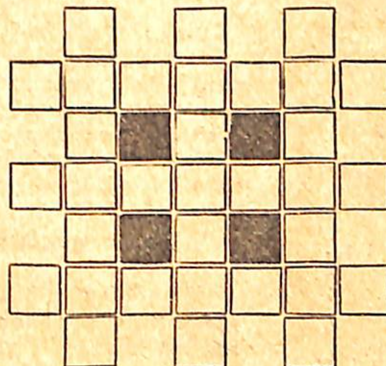
5) Ἡ ἡλικία

Ὁ πατέρας ἔχει ἡλικία τρεῖς φορὲς μεγαλύτερη ἀπ' τὴν ἡλικία τοῦ γιοῦ του. Ὅταν ὅμως ὁ γιὸς γίνη δύο φορὲς μεγαλύτερος ἀπ' ὅ,τι εἶναι σήμερα, ὁ πατέρας θὰ εἶναι δυὸ φορὲς μεγαλύτερος ἀπ' αὐτὸν κι' ὄχι τρεῖς φορὲς ὅπως εἶναι σήμερα. Μπορεῖτε νὰ βρῆτε ποιὰ ἡλικία ἔχουν σήμερα ὁ πατέρας καὶ ὁ γιός;

6) Πόσα θὰ χρειασθῇ;

Ἕνας φτωχὸς μαζεύει στὸ δρόμο ἀποτσίγαρα καὶ μὲ τὸν καπνό τους στρίβει τσιγάρα καὶ τὰ καπνίζει. Γιὰ νὰ φτιάξη ἕνα τσιγάρο χρειάζεται 4 ἀποτσίγαρα. Πόσα ἀποτσίγαρα πρέπει νὰ μαζέψη γιὰ νὰ φτιάξη 5 τσιγάρα;

7) Δικτυωτὸ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΑ:

1) Ἵδρυσε μία ἱστορικὴ πρωτεύουσα.
2) Αὐτὴ ἔθρεψε αὐτὸν ποὺ βρήκατε.
3) Ἀκρωτήριο τῆς Ἀττικῆς.

Σταυρόλεξο ἀριθμὸς 2.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Αὐτὸς ὁ οὐρανὸς εἶναι ὁ γλυκύτερος τοῦ κόσμου. 2) Ἀπὸ αὐτὸ ἀρχίζομε πάντα. 3) Ἀκρωτήριο τῆς Ἀττικῆς. 4) Δὲν ἔχει διακοπὲς (οὐδέτερον). 5) Τὰ κυνηγοῦν οἱ γυναῖκες. 6) Ἂν προσθέσετε ἕνα φωνῆεν στὸ τέλος, θὰ γίνη γυναικεῖο ὄνομα. 7) Ἕνας ἀπὸ τοὺς «Τρεῖς Σωματοφύλακες. 8) Μετάλλινο ἐργαλεῖο. 9) Τὰ ἀναφερόμενα σὲ Εὐρωπαϊκὸ Κράτος. 10) Αὐτὴ προστατεύει τὶς ἐλευθερίες τῶν λαῶν. 11) Ἐκεῖ ὑποδεχόμαστε τοὺς ξένους. 12) Γυναικεῖο ὄνομα.

ΚΑΘΕΤΑ: 2) Μ' αὐτὴν ἐπιβάλλονται οἱ κομμουνισταί. 4) Προφήτης ἀπὸ τοὺς μικρούς. — Περίφημος καραγκιοζοπαίχτης. 5) Ἐξυπνώτατο ζῶο (δημῶδες). 6) Ἡ ὑπομονή του εἶναι παροιμιώδης.— Τρώγονται φρέσκα καὶ ξερά. 7) Βυζαντινὴ πόλη τῆς Καππαδοκίας.—Ἄθλημα (ἀντίστροφα). 8) Ἀβησσυνὸς φύλαρχος. 9) Ἐκεῖ μπαίνει τὸ κρασί.— Τοὺς εἰσπράττει τὸ Κράτος. 11) Τὴ λατρεύει ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς (γενική).

ΛΥΣΕΙΣ 1ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) Δικτυωτὸ

Οἱ λέξεις ποὺ πρέπει νὰ σχηματισθοῦν ὁριζόντια καὶ κάθετα, εἶναι: 1) ΚΟΡΣΙΚΗ. 2) ΑΣΤΕΙΟΝ. 3) ΕΚΠΟΡΘΩ.

2) Φτερωτὲς συλλαβὲς

Ἡ ἀρρώστεια εἶναι: ΒΡΟΓΧΟΠΝΕΥΜΟΝΙΑ.

3) Ἡ Διαθήκη

Ὁ γιός του θὰ πάρη τὰ 4 ἕβδομα τῆς περιουσίας, ἡ γυναῖκα του τὰ 2 ἕβδομα καὶ ἡ κόρη του τὸ 1 ἕβδομο. Ἔτσι σύμφωνα μὲ τὴν διαθήκη, ὁ γιός του θὰ ἔχη διπλάσιο μερίδιο ἀπὸ τὴ γυναῖκα του καὶ ἡ γυναῖκα του διπλάσιο μερίδιο ἀπὸ τὴν κόρη του.

4) Αἰνίγματα

1) Τὸ λουλούδι ΙΟΝ.
Τὸ πέλαγος ΙΟΝΙΟΝ.
2) Ἡ γλῶσσα.

5) Μαγικὸ τετράγωνο

Νὰ πῶς θὰ συναρμολογηθοῦν τὰ γράμματα γιὰ νὰ σχηματισθοῦν οἱ λέξεις ποὺ ζητοῦνται:

Ν	Ι	Κ	Α
Ι	Μ	Α	Μ
Κ	Α	Ρ	Α
Α	Μ	Α	Ν

6) Πρόβλημα

Οἱ ἀριθμοὶ θὰ τοποθετηθοῦν ἔτσι γιὰ νὰ δίνουν ὁριζόντια καὶ κάθετα ἄθροισμα 260.

33	48	49	64	25	24	9	8	= 260
26	23	10	7	34	47	50	63	= 260
35	46	51	62	27	22	11	6	= 260
28	21	12	5	36	45	52	61	= 260
40	41	56	57	32	17	16	1	= 260
31	18	15	2	39	42	55	58	= 260
38	43	54	59	30	19	14	3	= 260
29	20	13	4	37	44	53	60	= 260
260	260	260	260	260	260	260	260	

Λύση σταυρολέξου ἀριθ. 1

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΙΣ. 3) ΔΕΙΝΟΣΑΥΡΟΣ. 5) ΜΥΣΤΑΞ — ΑΝΘΗ. 7) ΝΙΚΗ — ΤΣΑΝΤΑ. 9) ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΙ. 11) ΝΑΥΚΡΑΤΟΥΣΑ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΠΕΔΕΜΟΝΤΙΟΝ. 3) ΙΔΙΟΣ — ΚΑΠΟΥ. 5) ΟΝΟΜΑ — ΣΠΟΡ. 7) ΟΜΑΣ — ΠΟΤΟΣ. 9) ΕΙΡΩΝ — ΝΟΜΟΥ. 11) ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΑ.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΝ

Πρωτοχρονιάτικες γιορτές.

Τὰ Πουλιὰ καὶ αἱ ὁδηγοὶ τῆς παιδόπολης «Ἁγία Ἑλένη» Ἰωαννίνων, ἔκαναν μιὰ ὡραία γιορτὴ γιὰ τὴν Πρωτοχρονιὰ μὲ τραγούδια, σκὲτς καὶ παιχνίδια. Ὁδηγοὶ καὶ προσκαλεσμένοι πέρασαν πολὺ εὐχάριστα.

Προστατεύετε τὰ δάση μας!

Αἱ ὁδηγοὶ τῆς παιδόπολης «Ἅγιος Ἀλέξανδρος» τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέα, καθάρισαν τὸ δάσος ἀπὸ τὶς κάμπιες.

Τελετὴ ὑποσχέσεως.

Ἀργοπορημένη ἔφθασε ἡ εἴδηση ὅτι αἱ ὁδηγοὶ τῆς παιδόπολης «Ἅγιος Ἰάκωβος» Μυτιλήνης ἔδωσαν τὴν ὑπόσχεσή τους.

Πρόσκοποι υἱοθετοῦν χωριὸ τῆς Ἠπείρου.

Ἡ 3η ὁμάδα Ναυτοπροσκόπων τοῦ Πειραιῶς ἀνέλαβε ὑπὸ τὴν προστασία της τὸ χωριὸ Φλαμπουράρι τοῦ Ζαγορίου.

Δῶρα σὲ συμμοριόπληκτα.

Οἱ Ἐρυθροσταυρίτες τοῦ Πανελληνίου ἐκπαιδευτηρίου Βύρωνος τῆς Κας Ἀναστασίας Νιώτου, πῆγαν εἰς τὴν παιδόπολη στὸ Καστρὶ καὶ πρόσφεραν δῶρα στὰ συμμοριόπληκτα παιδιά.

Στὴν ἐπίδειξη τοῦ «Ρέξ».

Πολὺ συγκινητικὸ θέαμα παρουσίασε τὴν περασμένη ἑβδομάδα ἡ αἴθουσα τοῦ θεάτρου «Ρὲξ» γεμάτη ἀπὸ 1200 συμμοριόπληκτα παιδάκια, ποὺ χαρούμενα καὶ ἐνθουσιασμένα παρακολούθησαν τὴν χορευτικὴ ἐπίδειξη τῆς Σχολῆς Ραλλοῦ - Μάνου μὲ τὸ ἔργο «ὁ χορὸς τῶν παιχνιδιῶν».

Στὴν παιδόπολη Καβάλλας.

Ἡ «Μάνα τοῦ Στρατιώτη» καὶ κυρίες τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐράνου ἐπεσκέφθηκαν τὴν παιδόπολη Ἅγιος Γεώργιος Καβάλλας. Τὰ συμμοριόπληκα παιδιὰ τῆς παιδόπολης τραγούδησαν διάφορα τραγούδια.

Τὰ παιδιὰ τῆς παιδόπολης δέχτηκαν πολλὰ δῶρα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς πρωτοχρονιᾶς.

Οἱ Πρόσκοποι.

Τὸ Σῶμα τῶν Ἑλλήνων Προσκόπων ἀπέστειλεν στὸν Βασιλέα τὴν παρακάτω εὐχή:

«Τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων εἰς τὴν αὐγὴν τοῦ 1950, τὴν 40ετηρίδα τῆς ἱδρύσεώς του, εὔχεται εὐλαβῶς εἰς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα καὶ Γενικὸν Ἀρχηγόν του, ὅπως εὐτυχῇ, νὰ ὁδηγῇ πάντοτε τὸ Ἔθνος πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐημερίαν καὶ ὅπως ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην ἡγεσίαν Του οἱ Πρόσκοποι, φανοῦν ἄξιοι τῆς προσδοκίας Του, ἐργαζόμενοι ὑπηρετοῦντες καὶ βοηθοῦντες μὲ ὅλας αὐτῶν τὰς δυνάμεις».

— Ἡ 1η Ὁμὰς Ναυτοπροσκόπων Ἀθηνῶν ἐπῆγε στὸ Ναύσταθμο κι' ἐψυχαγώγησε στὸ θωρηκτὸ «Ἀβέρωφ» τὰ παιδιὰ τῶν ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματιπῶν καὶ ναυτῶν τοῦ Β. Ν. Εἰς τὴν γιορτὴ αὐτὴ κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Βασιλικοῦ μας Ναυτικοῦ πῆραν μέρος καὶ οἱ Πρόσκοποι τῆς παιδόπολης «Ἀπόστολος Παῦλος», Καστρί.

— Μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν γιορτῶν, οἱ Πρόσκοποι σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα ἐπεσκέφθησαν νοσοκομεῖα, στρατιωτικὰ τμήματα καὶ παιδοπόλεις, καὶ ἐψυχαγώγησαν τοὺς στρατιῶτες, τραυματίες καὶ τὰ συμμοριόπληκτα παιδιά.

— Οἱ Πρόσκοποι Νέου Φαλήρου ἔκαμαν εἰδικὴ γιορτὴ γιὰ τὰ ἄπορα παιδιὰ τῆς περιοχῆς των καὶ διένειμαν παιχνίδια σὲ 56 συμμοριόπληκτα τῆς παιδοπόλεως ΠΙΚΠΑ.

ΟΙ ΦΡΕΓΑΔΕΣ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 43)

μὲ φρίκη τὸ σκοτωμὸ καὶ τὰ αἵματα ἐμπρός τους.

Οἱ καπετάνιοι πῆραν τότε τὸ ναυτόπουλο νὰ τοὺς δείξη τὴ σπηλιὰ γιὰ νὰ εὕρουν τὸ ἀθάνατο νερό. Ἅμα τὸ εὕρουν, σκέφτηκαν, ἀνασταίνουν εὔκολα τοὺς σκοτωμένους. Πάνε μέσα στὴ σπηλιά, ψάχνουν ἀποδῶ, γυρεύουν ἀποκεῖ σταλιὰ νερό. Ὁ φόνος τὸ μόλεψε κ' ἔφυγε ἀπὸ τὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου· μαζὶ χάθηκε καὶ τὸ ψαράκι. Φαρμακωμένοι βγῆκαν ἔξω οἱ καπετάνιοι. Ἀλλ' ὥς ποὺ νὰ ἔβγουν ἀκοῦνε ποὺ φρεσκάριζε ὁ καιρός. Ζωντανὰ τὰ κύματα ἄρχισαν νὰ δέρνωνται στὰ ριζιμιὰ σπηλάδια.

— Τὶς βάρκες, μωρὲ παιδιά! φωνάζουν δυνατά.

Ὥστε νὰ τὸ εἰποῦν, οἱ βάρκες βρίσκονται καρφωμένες στὰ δόντια τοῦ βράχου καὶ ροκανίζονται ἀργὰ καὶ ἄσφαλτα μὲ τὸν ἀφρὸ τοῦ κυμάτου. Ἀπελπισμένοι πηδᾶνε σ' ὀρθολίθι ν' ἀγναντέψουν τὶς φρεγάδες. Μὰ ποῦ φρεγάδες;

Τὸ κῦμα ποὺ ἐρχότανε δυναμωμένο ἀπὸ τοῦ Τσιρίγου τὸ στενὸ κι' ὁ ἄνεμος, ἄξιοι κι' οἱ δυὸ γεμιτζίδες, πόδισαν τὰ καμαρωτὰ πλεούμενα καὶ τοὺς ἔδωκαν δρόμο στ' ἀνοιχτά.

Οἱ καπετάνιοι πέφτουν στὰ γόνατα. Φῶς φανερὸ ἔβλεπαν πὼς ἦταν θέλημα θεοῦ ν' ἀπομείνουν στὸ φοβερὸ ἀκρωτῆρι. Ἕνα μὲ τὸ ἄλλο ἔχτισαν ἐκεῖ τὰ εἰκοσιτέσσαρα μοναστήρια. Μὰ τὸ ἀθάνατο νερὸ δὲν ξαναφάνηκε. Μόνον δυὸ φορὲς τὸ χρόνο, στὴν πρώτη Ἀνάσταση καὶ τοῦ Σωτῆρος, τὴν ὥρα ποὺ ἀνοίγουν τὰ Ἐπουράνια, ὁ βράχος ρίχνει ἀπὸ μιὰ στάλα στὴ γῆ. Πολλοὶ πηγαίνουν καὶ ξενυχτοῦν μέσα στὴ σπηλιά, καλόγεροι καὶ λαϊκοί, ἄντρες καὶ γυναῖκες, μὲ τὰ μαντήλια στὸ χέρι καὶ τὰ μάτια κολλημένα στοῦ βράχου τὸ μακαριστὸ μαστάρι. Ὅμως ἄδικα ξενυχτοῦν. Ὁ βράχος τὸ βγάζει κι' ἡ γῆ ζηλιάρα τὸ αναρουφᾶ εὐθύς. Φοβᾶται λές, μὴν τ' ἀποχτήση ὁ μαῦρος ἄνθρωπος καὶ γλυτώση ἀπὸ τὸ φοβερὸ της χωνευτῆρι. Κι' οἱ ξενυχτισμένοι φεύγουν κάθε χρόνο μὲ τὴν ἴδια πίκρα στὴν ψυχή, χωρὶς νὰ ἰδοῦν ἄλλο, παρὰ τὰ κάτασπρα κόκκαλα ποὺ κοίτονται βωμὸς ἀκόμη στὴ μέση τῆς σπηλιᾶς.

Ἐδῶ εἶδα τὰ κόκκαλα καὶ γὼ ἄκουσα γιὰ τὶς φρεγάδες τὶς βασιλικές. Ἀφοῦ παράδειραν γιὰ χρόνια στ' ἀνοιχτὰ κατέβηκαν σύξυλες στὸν ἄμμο τοῦ βυθοῦ. Ἡ μιὰ βρίσκεται στῆς Κρήτης τὰ νερά· ἡ ἄλλη κάπου στὴ Ρόδο κι' οἱ ἄλλες δυὸ ἀνάμεσα στὰ Δωδεκάνησα. Εἶναι ἀκόμα ἴδιες, κι' ἀπαράλλαχτες, ὅπως πρωτοφάνηκαν στὰ νερὰ τοῦ Καβομαλιᾶ. Εἶναι χυτὲς πρύμη - πλώρη κι' ἔχουν τὶς ἀρματωσιές τους βασιλικὲς καὶ κεῖνες.

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

(Ἀπὸ τὰ «Λόγια τῆς Πλώρης»)

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ

(Ἡ μουσικὴ δημοσιεύεται στὴν ἀπέναντι σελίδα)

Νέα αὐγὴ τώρα πάλι ροδίζει
στὸν γαλάζιο μας τὸν οὐρανὸ
τὰ χωριὰ νέα λάμψη φωτίζει
νέο χόρτο θὰ βγῇ στὸ βουνό.

Τὸ ἀλέτρι ξανὰ περιμένει
τὸν ἀγρότη νὰ πιάση δουλειὰ
στὸ σπιτάκι του πιὰ γιὰ νὰ μένη
στὴ γαλήνη νὰ βρῇ τὴ χαρά.

Ὅλοι ἐμπρὸς στὴ δουλειὰ ἂς ριχτοῦμε
στὴ καρδιὰ μιὰ ἐλπίδα μιλεῖ
στὴν ἀγάπη τὴ ΝΙΚΗ θὰ βροῦμε
δὲν θὰ σβύση ἡ δική μας φυλή.

Τί κι' ἂν εἶν' τώρα πιὰ ριμαγμένη
τοῦ ἀγρότη ἡ πλούσια γωνιὰ
ἀπ' τὶς φλόγες ξανὰ γεννημένη
ξεπετιέται ἡ τρανή μας γενιά.

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ

Στίχοι καὶ Μουσική
ΑΣΗΜΑΚΗ ΒΕΪΝΟΓΛΟΥ

Marziale.

1. Νέ‿α αὐ. γὴ τώ. ρα πά. λι ρο. δί. - ζει στὸν γα. λά. ζιο μας τὸν οὐ. ρα-
2. Ὅ. λοι‿ἐμ. πρὸς στὴ δουλειὰ ἄς ρι. χτοῦ - με, στὴν καρ. διὰ μιὰ ἐλ. πί. δα μι-

1. νό. Τὰ χω. ριὰ νέ. α λάμ. ψι φω. τί. - ζει, νέ. ο χόρ. το θὰ βγῆ στὸ βου.
2. λεῖ. Στὴν ἀ. γά. πη τὴ. ΝΙ. ΚΗ θὰ βροῦ - με, δὲν θὰ σβύ. σῃ‿ἡ δι. κή μας φυ.

νό. Τὸ ἀ. λέ. τρι ξα. νὰ πε. ρι. μέ. νει τὸν ἀ. γρό. τη νὰ πιά. σῃ δου.
λή. Τί κι' ἂν εἶν' τώ. ρα πιὰ ρι. μαγ. μέ. νη τοῦ ἀ. γρό. τη ἡ πλού. σια γω.

λειά, στὸ σπι. τά. κι του πιὰ γιὰ νὰ μέ. νει στὴ γα. λή. νη νὰ βρῆ τὴ χα. ρά.
νιά, ἀπ' τὶς φλό. γες ξα. να. γεν. νη. μέ. νη ξε. πε. τιέ. ται‿ἡ τρα. νή μας γε. νιά.

ΦΙΧ. ΦΡΕΤΣΑΣ.

ὁ ΑΗΤΟΣ τοῦ ΒΑΛΤΟΥ

7) Μισή ὥρα ἔξω ἀπό τό Ζερβοχώρι, οἱ κομιτατζῆδες ἔχουν στήσει καρτέρι στό Γιωβάν καί στή φαμίλια του...

Οἱ χοντρὲς κάπες, κρύβουν τά πιό λυσσασμένα σκυλιά τοῦ Βουλγαρικοῦ κομιτάτου μὲ τόν Μήτρη Κασάπτσε τόν ἀρχηγό τους.

Ξάφνου ἀκούγεται, πέρα μακριά κατά τό χωριό, ἕνας κόκορας πού κράζει.

— Ξεκινοῦν, τό νοῦ σας, λέει ὁ Μήτρη στούς ἄντρες του.

8) Μέσα στό σύθαμπο ξεχωρίζουν τρεῖς τέσσερις καβαλάρηδες.

Ὁ Γιωβάν πηγαίνει μπροστά σάν γιά νά καλύψη τούς δικούς του ἀπό τόν κίνδυνο.. Εἶναι εἰδοποιημένος γιά ὅλα, μά ἤξερε πώς δέν ἔπρεπε τίποτα ν' ἀλλάξη. Νά πιαστοῦν στήν παγίδα πού ἔστησαν, νά πέσουν στό λάκκο πού εἶχαν σκάψει οἱ ἴδιοι οἱ Βούλγαροι ! Ἕνας πυροβολισμός αντήχησε. Ἀπό ποιόν ; ρωτιέται ὁ Γιωβάν ;

9) Ἀπο ποιόν ; ρωτιοῦνται κι' οἱ Βούλγαροι. Τήν πρώτη αὐτή τουφεκιά ἀκολούθησαν ἄλλες ἀπανωτές.

— Ὁ Ἄγρας, φώναξε ὁ Μήτρη... Μᾶς πρόδωσαν ! Δρόμο !

Μά ὅλοι δὲ στάθηκαν τυχεροί... Εἶχαν κυκλωθῆ... Τό σύδεντρο γέμισε καπνούς καί φωνές πανικοῦ.

— Οἱ ἀγωνιστές τῆς Μακεδονίας εἶχαν γίνει θεριά σ' ἐκείνη τήν ἅγια ὥρα τῆς δίκαιης τιμωρίας.

10) Τράβηξαν κατά τό βουνό οἱ φυγάδες κι' οἱ κυνηγοί τους.

Μανιασμένα λιοντάρια ξεχύθηκαν οἱ ἀγωνιστές τοῦ βάλτου.

Ἔπεσαν ἀκόμη δυό τρεῖς ἄντρες τοῦ Κασάπτσε... Ἕνας λαβωμένος ανασηκώθηκε πίσω ἀπ' τόν Ἕλληνα ἀρχηγό. Σήκωσε τό ὅπλο του καί σημάδεψε.

Μά τήν ἴδια στιγμή ἕνα βόλι τοῦ πέταξε πέρα τό κρανίο. Ἦταν ὁ Γιωβάν. Πρόλαβε τό Βούλγαρο, σώζοντας τόν Ἄγρα.

11) Τά φυσίγγια δέν πήγαιναν χαμένα... Παραπάνω ἀπ' τούς μισούς Βουλγάρους ἀχρηστέψαν οἱ Μακεδονομάχοι τοῦ Ἄγρα. Οἱ ἄλλοι σκορπίστηκαν δρασκελώντας τούς φράχτες.

— Φτάνει, εἶπε ὁ Ἄγρας. Δρόμο γιά τό Βάλτο.

— Τό Ζερβοχώρι εἶναι ἀφρούρητο. Οἱ κομιτατζῆδες σκορπίστηκαν... Πᾶμε νά τό κάψουμε Καπετάνιο, γιατί εἶναι ἡ φωλιά τῶν σκορπιῶν, εἶπε ὁ Γιωβάν.

12) Ὁ Ἄγρας τόν κοίταξε λίγο αὐστηρά.

—Ὄχι περιττές αἱματοχυσίες καί καταστροφές, εἶπε. Χτυπηθήκαμε ἄντρες μ' ἄντρες. Τό κάψιμο τοῦ χωριοῦ θά πέση ἀπάνω στά γυναικόπαιδα καί στούς γέρους... Αὐτοί δέ φταῖνε.

Τήν ἴδια στιγμή φάνηκε ἀπό τό Ζερβοχώρι μιά δυνατή λάμψη... Καπνοί καί φλόγες ἀνέβαιναν πρός τόν οὐρανό.

Οἱ κομιτατζῆδες καῖνε τά ἑλληνικά σπίτια, εἶπε ὁ Γιωβάν...

(συνεχίζεται)